

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Κατεύθυνση: Συμβουλευτική και ανάπτυξη σταδιοδρομίας

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ιωάννης Κωστόπουλος
Δάσκαλος, Μεταπτυχιακός φοιτητής
ΑΜ: 249

Θέμα εργασίας:

«Οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου μετά το 2006»

Τριμελής Επιτροπή: Κρίβας Σ., Καθηγητής (επιβλέπων)
Καμαριανός Ι., Επίκουρος Καθηγητής
Δημάκος Ι., Επίκουρος Καθηγητής

Πάτρα, 2012

Ευχαριστίες:

Στον καθηγητή μου Σπύρο Κρίβα για την αμέριστη βοήθεια και συμπαράσταση του, τις χρήσιμες και πολύτιμες υποδείξεις του, όπως επίσης και στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<u>ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....</u>	<u>6</u>
<u>ABSTRACT.....</u>	<u>7</u>
<u>ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ – ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.</u>	
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....</u>	<u>9</u>
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : «Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ».</u>	
<i>1.α. Εννοιολογική διασαφήνιση του όρου.....</i>	<i>12</i>
<i>1.β. Θεωρίες επαγγελματικών κινήτρων.....</i>	<i>13</i>
<i>1.γ. Η επαγγελματική ικανοποίηση.....</i>	<i>15</i>
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : «Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ».....</u>	
<u>19</u>	
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : «Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ Η ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟ 2000».</u>	
<i>3.α. Ο ρόλος του σύγχρονου δασκάλου.</i>	
<i>3.β. Η επιλογή των παιδαγωγικών τμημάτων δημοτικής εκπαίδευσης μετά το 2000.</i>	
<i>3.γ. Η άμεση απορρόφηση των πτυχιούχων των τμημάτων αυτών.</i>	
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : «ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ».</u>	
<i>4.α. Στην Ελλάδα.....</i>	<i>30</i>
<i>4.β. Στο εξωτερικό.....</i>	<i>33</i>
<u>ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.</u>	
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο : « Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ».</u>	
<i>5.1 Σκοπός της έρευνας.....</i>	<i>38</i>
<i>5.1.1. Ερευνητικοί άξονες στόχοι.....</i>	<i>38</i>
<i>5.1.2. Ερευνητικά ερωτήματα.....</i>	<i>39</i>
<i>5.2. Η μεθοδολογία της έρευνας.....</i>	<i>40</i>
<i>5.2.2 Εργαλείο συλλογής των ερευνητικών δεδομένων.....</i>	<i>45</i>
<i>5.3. Περιορισμοί της έρευνας.....</i>	<i>48</i>
<i>5.4. Αξιοπιστία και εγκυρότητα της έρευνας.....</i>	<i>49</i>
<i>5.4. Κωδικοποίηση και Στατιστική ανάλυση των Δεδομένων.....</i>	<i>51</i>
<i>5.5. Ανάλυση των δεδομένων στον Η/Υ.....</i>	<i>53</i>

**ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ,
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο : «ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ»

A. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ- ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.

<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 1^ο</i>	<i>55</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 2^ο</i>	<i>56</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 3^ο</i>	<i>57</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 4^ο</i>	<i>58</i>

B. ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ.

<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 5^ο</i>	<i>59</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 6^ο</i>	<i>61</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 7^ο</i>	<i>63</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 8^ο</i>	<i>68</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 9^ο</i>	<i>70</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 10^ο</i>	<i>71</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 11^ο</i>	<i>72</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 12^ο</i>	<i>73</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 13^ο</i>	<i>75</i>
<i>ΕΡΩΤΗΜΑ 14^ο</i>	<i>76</i>

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ – ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ.

<i>Συσχέτιση φύλου και δημιουργίας χρονικά ιδέας να γίνουν δάσκαλοι (διαφοροποίηση στην απάντηση Λύκειο).....</i>	<i>79</i>
---	-----------

<i>Συσχέτιση φύλου και παράγοντα αγάπης για τα παιδιά ως προς την επαγγελματική επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου.....</i>	<i>80</i>
--	-----------

<i>Συσχέτιση φύλου και παράγοντα επαφής και ασχολίας με τα παιδιά ως προς την επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου.....</i>	<i>81</i>
--	-----------

<i>Συσχέτιση φύλου και του ενδιαφέροντος για μεταπτυχιακές σπουδές στο μέλλον..</i>	<i>82</i>
---	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο : « ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ»..... 83

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ..... 90

A. ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΗ..... 90

B. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ.....96

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

1. Συνοδευτική επιστολή..... 100

2. Ερωτηματολόγιο.....101

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ανά χείρας διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία έχει ως βασικό θεματικό τίτλο «*Οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου μετά το 2006*».

Το ερευνητικό μέρος της εργασίας διενεργήθηκε με βασικό ερευνητικό εργαλείο το ερωτηματολόγιο το οποίο αποτελείται από κλειστές ερωτήσεις και μια ανοικτή ερώτηση. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από 84 φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών τον Ιούνιο του 2011.

Πρόκειται για μια διπλωματική εργασία που διενεργείται στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών στην Κατεύθυνση «Συμβουλευτική και ανάπτυξη σταδιοδρομίας».

Η ιδιαιτερότητα και η καινοτομία της εργασίας έγκειται στο γεγονός ότι στηρίζεται στο ξεχωριστό συνδυασμό των ερευνητικών παραγόντων πάνω στους οποίους στηρίχθηκε μέσα από την ιδιαίτερη θεωρητική θεμελίωση. Ειδικότερα στην πρωτοτυπία του δείγματος (φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πάτρας) και στην χρονική περίοδο που διερευνά, μέσα της 1^{ης} δεκαετίας του 21^{ου} αιώνα, και συγκεκριμένα το γεγονός ότι εμπλέκει φοιτητές και φοιτήτριες μετά το 2006. Τα ευρήματα ήταν ενδιαφέροντα:

- 1) Οι φοιτητές είναι μέτρια ενθουσιασμένοι από τις σπουδές τους. Ο βαθμός ικανοποίησης τους από το επάγγελμα του δασκάλου, μετά την είσοδό τους στη σχολή είναι μέτριος.
- 2) Κύριος λόγος επιλογής είναι η επαφή και η ασχολία με τα παιδιά.
- 3) Είναι συγκυριακή επιλογή και όχι αποτέλεσμα μακροχρόνιας επιθυμίας.
- 4) Οι αλτρουιστικοί λόγοι επηρεάζουν περισσότερο στην επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου.
- 5) Υπάρχουν κάποιες διαφυλικές διαφορές στην επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου. Βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς τις γυναίκες σε δύο λόγους. (στην αγάπη για τα παιδιά και στην επαφή και την ασχολία μ' αυτά).

ABSTRACT

“THE REASONS FOR CHOOSING TEACHER’S PROFESSION AFTER THE YEAR 2006”

This is an msc dissertation entitled “the reasons for choosing teacher’s profession after the year 2006” (University of Patras, Department of Elementary Education, Career Development and Career Counselling). This research was conducted on June 2011 and the sample comprised exclusively of pre-graduate students (N=84) of the aforementioned department.

The statistical analysis of the results indicated that:

- 1). The main reason was the work with children
- 2). Students are moderately enthusiastic about their studies.
- 3). It was not a decision of years.
- 4). Altruistic motivations were crucial in their choice.
- 5). There were some significant differences between the two sexes.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ – ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανά χείρας διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία έχει τίτλο «Οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου μετά το 2006». Γίνεται στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική και Ανάπτυξη Σταδιοδρομίας» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών.

Το θέμα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα ελληνικά δεδομένα. Η επιλογή του διδασκαλικού επαγγέλματος κατά τα τελευταία χρόνια αποτελεί, για πολλούς πλέον, συνειδητή επιλογή. Το γεγονός αυτό γίνεται φανερό από την αύξηση της βάσης εισαγωγής στα συγκεκριμένα τμήματα, τα τελευταία χρόνια μέχρι τουλάχιστον τον Ιούνιο του 2011 που πραγματοποιείται αυτή η έρευνα. Θα ήταν λοιπόν πρόκληση, για τον οποιοδήποτε, η περαιτέρω διερεύνηση των λόγων επιλογής του διδασκαλικού επαγγέλματος μετά το 2006.

Τα παιδαγωγικά τμήματα συγκεντρώνουν την ευρύτερη αποδοχή μεταξύ των υποψηφίων και των τριών κατευθύνσεων. Σύμφωνα με τον Καββαδία (2010) η εποχή από το 2003 έως το 2009 χαρακτηρίζεται ως χρυσή επταετία για τα ΠΤΔΕ.

Η απορρόφηση των πτυχιούχων των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ) κατά τα τελευταία χρόνια είναι άμεση. Δηλαδή μπορεί κάποιος πτυχιούχος σχετικά εύκολα να βρει μία θέση εργασίας στη δημόσια πρωτοβάθμια εκπαίδευση, μέχρι τουλάχιστον το χρόνο διεξαγωγής της έρευνας.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε τη δήλωση του Μπράτη (2010), προέδρου της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας, ότι όλοι οι απόφοιτοι των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης απορροφούνται γιατί υπάρχουν μεγάλες ελλείψεις. Αυτή η συνέντευξη (Σεπτέμβριος του 2010) δίνει το κλίμα που επικρατεί στο χρόνο γραφής της παρούσας ερευνητικής εργασίας.

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι διερευνηθούν οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου μετά το 2006. Και αυτό γιατί μετά το 2000 έχουμε τη μεγάλη έκρηξη στη ζήτηση αλλά και στην απορρόφηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος, όπως έχει ήδη αναφερθεί. Ειδικά μετά το 2002 έως και το 2010, υπάρχει άμεση επαγγελματική αποκατάσταση και εκτίναξη της ζήτησης όσο και της βάσης εισαγωγής στα παιδαγωγικά τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Συνεπώς για πολλούς φοιτητές ήταν η πρώτη επιλογή. Θα θέλαμε με βάση αυτά τα νέα δεδομένα

να απαντήσουμε σε 5 βασικά ερευνητικά ερωτήματα. Σ' αυτά θα μας απαντήσουν ένα πρόσφατο, σε σχέση με το χρόνο διεξαγωγής της έρευνας, δείγμα από τους φοιτητές του Παιδαγωγικού τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης. Τα 5 βασικά αυτά ερωτήματα παρουσιάζονται αναλυτικά στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας.

Η διάρθρωση της συγκεκριμένης εργασίας έχει ως εξής:

Στο 1^ο κεφάλαιο δίνουμε μια απαραίτητη, κατά την άποψή μας, θεωρητική εικόνα της επαγγελματικής επιλογής, της επαγγελματικής ικανοποίησης και των θεωριών για τα επαγγελματικά κίνητρα.

Στο 2^ο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην απασχόληση στην ελληνική κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα. Ο στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι να καταδείξει τη τραγικότητα της κατάστασης στην απασχόληση των νέων ανθρώπων. Συνάμα αναδεικνύεται η σύνθετη κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα της ελληνικής οικονομίας. Και αυτό γιατί θα θέλαμε να δούμε αν αυτή η κοινωνικοοικονομική κατάσταση επηρέασε την επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου μετά το 2006. Άλλωστε, σύμφωνα με τον Κρίβα (2004:4-6) «η γνώση του κόσμου της εργασίας είναι πάντα απαραίτητη. Πρέπει κανείς από μαθητής ν' αντιληφθεί τον κόσμο της εργασίας στη πραγματικότητά του. Αυτή είναι μία βασική φάση επαγγελματικής ανάπτυξης». Αναρωτιέται εύλογα κανείς αν αυτή η έκρηξη της επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου ήταν συγκυριακή επιλογή ή αποτέλεσμα μακροχρόνιας απόφασης.

Στο 3^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται η αύξηση στη ζήτηση και η άμεση απορρόφηση των πτυχιούχων των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης μετά το 2000.

Στο 4^ο κεφάλαιο παρουσιάζονται προηγούμενες παρεμφερείς με το θέμα έρευνες. Έρευνες σχετικές με το θέμα που έχουν διεξαχθεί τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται αναλυτικά η μεθοδολογία της έρευνας. Ο αναγνώστης της έρευνας βλέπει αναλυτικά το σκοπό της έρευνας, τις υποθέσεις της έρευνας καθώς και την λεπτομερειακή περιγραφή της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε.

Στο τρίτο μέρος γίνεται αναλυτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων από το ερωτηματολόγιο που χορηγήθηκε στους φοιτητές του ΠΤΔΕ Πάτρας τον Ιούνιο του 2011.

Σαφέστατα η ανάγνωση των όποιων αποτελεσμάτων θα πρέπει να εξεταστεί

στα περιορισμένα και συγκεκριμένα χωροχρονικά (Ιούνιος 2011, σε δείγμα από 84 φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών) πλαίσια αυτής της διπλωματικής εργασίας και όχι με άτοπες γενικεύσεις που ποτέ δεν βοηθούν τον οποιοδήποτε αναγνώστη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο - «Η επαγγελματική επιλογή»

1.α. Εννοιολογική διασαφήνιση του όρου.

Ο όρος επαγγελματική επιλογή σημαίνει την επιλογή από ένα άτομο του επαγγέλματος το οποίο θ' ασκήσει. Θα μπορούσε να διαχωριστεί από τον όρο επαγγελματική προτίμηση. Η επαγγελματική επιλογή μπορεί να επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, να μην είναι αποτέλεσμα ελεύθερης επιλογής του ατόμου ή ακόμη να υπαγορεύτηκε από συγκεκριμένες κοινωνικοοικονομικές και οικογενειακές συνθήκες. (Κάντας & Χατζή, 1991:1-2).

Οι παράγοντες που επιδρούν στην επαγγελματική επιλογή δεν είναι μονοσήμαντοι και μονοδιάστατοι. Η επαγγελματική επιλογή δεν είναι ένα απλό γεγονός στη ζωή του κάθε ανθρώπου. Αποτελεί ένα συγκλονιστικό γεγονός που σηματοδοτεί τη μετέπειτα πορεία του.

Η επιλογή ενός επαγγέλματος καθορίζεται τόσο από εξωγενείς όσο και από ενδογενείς παράγοντες σε κάθε άτομο. Άλλωστε στο καθορισμό της προσωπικότητας του καθένα μας παίζουν ρόλο γενετικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες όπως η κοινωνική τάξη, οι πολιτισμικές καταβολές, η οικογένεια και το περιβάλλον των συνομηλίκων. (Ποταμιάνος, 1999:25-30).

Στους ενδογενείς παράγοντες μπορούμε να καταγράψουμε τις κλίσεις, τις στάσεις και τα ενδιαφέροντα. Καθοριστικής όμως σημασίας είναι και οι εξωγενείς παράγοντες. Οι οικονομικές δυνατότητες, το γόητρο του επαγγέλματος, οι πολιτισμικές και οικογενειακές καταβολές και κυρίως η αγορά εργασίας και οι προοπτικές της. (Κατσανέβας, 2002:31-33).

Σαφέστατα στη σύγχρονη δύσκολη πραγματικότητα η εξεύρεση ενός επαγγέλματος δεν είναι απλή υπόθεση. Το μοντέλο του Parsons (στο Κρίβας, 2003:50) “trait and factor approach” η σύνδεση δηλαδή προσωπικών χαρακτηριστικών με τα χαρακτηριστικά ενός επαγγέλματος αρχίζει να εγκαταλείπεται. Ο Hall (στο Κρίβας, 2003:50) παρατηρεί ότι: «η αλλαγή σήμερα είναι μία σταθερή διάσταση σε πολλούς τομείς της ζωής όπως η εργασία, η οικογένεια, το εκπαιδευτικό σύστημα, τα δημογραφικά δεδομένα, η πολιτική και η τεχνολογία».

Σύμφωνα με τον Κρίβα (ibid:50) μπροστά στις ραγδαίες παγκόσμιες κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις το μοντέλο του matching της άμεσης δηλαδή σύνδεσης αντίστοιχων χαρακτηριστικών δεν αρκεί πλέον. Η γραμμική αντίληψη στην

επιλογή επαγγέλματος είναι πλέον αναποτελεσματική.

Ο κοινωνιολόγος Bridjes (στο Κρίβας, 2003:51) μιλάει για μια κοινωνία του τέλους της εργασίας (dejobbed society), η οποία ωθεί το άτομο στη διαπραγμάτευση των ικανοτήτων και των προσόντων του και στη μετατροπή του ατόμου ως εργατικού δυναμικού σε ένα “portfolio person” το οποίο θα μάθει να ζει στην αβεβαιότητα.

Γι’ αυτό άλλωστε και η έννοια σταδιοδρομία, σύμφωνα με τον Κρίβα (2001:19-20), προοδευτικά περιγράφει πλέον τη διαχείριση από πλευράς του ατόμου (management) των διαδικασιών σχετικά με την εργασία και τη μάθηση μέσα σε ένα κόσμο ραγδαίων εξελίξεων και διαφοροποιήσεων, έχει σημαντικές συνέπειες για την υλοποίηση του επαγγελματικού προσανατολισμού και της συμβουλευτικής για τη σταδιοδρομία.

1.β. Θεωρίες κινήτρων και επαγγελματική επιλογή.

Θα θέλαμε, στο σημείο αυτό, να μιλήσουμε για τα κίνητρα σε σχέση με την επαγγελματική επιλογή. Πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητο. Ο τίτλος της εργασίας μας είναι οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου μετά το 2006. Οι λέξεις λόγοι επιλογής και κίνητρα επιλογής είναι παρεμφερείς έννοιες. Σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη (2002:1020, 95), η λέξη λόγος επιλογής σημαίνει την αιτία επιλογής κάποιου πράγματος. Η αιτία είναι αυτό που προκαλεί κάτι. Άρα είναι συνώνυμη με τη λέξη κίνητρο. Γι’ αυτό και κρίνουμε απαραίτητη τη συγκεκριμένη εστίαση.

Σύμφωνα με τον Παπάνη (2009) η διαδικασία επιλογής επαγγέλματος συνδέεται άρρηκτα με την ύπαρξη εργασιακών κινήτρων και αξιών. Αναφορικά με το επάγγελμα του δασκάλου κρίνεται απαραίτητη η διερεύνηση κινήτρων επιλογής του επαγγέλματος καθώς και πόσο ικανοποιημένοι νιώθουν οι δάσκαλοι από την επιλογή τους αυτή.

Ο όρος κίνητρο παράγεται από το ρήμα κινώ- κινούμαι. Μπορεί κανείς να δει τα κίνητρα σαν τους λόγους ή τις αιτίες που προκαλούν την ανθρώπινη συμπεριφορά. Κίνητρο είναι οτιδήποτε κινεί, ωθεί ή παρασύρει σε δράση ένα άτομο. Τα κίνητρα είναι δυνατόν να ωθούν το άτομο ενεργώντας από μέσα ή να το έλκουν ενεργώντας από έξω. “Κίνητρα επομένως είναι τόσο οι εσωτερικές αιτίες της συμπεριφοράς όπως τα ένστικτα, οι επιθυμίες ή προθέσεις όσο και εξωτερικές αιτίες όπως οι αμοιβές, τα θέλητρα ή φόβητρα”. (Κωσταρίδου- Ευκλείδη, 1999:17).

Τα κίνητρα αφορούν τους δυναμικούς παράγοντες τις ανθρώπινης

συμπεριφοράς που αλληλεπιδρούν με τους γνωστικούς κατά τη διαμόρφωση και εκδήλωση της δράσης. Σύμφωνα με τον Heckhausen (στο Κωσταρίδου- Ευκλείδη, 1999:23) το κίνητρο δεν είναι τίποτε άλλο από έναν προσανατολισμό προς ένα συγκεκριμένο στόχο, σε μια συγκεκριμένη στιγμή, σε ένα συγκεκριμένο άτομο.

Ο Kurt Lewin (στο Κωσταρίδου- Ευκλείδη, 1999:116-120) ήταν από τους πρώτους που εισήγαγαν στην ψυχολογία την έννοια του κινήτρου. Για το λόγο αυτό χρησιμοποίησε τον όρο «χώρος ζωής» για να δηλώσει όλους τους παράγοντες, εσωτερικούς και εξωτερικούς, που μπορούν να επηρεάσουν τη συμπεριφορά του ατόμου. Αναπτύσσοντας ο Lewin τη θεωρία του πεδίου, υποστηρίζει ότι η δύναμη που ωθεί το άτομο προς το στόχο προέρχεται από το ίδιο το άτομο και από το αντιληπτικό πεδίο, το οποίο συνιστά ένα είδος οδηγού των παρωθητικών δυνάμεων. Ο J. Nuttin (ibid: 116-120) μιλάει για σχεσιακή θεωρία των κινήτρων. Θεωρεί δηλαδή ότι το άτομο βρίσκεται σε διαρκή αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση με το περιβάλλον του. Η κίνηση του ατόμου καθορίζεται από τα κίνητρά του που είναι παρωθητικές δυνάμεις.

Ο Hull (στο Κωσταρίδου- Ευκλείδη, 1999:201) χώρισε τα κίνητρα σε εξωτερικά και εσωτερικά. Η έννοια των εξωτερικών κινήτρων ταυτίστηκε με τους στόχους που θέτουν οι άνθρωποι και την προσδοκία που συνδέεται με την επίτευξη των στόχων. Σε αντιδιαστολή προς τα εξωτερικά κίνητρα πολλές έρευνες, της δεκαετίας του 1960, τόνισαν τον ενισχυτικό ρόλο της δραστηριότητας αυτής καθ' αυτής. Η δραστηριότητα δεν συνδέεται αναγκαστικά με συγκεκριμένη εξωτερική αμοιβή από την επίτευξη του στόχου που εξυπηρετεί η εκδηλούμενη δραστηριότητα. Τότε μιλάμε για εσωτερικό κίνητρο. (ibid:201).

Αν λοιπόν κανείς έχει εσωτερικό κίνητρο, επιτελεί μια δραστηριότητα χωρίς να περιμένει κάποια εξωτερική αμοιβή. Πολλές φορές οι άνθρωποι χαίρονται τη δουλειά τους ή κάνουν κάτι από 'μεράκι'. Δηλαδή, δεν γίνονται όλα μόνο για εξωτερικές αμοιβές αλλά και για εσωτερικές επιδιώξεις που έχουν να κάνουν με αισθητικές ή άλλες απολαύσεις.

Πολλοί προσπαθούν όμως να δώσουν απάντηση στη παρώθηση του ατόμου για εργασία. Η απάντηση ποικίλλει ανάλογα με τις εποχές. Άλλωστε, ποτέ ένα τέτοιο θέμα δεν θα μπορούσε να απαντηθεί πλήρως με ένα απλό και μονοσήμαντο τρόπο.

Κατ' αυτό τον τρόπο κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα τα κίνητρα για εργασία ήταν περισσότερο οικονομικά. (Δημητρόπουλος, 1999:315)

Σαφέστατα, και ιδιαίτερα μετά το 1950, διαμορφώθηκαν διάφορες θεωρίες οι

οποίες προβάλλουν την άποψη ότι η παρώθηση του ατόμου για εργασία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις ανάγκες του. Είναι οι λεγόμενες θεωρίες των αναγκών. Σ' αυτές το άτομο δρα και αντιδρά με κίνητρο την ικανοποίηση των αναγκών που κατά καιρούς αντιμετωπίζει. Βεβαίως, δεν υπάρχει ομοιομορφία στις ανάγκες ανάλογα με το κάθε άτομο και από κοινωνία σε κοινωνία. (ibid:316)

Η ταξινόμια των αναγκών του Abraham Maslow (στο Χατζηγεωργίου, 1999:297) το 1954 είναι μία πυραμίδα. Στη βάση αυτής της πυραμίδας υπάρχουν οι φυσιολογικές ανάγκες (όπως ύπνος, τροφή). Στη συνέχεια αυτής της πυραμίδας έπονται η ανάγκη για ασφάλεια, οι κοινωνικές ανάγκες (όπως να ανήκω κάπου), η ανάγκη για σεβασμό και εκτίμηση (δηλαδή η ανάγκη του εγώ). Στη κορυφή αυτής της πυραμίδας καταλήγει η ανάγκη για αυτοπραγμάτωση.

Ο Jerome Bruner (στο Χατζηγεωργίου, 1999:305) μίλησε για τρία είδη εσωτερικών κινήτρων: την περιέργεια, την επιδεξιότητα ή επάρκεια και για την ανάγκη να δουλέψουν μαζί με άλλους (βασικό κίνητρο για τη δημιουργία των ανθρώπινων κοινωνιών).

Ο Herzberg (στο Δημητρόπουλος, 1999:316) το 1966 μιλώντας για επαγγελματική παρώθηση τοποθέτησε τις ανάγκες του ανθρώπου σε δύο επίπεδα: φυσιολογικές ανάγκες και ψυχολογικές ανάγκες.

Σε κάθε περίπτωση η ικανοποίηση των αναγκών των κατώτερων επιπέδων οδηγεί τα άτομα να αναζητούν την ικανοποίηση σε ανάγκες ανώτερων επιπέδων. Η ικανοποίηση των αναγκών των ανώτερων επιπέδων αποτελεί και τη βάση στη παρώθηση του ατόμου για εργασία.

Συνοψίζοντας, τα παρωθητικά κίνητρα για εργασία είναι κατά βάση τριών ειδών: εσωτερικά, κοινωνικά και οικονομικά. Η επαγγελματική ικανοποίηση (την οποία θα δούμε αναλυτικότερα στην επόμενη ενότητα) θα προέλθει από τον κατά περίπτωση συνδυασμό κινήτρων των τριών παραπάνω κατηγοριών (Δημητρόπουλος, 1999:317).

1.γ. Η επαγγελματική ικανοποίηση

Η έννοια της επαγγελματικής ικανοποίησης είναι χρήσιμη. Και αυτό γιατί αφορά τη λειτουργία του κάθε επαγγέλματος.

Σύμφωνα με τον Παπάνη (2009) η διαδικασία επιλογής επαγγέλματος συνδέεται άρρηκτα με την ύπαρξη εργασιακών κινήτρων και αξιών. Αναφορικά με το επάγγελμα του δασκάλου κρίνεται απαραίτητη η διερεύνηση κινήτρων επιλογής του

επαγγέλματος καθώς και πόσο ικανοποιημένοι νιώθουν οι δάσκαλοι από την επιλογή τους αυτή. Το επάγγελμα του δασκάλου δημιουργεί προσδοκίες και ικανοποίηση ή όχι απ' αυτές μπαίνοντας στη σχολή. Σύμφωνα με τους Locke & Lathan (1990), η επαγγελματική ικανοποίηση είναι ένα συναίσθημα που ανταποκρίνεται σε μία επαγγελματική θέση. Σχετίζεται με τις προσδοκίες και τις στάσεις απέναντι στο επάγγελμα. Οφείλεται σε διάφορους παράγοντες όπως είναι ο μισθός και οι εργασιακές συνθήκες. Σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη (2002:670-775) η ικανοποίηση είναι ένα ευχάριστο συναίσθημα. Πηγάζει από την πραγματοποίηση της επιτυχίας. Ο ενθουσιασμός είναι ένα συνώνυμό της (ευχάριστο συναίσθημα). Εμείς διερευνούμε πόσο ενθουσιασμένοι είναι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες και αν θα ήθελαν να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές στο μέλλον. Παράλληλα η ικανοποίηση συνδέεται με τους λόγους επιλογής του επαγγέλματος (εδώ του δασκάλου). Σύμφωνα με τον Beng (2004), στους λόγους επιλογής του διδασκαλικού επαγγέλματος συμπεριλαμβάνεται η επαγγελματική ικανοποίηση που προσφέρει το διδασκαλικό επάγγελμα. Σύμφωνα με έρευνα του Bishay (1996), υπάρχουν διαφυλικές διαφορές στην επαγγελματική ικανοποίηση, στους λόγους επιλογής του επαγγέλματος και στον ενθουσιασμό στο διδασκαλικό επάγγελμα. Άρα υπάρχει ισχυρή νομιμοποίηση για την εμπειριστατωμένη εξέταση του θέματος, σύμφωνα πάντα με τα ερευνητικά ερωτήματα που θα παρουσιαστούν στο 5^ο κεφάλαιο.

Η επαγγελματική ικανοποίηση θεωρείται ως μία στάση του ατόμου προς την εργασία του. Κανείς δεν αρνείται την ύπαρξη μιας σφαιρικής ικανοποίησης, γενικά, από την εργασία. Οι ερευνητές όμως φαίνεται να συμφωνούν ως προς το ότι η επαγγελματική ικανοποίηση είναι μια πολυδιάστατη εννοιολογική κατασκευή. Σύμφωνα με τον Evans (1999) οι παράγοντες οι οποίοι συμβάλλουν στην επαγγελματική ικανοποίηση ή δυσαρέσκεια σχετίζονται είτε με το περιεχόμενο της εργασίας είτε με το πλαίσιο μέσα στο οποίο παρέχεται η εργασία. Τέτοιοι παράγοντες είναι για παράδειγμα οι αποδοχές, η αυτονομία και οι σχέσεις με τους συναδέλφους. (Μακρή- Μπότσαρη & Ματσαγγούρας, 2003:1-2).

Ο ερευνητής Locke (στο Κάντας, 1993:118-119) πιστεύει ότι οι παρακάτω παράγοντες είναι σημαντικοί για τη διαμόρφωση της επαγγελματικής ικανοποίησης. Οι πιο σπουδαίοι από αυτούς είναι:

1. Η καλή απόδοση να αμείβεται και να υπάρχει σαφής σχέση ανάμεσα σε απόδοση και αμοιβή. Ως αμοιβή πρέπει να θεωρείται κάθε είδους παροχή προς τον εργαζόμενο.

2. Να υπάρχει διασφάλιση της εργασίας και να καλλιεργείται στους εργαζόμενους το αίσθημα ότι δεν κινδυνεύουν να χάσουν τη δουλειά τους.
3. Να υπάρχουν καλές συνθήκες εργασίας ως προς το περιβάλλον και τη διαμόρφωση του χώρου.
4. Να υπάρχουν θετικές διαπροσωπικές σχέσεις στο χώρο εργασίας μεταξύ συναδέλφων.
5. Να υπάρχει σαφήνεια ρόλων.
6. Να δίνεται μέγιστος βαθμός αυτονομίας και υπευθυνότητας.

Ο Locke (1976) συνδέει την ικανοποίηση και τη δυσαρέσκεια από την εργασία με το σύστημα αξιών του ατόμου.

Ορισμένοι ερευνητές ερμηνεύουν την επαγγελματική ικανοποίηση στο πλαίσιο της ικανοποίησης των αναγκών του ατόμου. Η επαγγελματική ικανοποίηση εξαρτάται από το βαθμό στον οποίο οι ανάγκες του ατόμου, που μπορούν να ικανοποιηθούν από την εργασία του, πράγματι ικανοποιούνται. (Μακρή-Μπότσαρη & Ματσαγούρας, 2003:158)

Ο Ginzberg (στο Δημητρόπουλος, 1999:318) μίλησε για τρεις μορφές επαγγελματικής ικανοποίησης:

1. Εσωτερικές ικανοποιήσεις. Αυτές είναι αποτέλεσμα ευχάριστου συναισθήματος από τη συμμετοχή σε παραγωγικές δραστηριότητες και του αισθήματος της δημιουργίας.
2. Εξωτερικές ικανοποιήσεις όπως είναι οι απολαβές.
3. Συνακόλουθες ικανοποιήσεις που είναι συνάρτηση των φυσικών, κοινωνικών και ψυχολογικών καταστάσεων που χαρακτηρίζουν το εργασιακό περιβάλλον. Τέτοιες μπορεί να θεωρηθούν το κοινωνικό κλίμα, η συνεργασία και η καθαριότητα στο εργασιακό περιβάλλον.

Η θεωρία της προσδοκίας, που διατυπώθηκε από τον Vroom (στο Πλατσίδου & Γωνίδα, 2005), επιδιώκει να εξηγήσει το λόγο για τον οποίο τα άτομα τείνουν να δείχνουν προτίμηση σε συγκεκριμένα έργα έναντι κάποιων άλλων.

Τα κίνητρα επηρεάζουν την καθημερινότητα των ατόμων και όλες οι συμπεριφορές υποκινούνται από την εσωτερική ανάγκη να επιτευχθεί κάτι. Στον εργασιακό χώρο, η μελέτη των κινήτρων έχει πολλά να προσφέρει στην κατανόηση της συμπεριφοράς, αλλά και στην απόδοση στην εργασία και στην ικανοποίηση απ' αυτήν. (Rabideau, 2005).

Σύμφωνα με τους Κρίβα & Βοζίκη (2001), η επαγγελματική ικανοποίηση

είναι μία συνολική και ενιαία στάση απέναντι στην εργασία, η οποία αποτελείται από πολλούς διαφορετικούς παράγοντες και μπορεί να μην είναι μόνιμη. Η μη ικανοποίηση δημιουργεί επαγγελματικό άγχος και εξουθένωση. Στην ικανοποίηση των εκπαιδευτικών στο σχολείο ως χώρο εργασίας συμβάλλουν κυρίως παράγοντες που σχετίζονται με το περιεχόμενο της εργασίας, εσωγενείς παράγοντες, όπως η προσωπική ικανοποίηση από την εργασία, η αναγνώριση του προσφερόμενου έργου. Ειδικά για τους Έλληνες εκπαιδευτικούς η επαφή με τα παιδιά αποτελεί ιδιαίτερο παράγοντα ικανοποίησης από την εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : «Η απασχόληση στην ελληνική κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα»

Είμαστε υποχρεωμένοι να μιλήσουμε στο σημείο αυτό για την απασχόληση και την ανεργία που επικρατεί στην ελληνική κοινωνία. Το θεωρούμε χρήσιμο. Και τούτο διότι τίποτα δεν συντελείται σε κοινωνικό κενό. Άλλωστε, σύμφωνα με τον Κρίβα (2004:4-6) «η γνώση του κόσμου της εργασίας είναι πάντα απαραίτητη. Πρέπει κανείς από μαθητής ν' αντιληφθεί τον κόσμο της εργασίας στη πραγματικότητά του. Αυτή είναι μία βασική φάση επαγγελματικής ανάπτυξης». Η συγκεκριμένη εστίαση κρίνεται απαραίτητη. Η ύπαρξη ανεργίας σε συγκερασμό με την αύξηση της ζήτησης των δασκάλων στη δημόσια πρωτοβάθμια εκπαίδευση, στο χρόνο γραφής της εργασίας (όπως θα παρουσιαστεί αναλυτικά στο επόμενο κεφάλαιο) δημιουργεί σημαντικά δεδομένα. Οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου μας επιβάλλουν την αναφορά μας στην απασχόληση και την ανεργία σ' αυτό το κεφάλαιο. Συνάμα διερευνούμε αν ήταν συγκυριακή επιλογή ή αποτέλεσμα μακροχρόνιας επιθυμίας η επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου. Αναρωτιέται κανείς κατά πόσο σ' αυτά τα δύσκολα δεδομένα η επιλογή τους είναι μια συνειδητή επιλογή. Συνεπώς νομιμοποιείται κανείς να αναφερθεί στην απασχόληση και την ανεργία σ' αυτό το σημείο.

Η απασχόληση και η επαγγελματική δραστηριότητα γενικότερα στην Ελλάδα στις μέρες μας αποτελεί, για πολλούς, ζητούμενο. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας) κατά το 1999 η ανεργία ανήλθε σε 12,4% (Κασσωτάκης, 2004:515). Την ίδια χρονιά οι μακροχρόνια άνεργοι (δηλαδή άνεργοι πάνω από ένα χρόνο) ανέρχονταν στο 58,5% των Ελλήνων ανέργων. Αντίστοιχα στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1994 το ποσοστό, κατά μέσο όρο, των μακροχρόνια ανέργων ανέρχεται σε 47%. (Χρυσάκης, 2000:30)

Η κατανομή της ανεργίας δείχνει ότι οι γυναίκες βρίσκονται σε μειονεκτική θέση. Το ίδιο έτος (1999) οι άνεργες γυναίκες ως ομάδα στόχος πλήττονται περισσότερο αφού αποτελούν το 65,3% των ανέργων. Η ανεργία ως φαινόμενο αφορά περισσότερο τους νέους. Το 1999 το 41% των νέων 15-19 ετών βρίσκεται στην ανεργία. Μπορεί δηλαδή κανείς να πει αποτελεί ίσως περισσότερο πρόβλημα εισόδου στην αγορά εργασίας για πρώτη φορά παρά πρόβλημα επαναπρόσληψης. (Χρυσάκης, 2000:30)

Σύμφωνα με τον Κατσανέβα (2002:337-338) από τις πιο βασικές αιτίες της

ανεργίας στην Ελλάδα είναι κυρίως:

1. Η συρρίκνωση της αγροτικής απασχόλησης.
2. Η στασιμότητα και η μείωση των προσλήψεων στο δημόσιο.
3. Η ανελαστικότητα των δομών απασχόλησης και των εργασιακών σχέσεων.
4. Ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων, που υποκαθιστά θέσεις εργασίας.
5. Οι περιοριστικές πολιτικές για την αντιμετώπιση του πληθωρισμού.
6. Η ραγδαία εισροή μεταναστών και λαθρομεταναστών πολλοί από τους οποίους εργάζονται παράνομα στην παραοικονομία (μαύρη εργασία).

Παράλληλα τα τελευταία χρόνια αυξάνεται και ο αριθμός των κοινωνικά αποκλεισμένων ατόμων (όπως μετανάστες και μονογονεϊκές οικογένειες) δηλαδή ατόμων που αποξενώνονται τόσο από τις υπηρεσίες, τις παροχές του κοινωνικού κράτους, την αγορά εργασίας όσο και από τα άτυπα δίκτυα στήριξης όπως είναι η οικογένεια. (Χρυσάκης, 2001:29).

Σύμφωνα με τον Καζαμία (στο Μπουζάκης, 2001:314) στην Ελλάδα υπάρχουν δύο κύρια κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά. Αυτά είναι η ανεργία και οι δυσανάλογες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Υψηλές απαιτήσεις και πλεονάσματα σε μερικούς τομείς και ελλείψεις σε άλλους. Σ' αυτά τα προβλήματα συμβάλλουν η υδροκεφαλική ανάπτυξη της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, η βραδεία βιομηχανική ανάπτυξη, ο υπερτροφικός δημόσιος τομέας καθώς και οι αδυναμίες στη δομή της ελληνικής οικονομίας.

Το έτος 1997/98 71,7% του ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν) στην Ελλάδα παράγονταν από τις υπηρεσίες. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αναλογία από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. (Κασσωτάκης, 2004:519). Το γεγονός αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο κύριος μοχλός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας είναι ο Τριτογενής Τομέας. Οι δύο άλλοι τομείς συμβάλλουν λιγότερο στο συνολικό ΑΕΠ της Ελλάδας.

Τα τελευταία χρόνια οι μεγαλύτερες απώλειες θέσεων εργασίας προήλθαν από τους κλάδους που συγκεντρώνουν απασχολούμενους με χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα (όπως είναι η γεωργία, οι οικοδομές, οι μεταφορές). Αντίθετα τα μεγαλύτερα κέρδη για την απασχόληση σημειώθηκαν στους κλάδους με τις υψηλότερες εκπαιδευτικές απαιτήσεις. (Χρυσάκης, 2000:12) Κατ' αυτό τον τρόπο παρέχονται ενδείξεις ότι η προσφορά ενός υψηλής εκπαίδευσης άρτια καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού είναι κρίσιμη για τις μελλοντικές εξελίξεις στην απασχόληση.

Ο Χρυσάκης (2001:48) εύστοχα επισημαίνει: «Μεταξύ φτώχειας και εκπαίδευσης υπάρχει αμφίδρομη αιτιακή σχέση και επομένως το χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο μπορεί να θεωρηθεί αφενός ένας εν δυνάμει φτωχογόνος παράγοντας και αφετέρου ως αποτέλεσμα της ίδιας της κατάστασης φτώχειας στην οποία έχει περιέλθει το άτομο ή το νοικοκυριό».

Άλλωστε η εκπαίδευση και γενικότερα η κατάρτιση αποτελούν εργαλεία ενεργητικής πολιτικής για την απασχόληση. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι το 50% της συνολικής απασχόλησης θα συνδέεται στο κοντινό μέλλον με τον ευρύτερο τομέα της πληροφορικής και των νέων τεχνολογιών. (Κατσανέβας, 2002:339).

Δυστυχώς όμως στην ελληνική πραγματικότητα υπάρχουν κοινωνικοοικονομικές ανισότητες ιδιαίτερα σε περιφερειακό επίπεδο. Σύμφωνα με έρευνα της ΓΣΕΕ (2005) υπάρχει σημαντική διασπορά του βαθμού επιτυχίας στη τριτοβάθμια εκπαίδευση ανά νομό και περιφέρεια. Ο χαμηλός δείκτης επιτυχίας σχετίζεται με υψηλή ανεργία, χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ και έντονη αποβιομηχάνιση. Μεταξύ των νομών με χαμηλές εκπαιδευτικές επιτυχίες και χαμηλό δείκτη ευημερίας είναι οι νομοί Ηλείας, Ευρυτανίας, Άρτας, Ροδόπης και Πέλλας (ΕΛΙΑΜΕΠ, 2006). Κάποια παιδιά δηλαδή ξεκινούν από διαφορετικές κοινωνικές αφετηρίες.

Σε μία έκθεση για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση (2010) διαβάζουμε τα παρακάτω συγκλονιστικά στοιχεία. Τα κύρια χαρακτηριστικά της οικονομικής κρίσης και ύφεσης στην Ελλάδα είναι η έντονη ανισοκατανομή εισοδήματος, η ανεργία, η απαξίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και η τεχνολογική και καινοτομική υποβάθμιση της παραγωγικής βάσης της χώρας. Συνάμα απορυθμίζονται οι εργασιακές σχέσεις, παρατείνεται η ύφεση μειώνεται το κόστος εργασίας και περισφίγγεται ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα. Οι μέσες ετήσιες αποδοχές ανά εργαζόμενο το 2009 είναι στην Ελλάδα 28.548 ευρώ ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση 39.562 ευρώ.

Σύμφωνα με το περιοδικό Ενημέρωση (2010) στο Ά τρίμηνο του 2010 η ανεργία φτάνει στο 11,7% με ταυτόχρονη μείωση της απασχόλησης και αύξησης των απολύσεων. Δυστυχώς η κατάσταση στην ελληνική πραγματικότητα σχετικά με την ανεργία φαίνεται να χειροτερεύει. Σε συνέντευξή του ο Ρομπόλης (2010:12-13), διευθυντής του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ, δίνει μία ζοφερή εικόνα για το παρόν και το μέλλον της ελληνικής οικονομίας και της εργασίας. Σ' αυτή τη συνέντευξη επισημαίνεται ότι η παραγωγική βάση της χώρας αποσαθρώνεται. Έτσι

σύμφωνα με στοιχεία του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ το ποσοστό ανεργίας θα παρουσιάσει άνοδο, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε περίπου 12% το 2010 και 13,2% το 2011. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΟΟΣΑ το 2011 θα φτάσει το 14,5%. Δηλαδή στα υψηλότερα επίπεδα της πενηκονταετίας και το πραγματικό ποσοστό ανεργίας θα υπερβεί το 20% (που σημαίνει πρακτικά το 1.000.000 ανέργους!!!). (ibid:12-13).

Στις αρχές της πρώτης δεκαετίας του 21^{ου} αιώνα η διαρθρωτική εκπαιδευτικού τύπου ανεργία ευθύνεται τουλάχιστον για το μισό περίπου του συνολικού ποσοστού του 10-12% της ανεργίας στην Ελλάδα. (Κατσανέβας, 2002:341). Η ίδια αιτία είναι υπεύθυνη για την ανοδική πορεία της ανεργίας των νέων καθώς και για τη μακροχρόνια ανεργία. (ibid:341). Η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται στη μη σωστή αντιστοίχιση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας. (Κασσωτάκης, 2004:193). Η διαρθρωτική ανεργία βασίζεται στην παραδοχή ότι οι κενές θέσεις υπάρχουν ή δημιουργούνται διότι το υπάρχον εργατικό δυναμικό έχει ελλιπή προσόντα για να είναι συμβατά με τις ανάγκες της αγοράς ή υπάρχει ελλιπής πληροφόρηση των εργοδοτών και των αναζητούντων εργασία. Άρα λοιπόν δεν υπάρχει σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας.

Ίσως δε η ανεργία των πτυχιούχων να έχει αυξηθεί λόγω της δραστηκής μείωσης των προσλήψεων στο δημόσιο κατά τα τελευταία χρόνια. Το μέγεθος του δημόσιου τομέα μετρήθηκε πρόσφατα. Σύμφωνα με την απογραφή των δημοσίων υπαλλήλων που πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι του 2010 οι δημόσιοι υπάλληλοι ανέρχονται σε 768.009. (διαθέσιμο on line: www.apografi.gov.gr προσπελάστηκε: 31/8/2010). Σύμφωνα με τον Πατινιώτη (στο Κασσωτάκης, 2004:519) η συντριπτική πλειονότητα των πτυχιούχων πανεπιστημίου και πάνω από τους μισούς διπλωματούχους των ΑΤΕΙ εργάζονται στο δημόσιο τομέα. Οι πτυχιούχοι κατευθύνονται, κατά πλειοψηφία, στο δημόσιο τομέα. Η ανεργία των πτυχιούχων μπορεί να έχει αυξηθεί λόγω της δραστηκής μείωσης των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα τα τελευταία χρόνια. Με δεδομένη την κατεύθυνση προς το δημόσιο, κατά πλειοψηφία, των αποφοίτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης η κατάσταση γίνεται ολοένα και πιο δύσκολη. Ο ιδιωτικός τομέας, από την άλλη μεριά, δεν επιβραβεύει την εξειδικευμένη γνώση των νέων ανθρώπων επειδή πιθανόν δεν του είναι απαραίτητη. (Κασσωτάκης, 2004:519).

Σύμφωνα με τον Κάτσικα (στο ΒΗΜΑ 18/2/2001:A41) σε έρευνα που διεξήχθη, το 2000 σε 1015 μαθητές Λυκείου στην Αττική, για την Τριτοβάθμια

Εκπαίδευση το 80% πιστεύει ότι δεν έχει αξία το άνοιγμα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αν δεν συνοδεύεται από άνοιγμα στην αγορά εργασίας. Το 69,5% απάντησε ότι δεν θα το ενδιέφερε να σπουδάσει σε κάποια πανεπιστημιακή σχολή χωρίς να εξασφαλίζεται η επαγγελματική του αποκατάσταση.

Η αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται αμείλικτη για τους νέους στη σημερινή Ελλάδα. Οι νέοι άνθρωποι αντιμετωπίζουν μεγάλο πρόβλημα στο να εξασφαλίσουν την πρώτη επαγγελματική ενασχόληση σε συνθήκες σχετικής σταθερότητας. (Πατινώτης, 2007:170-172). Γι' αυτό οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης έχουν ως πρώτο στόχο τη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας. Σύμφωνα με τον Παπά (στο Κασσωτάκης, 2004:191) ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός εμπεριέχει τη δυνατότητα προφύλαξης, του κάθε μαθητή και του κοινωνικού συνόλου, από το κόστος που συνεπάγονται οι εσφαλμένες αποφάσεις/ επιλογές.

Σύμφωνα με έρευνα του Παπάνη (2007) το 94% μαθητών του Λυκείου ενδιαφέρεται για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση και χρήματα και βάζει σε τρίτη μοίρα την ανταπόκρισή του στις δυσκολίες-απαιτήσεις των επαγγελμάτων. Συνάμα τα παιδιά των χαμηλών στρωμάτων προτιμούν ιδιαίτερα μια εργασία με σταθερό εισόδημα. Οι μαθητές αυτοί νιώθουν ή εκτιμούν περισσότερο την ανάγκη της μελλοντικής τους εξασφάλισης και ενός σταθερού πόρου για την ζωή. Αντίθετα παιδιά των ανώτερων στρωμάτων εκτιμούν περισσότερο τις δυνατότητες όχι σταθερών αλλά υψηλών κερδών του ιδιωτικού τομέα.

Σύμφωνα με τον Πατινώτη (στο Κασσωτάκης, 2004:528) η στενότητα στην ελληνική αγορά εργασίας και ο αυξανόμενος ανταγωνισμός για την εύρεση μιας θέσης εργασίας είναι οι παράγοντες που οδηγούν στην έκρηξη της εκπαιδευτικής ζήτησης των ημερών μας. Πολλές φορές όμως η ελληνική αγορά εργασίας λίγο επιβραβεύει τις πολλές σπουδές και την εξειδικευμένη γνώση. Δεν είναι οι άνθρωποι με τα περισσότερα διπλώματα και με τα περισσότερα τυπικά προσόντα αυτοί που βρίσκουν πάντοτε ευκολότερα εργασία. Κατ' αυτό τον τρόπο η ζήτηση για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση διαφοροποιείται. Οι Τριτοβάθμιες σπουδές δεν σταματούν στο πτυχίο. Η μαζικότητα στη ζήτηση μεταπτυχιακών σπουδών αναδεικνύει την ανάγκη περαιτέρω εξειδίκευσης για την εξεύρεση εργασίας.

Σύμφωνα με τον Κάτσικα (2006:26) 45.000 πτυχιούχοι το 2005 κατέθεσαν αίτηση για τη συμμετοχή σε κάποιο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών. Τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών παρέχουν συνήθως εξειδικεύσεις που αφορούν τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας καλύπτοντας τομείς που δεν

μπορούν να καλυφθούν στις προπτυχιακές σπουδές. Για παράδειγμα ένας φιλόλογος μπορεί να εξειδικευθεί στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας ή ένας οικονομολόγος στο ηλεκτρονικό εμπόριο (ibid:26). Αντίστοιχα ένας δάσκαλος μπορεί να εξειδικευθεί σε διάφορους τομείς όπως στη συμβουλευτική και την ανάπτυξη σταδιοδρομίας, στην ειδική αγωγή ή στην διαπολιτισμική εκπαίδευση. (Πηγή: www.elemedu.upatras.gr). Στην εργασία μας ένα σημαντικό ερευνητικό ζητούμενο είναι το ενδιαφέρον των φοιτητών και φοιτητριών του ΠΤΔΕ Πάτρας για ενδεχόμενες μελλοντικές μεταπτυχιακές σπουδές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: «Η επιλογή των παιδαγωγικών τμημάτων δημοτικής εκπαίδευσης και η απορρόφηση των πτυχιούχων των τμημάτων αυτών μετά το 2000»

3.α. Ο ρόλος του σύγχρονου δασκάλου

Με την έννοια ρόλος εννοούμε το σύνολο των προσδοκιών και της αναμενόμενης συμπεριφοράς ενός ατόμου, το οποίο κατέχει μία θέση μέσα σε μία ομάδα. (Ντούσκας, 2007:28)

Το σχολείο, εκτός των άλλων, επιτελεί μια ιδεολογική κοινωνικοποιητική λειτουργία. Μεταβιβάζει κυρίαρχα κανονιστικά και πολιτισμικά στοιχεία στους μαθητές. Τέτοια είναι τρόποι σκέψεις, βασικοί προσανατολισμοί καθώς επίσης πρότυπα, κίνητρα και αντιλήψεις περί δικαίου και ηθικής. Συνάμα υπάρχει, εκτός των άλλων λειτουργιών, η μαθησιακή λειτουργία παροχής προσόντων και εξειδίκευσης καθώς και η επιλεκτική αναπαραγωγική λειτουργία του σχολείου. Σ' αυτά τα πλαίσια ο εκπαιδευτικός καλείται να παίζει διάφορους ρόλους όπως του παιδαγωγού, του αξιολογητή, του εκπαιδευτικού, του φύλακα και του δημοσίου υπαλλήλου. (Κωνσταντίνου, 1994:30)

Το επάγγελμα του δασκάλου έχει τα εξής προσδιοριστικά στοιχεία:

- α) Είναι κοινωνικό έργο.
- β) Προϋποθέτει ειδική βασική επιστημονική επαγγελματική εκπαίδευση.
- γ) Προϋποθέτει ένα βαθμό αυτονομίας στην άσκηση του έργου.
- δ) Στηρίζεται σ' ένα corpus εσωτερικής γνώσης.
- ε) Απαιτεί συνεχή ενημέρωση και επιμόρφωση.

Μάλιστα γίνεται προσπάθεια ανάπτυξης μιας κοινής επαγγελματικής ταυτότητας των ευρωπαϊών εκπαιδευτικών στη βάση ενός ανοιχτού επαγγελματισμού. (Καλαϊτζοπούλου, 2001:76).

Ο ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) σε κείμενό του το 1998 μιλάει για ένα διευρυνόμενο ρόλο. Ένα κεντρικό ρόλο που ταιριάζει στο σύγχρονο εκπαιδευτικό. Και αυτό γιατί ο εκπαιδευτικός είναι αυτός που υλοποιεί την εκπαιδευτική πολιτική. Υπάρχει συνεχής διόγκωση των προσδοκιών από την παρεχόμενη από το σχολείο εκπαίδευση. Άρα χρειάζεται συνεχής ανανέωση των γνώσεών του, αποτελεσματική χρήση των Νέων Τεχνολογιών και αναβάθμιση του παρεχόμενου έργου. Κατ' αυτό τον τρόπο το εκπαιδευτικό προσωπικό διατηρεί το επαγγελματικό του status και την ευελιξία του, στοιχεία που ενισχύουν τη δυναμική του σχολείου. (Δουράνου, 2007:43)

Μετά την ίδρυση των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης

υπάρχει ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση των προγραμμάτων εκπαίδευσης του διδακτικού προσωπικού. Μιλάμε πάντα συγκριτικά και σε σχέση με την προηγούμενη ύπαρξη των Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Η αναβάθμιση δεν αφορά μόνο τα έτη σπουδών (τετραετής φοίτηση σε σχέση με τα 2 έτη της Ακαδημίας) αλλά και μια συνολική ανατίμηση. Δεν υπάρχει μόνο ποσοτική εξομοίωση με τις υπόλοιπες πανεπιστημιακές σχολές. Αν παρατηρήσει κανείς το πρόγραμμα σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών (2009) ή επισκεφτεί τον ιστότοπο www.elemedu.upatras.gr, θα ενημερωθεί για τους διάφορους επιστημονικούς τομείς που άπτονται των θεμάτων της εκπαίδευσης, του σχολείου και του παιδιού ως μαθητή. Υπάρχουν εξειδικεύσεις (ψυχολογία, κοινωνιολογία, παιδαγωγική, γενικές επιστήμες) καθώς και ολοκληρωμένα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών. Επιπλέον, με τις σταδιακές αλλαγές στην επαγγελματική αυτοαντίληψη των πτυχιούχων των παιδαγωγικών τμημάτων, ολοκληρώθηκε η επαγγελματικοποίηση του διδασκαλικού επαγγέλματος. Το διδασκαλικό επάγγελμα, μετά από μία δύσκολη πορεία δύο αιώνων (Μπουζάκης, 2005), έχει καταφέρει την είσοδό του στην κατηγορία των «αυτόνομων επιστημονικών επαγγελμάτων που επιτελούν κοινωνικό έργο». Η εξέλιξη αυτή κρίνεται θετική τόσο για τους ίδιους τους δασκάλους, όσο και για την εκπαίδευση, διότι συσχετίζεται άμεσα με την αναβάθμιση του «επαγγελματικού status και βελτίωση των συνθηκών εργασίας, αλλά και με τη βελτίωση στην ποιότητα και την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος». (Ματσαγγούρας, 2004:26)

3.β. Η επιλογή των παιδαγωγικών τμημάτων δημοτικής εκπαίδευσης μετά το 2000

Κατά τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση στη ζήτηση των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ). Τα ΠΤΔΕ αποτελούν πλέον, για πολλούς, πρώτη επιλογή. Το γεγονός αυτό γίνεται φανερό από την αύξηση της βάσης εισαγωγής στα συγκεκριμένα τμήματα. Η άνοδος, σε σχέση με το κοντινό παρελθόν, αφορά όλες τις πόλεις που αυτά βρίσκονται. Αν γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, παρατηρώντας τις βάσεις εισαγωγής των 2 τελευταίων ετών 2009-2010, μπορεί κανείς να διαπιστώσει την βάση το 2010 να κυμαίνεται από 17315 έως 18711 και το 2009 από 17941 έως 18887 ανάλογα με την πόλη που βρίσκεται το ΠΤΔΕ.

Αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε την υψηλή βάση τόσο για το πρώτο ΠΤΔΕ στη Θεσσαλονίκη όσο και για το τελευταίο ΠΤΔΕ βαθμολογικά στη

Ρόδο. Όλα βρίσκονται πάρα πολύ ψηλά. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι για να περάσει κανείς στα τμήματα αυτά είναι υποχρεωμένος να έχει άριστη απόδοση στις πανελλαδικές εξετάσεις. Αυτό φανερώνει και την υψηλή ζήτηση που έχουν κατά τα τελευταία χρόνια.

ΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ ΠΤΔΕ ΤΟ 2009 ΚΑΙ ΤΟ 2010

ΒΑΣΕΙΣ ΠΤΔΕ	2009	2010
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	18887	18711
ΑΘΗΝΑΣ	18856	18550
ΒΟΛΟΥ	18585	18210
ΠΑΤΡΑΣ	18467	18151
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	18406	18051
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	18158	17707
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	18070	17514
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	18066	17562
ΡΟΔΟΥ	17941	17315

ΠΗΓΗ: Διαθέσιμη on line: www.minedu.gov.gr προσπελάστηκε 25/8/2010.

Μέχρι και το 2002 τα τμήματα αυτά ήταν σχετικά χαμηλής ζήτησης (από 42 μέχρι 659 πρώτες προτιμήσεις για το τμήμα της Αθήνας) και με χαμηλές βάσεις εισαγωγής που κυμαίνονταν από 12.684 έως 14.515 μόρια. Η περίοδος 2003-2009 ήταν η χρυσή επταετία των παιδαγωγικών τμημάτων. Από φτωχοί συγγενείς κατάφεραν να γίνουν οι μεγάλοι πρωταγωνιστές! Είναι χαρακτηριστικό ότι την τριετία 2007- 2009 τα τμήματα Θεσσαλονίκης και Αθήνας πήραν τα ‘σκήπτρα’ στις πρώτες προτιμήσεις των υποψηφίων για όλα τα τμήματα της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελώντας τα δημοφιλέστερα τμήματα.

Τα παιδαγωγικά τμήματα συγκεντρώνουν την ευρύτερη αποδοχή μεταξύ των υποψηφίων και των τριών κατευθύνσεων. Σύμφωνα με τον Καββαδία (2010) η εποχή από το 2003 έως το 2009 χαρακτηρίζεται ως χρυσή επταετία για τα ΠΤΔΕ.

3.γ. Η άμεση απορρόφηση των πτυχιούχων των τμημάτων αυτών

Η απορρόφηση των πτυχιούχων των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ) κατά τα τελευταία χρόνια είναι άμεση. Δηλαδή μπορεί κάποιος πτυχιούχος σχετικά εύκολα να βρει μία θέση εργασίας στη δημόσια πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Ο Κάτσικας (2009), σε άρθρο με τίτλο ούτε ένας άνεργος δάσκαλος, επισημαίνει το γεγονός ότι από την αίθουσα ορκωμοσίας οι δάσκαλοι περνούν στην αίθουσα διδασκαλίας.

Όπως επισημαίνει ο Καββαδίας (2010) από το 2001-2002 διαφάνηκαν θετικές προοπτικές, καθώς η παραγωγή πτυχιούχων ήταν περίπου 1.150-1.350 άτομα ενώ διορίζονταν πάνω από 2000. Βέβαια στην εποχή της οικονομικής κρίσης τα πράγματα δυσκολεύουν. (Καββαδίας, 2010). Στον παρακάτω πίνακα παρατηρούμε αναλυτικά τις εισροές- εκροές πτυχιούχων και διορισμών για τα έτη 2004-2010.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ/ΔΙΟΡΙΣΜΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΕΤΟΣ	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ	ΜΟΝΙΜΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ
2004 - 2005	1350	2.138
2007 - 2008	1400	2.160
2008 - 2009	1500	2.217
2009 - 2010	1600 - 1700	1.775

ΠΗΓΗ: ΚΑΤΣΙΚΑΣ (2009).

Σαφέστατα ο θεσμός του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου, παρά τις σοβαρές δυσλειτουργίες και αμφισβητήσεις, χρωμάτισε με τα χρώματα τις ελπίδας το τοπίο στη ζήτηση των αποφοίτων παιδαγωγικών τμημάτων. Έτσι δημιούργησε ευοίωνες επαγγελματικές προοπτικές.

Στην Ελλάδα η πρώτη θεσμοθέτηση του Ολοήμερου Σχολείου γίνεται το 1997-1998 (νόμος 2525, άρθρο 4). Η κοινωνία αγκάλιασε πραγματικά το νέο αυτό θεσμό. Ενδεικτικά μόνο να αναφέρουμε ότι το σχολικό έτος 1999-2000 159.000 μαθητές επί συνόλου 600.000 φοίτησαν στα Ολοήμερα σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης όλης της χώρας. (Σπυροπούλου, 2006:10). Από τότε μέχρι και σήμερα το ολοήμερο σχολείο συνεχώς αναβαθμίζεται ποιοτικά και ποσοτικά με ενδιαφέροντα διδακτικά αντικείμενα. Μάλιστα το σχολικό έτος 2010-2011 800 Δημοτικά λειτούργησαν ως πιλοτικά ολοήμερα με ενδιαφέροντα καινούρια διδακτικά αντικείμενα όπως είναι η θεατρική αγωγή, η πληροφορική και η δεύτερη ξένη γλώσσα. (ΠΗΓΗ: Διαθέσιμη on line: www.minedu.gov.gr Προσπελάστηκε 31/8/2010).

Ο Κάτσικας (2009) τονίζει την ζήτηση των ΠΤΔΕ από πτυχιούχους άλλων τμημάτων. Μάλιστα χαρακτηρίζει το ιδιαίτερο αυτό φαινόμενο ως αναζήτηση καταφυγίου προκειμένου αυτοί οι άνθρωποι να αποκτήσουν προοπτική επαγγελματικής αποκατάστασης. Στο ΠΤΔΕ του ΑΠΘ συγκεκριμένα κατάθεσαν αίτηση εισαγωγής, για το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009, 922 πτυχιούχοι ΑΕΙ και ΑΤΕΙ.

Η κατάταξη γίνεται με βάση το βαθμό του προηγούμενου πτυχίου. Έτσι ο πρώτος είχε βαθμό 10 και ο τελευταίος 9,4!!! Το σημαντικό, και ενδεικτικό της ζήτησης είναι ότι κατατέθηκαν τόσες πολλές αιτήσεις εισαγωγής στο συγκεκριμένο ΠΤΔΕ για μόλις 25 θέσεις!!! (Κάτσικας, 2009).

Κλείνοντας το κεφάλαιο αυτό θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε τη δήλωση του Μπράτη (2010), προέδρου της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας, ότι όλοι οι απόφοιτοι των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης απορροφούνται γιατί υπάρχουν μεγάλες ελλείψεις. Αυτή η συνέντευξη (Σεπτέμβριος του 2010) δίνει το κλίμα που επικρατεί στο χρόνο γραφής της παρούσας ερευνητικής εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: «Βιβλιογραφική ανασκόπηση»

4.α. Στην Ελλάδα

Στην ελληνική πραγματικότητα έχουν διεξαχθεί διάφορες έρευνες αναφορικά με τους λόγους που ωθούν τους εκπαιδευτικούς στην επιλογή του επαγγέλματός τους.

Ο Βάμβουκας (1982:43-52) το 1977-78 διερεύνησε τις στάσεις 836 σπουδαστών των παιδαγωγικών ακαδημιών του ακαδημαϊκού έτους 1977-78. Οι φοιτητές στη συγκεκριμένη έρευνα έχουν κατά κύριο λόγο παιδοκεντρικά κίνητρα. Το 31,5% προτίμησε την παιδαγωγική Ακαδημία επειδή δεν πέρασε στη σχολή της πρώτης προτίμησης. Σύμφωνα με την ίδια έρευνα μικρό ποσοστό παίρνει την οριστική επαγγελματική απόφαση ήδη από το Δημοτικό ενώ το μεγαλύτερο μέρος παίρνει την απόφαση αυτή στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και ένα άλλο πολύ μικρότερο μετά τη περάτωσή της.

Σε μία παρεμφερή έρευνα της Δημητριάδου (1982:98-100) με εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων το 1982, τα κίνητρα είναι και πάλι στη πλειοψηφία τους παιδοκεντρικά. Κατ' αυτό τον τρόπο το 58% των εκπαιδευτικών, στη συγκεκριμένη έρευνα, δηλώνει ότι ακολούθησε το επάγγελμα του εκπαιδευτικού από αγάπη προς το παιδί και το 45% επειδή θεωρεί το έργο του εκπαιδευτικού υψηλή αποστολή. Ως μειονεκτήματα στην ίδια έρευνα αναφέρονται ο χαμηλός μισθός, οι μακρινοί διορισμοί και οι μεταθέσεις.

Σύμφωνα με τον Πυργιωτάκη (2000:270-273) παράγοντες που παρεμποδίζουν τον Έλληνα δάσκαλο είναι ,ειδικά για τους μικρούς σε ηλικία δασκάλους, η απομόνωση σε μικρό χωριό, η διδασκαλία σε πολλές τάξεις, ο περιορισμένος χρόνος διδασκαλίας μαθημάτων, οι συχνές μετακινήσεις και η έλλειψη ευκαιριών για επιμόρφωση.

Σαφέστατα μετά την ίδρυση των ΠΤΔΕ η εκπαίδευση των δασκάλων αναβαθμίστηκε. Οι εξελίξεις στη διάρκεια και το επίπεδο της εκπαίδευσης των δασκάλων επηρέασε θετικά την επαγγελματική τους ταυτότητα και δημιούργησε τις προϋποθέσεις το διδασκαλικό επάγγελμα να διεκδικήσει θέση στην ομάδα των επιστημονικών επαγγελμάτων. Με αυτά τα δεδομένα οι δάσκαλοι διεθνώς διεκδικούν το επαγγελματικό status του profession, του επαγγέλματος δηλαδή που έχει επιστημονική βάση και ασκεί δημόσιο λειτουργήμα. (Ματσαγγούρας, 2004:7)

Κατ' αυτό τον τρόπο οι νεώτερες έρευνες στο θέμα των λόγων επιλογής του διδασκαλικού επαγγέλματος τίθενται σε διαφορετική βάση.

Σε 2 πρόσφατες έρευνες των Ματσαγγούρα & Μπότσαρη (2003:1-8) και Ματσαγγούρα & Μπότσαρη (2004:157-172) διερευνάται η επαγγελματική ικανοποίηση των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σε ένα αυτοσχέδιο ερωτηματολόγιο με 19 ερωτήσεις διερευνάται πρώτον η σφαιρική ικανοποίηση από τις συνθήκες εργασίας, η αναγνώριση από γονείς, μαθητές, συναδέλφους και προϊσταμένους και τέλος η ικανοποίηση από την αξιοκρατία του συστήματος. Τα δείγματα τα αποτελούσαν και στις δύο περιπτώσεις εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι δάσκαλοι δηλώνουν υψηλούς βαθμούς σφαιρικής ικανοποίησης από την αναγνώριση από γονείς, μαθητές, προϊσταμένους και συναδέλφους και χαμηλότερα επίπεδα ικανοποίησης από την αξιοκρατία του συστήματος και της συνθήκες εργασίας. Σ' αυτή την έρευνα μόνο το 14,5% των δασκάλων του δείγματος δήλωσαν ότι δεν θα επέλεγαν και πάλι το επάγγελμα του εκπαιδευτικού αν ξεκίναγαν από την αρχή.

Επιπλέον αναφορικά με τις συνθήκες εργασίας μόνο από πλευράς μισθού οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί ήταν ελάχιστα ή καθόλου ικανοποιημένοι αλλά όμως ευχαριστημένοι με τις άλλες επιμέρους όψεις των συνθηκών εργασίας του διδασκαλικού επαγγέλματος (κυρίως με την κοινωνική υπόσταση, την ελευθερία επιλογής του προσωπικού τρόπου δουλειάς, τις δυνατότητες βελτίωσης των επαγγελματικών δεξιοτήτων και την εργασιακή ασφάλεια).

Σε έρευνα του ΠΤΔΕ του πανεπιστημίου Ιωαννίνων το 2004 (στο ΒΗΜΑ, 13/02/2005), για τη σύνταξη των κριτηρίων αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, σε δείγμα 278 φοιτητών παρατηρούνται τα εξής:

- 1). Το 86,3% επιλέγουν τη σχολή φοίτησής τους με βάση τα προσωπικά κριτήρια.
- 2). Το 1,4% επηρεάζεται στην απόφασή τους από τους συνομηλίκους.
- 3). Το 73% αισθάνονται ισότιμα με τους φοιτητές των άλλων τμημάτων.
- 4). Το 23,4% δηλώνει ότι αισθάνεται πλεονεκτικά έναντι αυτών, πιθανόν για λόγους επαγγελματικής αποκατάστασης.
- 5). Το 75% των φοιτητριών και το 45,7% των φοιτητών δηλώνει ότι επέλεξε το επάγγελμα του εκπαιδευτικού ως συνειδητή προτίμηση.
- 6). Το 61,9% δηλώνει πως δεν ματαιώθηκαν οι προσδοκίες του.

Σε έρευνα των Κυριακού & Πετσάνης (2006 όπως αναφέρεται στο Παπάνης, 2009:10) στο σύνολό τους οι δάσκαλοι ανεξάρτητα από τα κίνητρα επιλογής επαγγέλματος και τις προσδοκίες που μπορεί να είχαν κατ' αρχήν από το επάγγελμα,

αναφέρουν ότι νοηματοδοτούν το έργο τους σε μεγάλο βαθμό μέσα από την προσφορά τους στους μαθητές και από την επαφή μαζί τους.

Σε μία πρόσφατη μεγάλη έρευνα, από τον Παπάνη (2009), για τα κίνητρα του διδασκαλικού επαγγέλματος, διερευνήθηκαν οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος από φοιτητές του ΠΤΔΕ Ρόδου. (N=615). Χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο με 12 ερωτήσεις και αρκετές υποερωτήσεις αναφορικά με τους λόγους που έδρασαν στην επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου διαβαθμισμένες από 0- 5. Τα κίνητρα ήταν, σύμφωνα με τις απαντήσεις, κατά 73,6% η αγάπη για τα μικρά παιδιά, κατά 65% η σταθερή και σίγουρη δουλειά, κατά 46,1% ότι υπάρχει αρκετός ελεύθερος χρόνος για διακοπές. Το 86,5% απάντησε ότι δεν ήταν λύση ανάγκης και το 79,3% ότι δεν προέκυψε λόγω αποτυχίας εισαγωγής σε άλλη σχολή.

Στην ερώτηση αν και κατά πόσο είναι ευχαριστημένοι από την επιλογή του διδασκαλικού επαγγέλματος το 53,6% δήλωσε πολύ ευχαριστημένο. Στην κρίσιμη ερώτηση αν τίποτε δεν απέκλειε τους οραματισμούς σας ποιο επάγγελμα θα ακολουθούσατε το 65,4% δήλωσε πάλι του εκπαιδευτικού!!! Αυτό σημαίνει ότι η συντριπτική πλειοψηφία είναι ευχαριστημένη από την επιλογή της και ότι η δουλειά της της αρέσει. (Παπάνης, 2009:24-28).

Σύμφωνα με τον Δημητρόπουλο (1998:241-244) πολλοί παράγοντες διαδραματίζουν ρόλο στην ικανοποίηση των Ελλήνων εκπαιδευτικών. Σε έρευνα του οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν διάφορους λόγους δυσαρέσκειας. Οι πιο σημαντικοί απ' αυτούς είναι: «

1. Η οικονομική κατάσταση των εκπαιδευτικών.
2. Η έλλειψη ενδιαφέροντος και στοργής για τους εκπαιδευτικούς από την πολιτεία.
3. Η επιστημονική επαγγελματική ταυτότητα του εκπαιδευτικού.
4. Το περιεχόμενο των σπουδών βασικής κατάρτισης.
5. Η ψυχική κόπωση που προκαλεί η άσκηση του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού».

Ο ίδιος ερευνητής προτείνει ένα μοντέλο που αναφέρεται στις διαστάσεις της Ικανοποίησης /Δυσαρέσκειας. Σ' αυτό το μοντέλο (ibid:234) οι λόγοι επαγγελματικής επιλογής μαζί με τις σπουδές, την βασική κατάρτιση και την προετοιμασία για την αρχική είσοδο στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού συμβάλλουν αποφασιστικά στην Ικανοποίηση /Δυσαρέσκεια απ' αυτό. Δρουν καταλυτικά στη μετέπειτα συνολική πορεία και στάση απέναντι στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Άρα ο ενθουσιασμός ή

όχι των φοιτητών από τις σπουδές είναι σημαντικό ερευνητικό ζητούμενο.

Σε μία έρευνα των Κρίβα & Βοζίκη (2001), που αφορά την επαγγελματική ικανοποίηση των βρεφονηπιοκόμων (N=155), παρατηρήθηκαν διάφορα ευρήματα. Όλοι οι βρεφονηπιοκόμοι δεν είναι το ίδιο ευχαριστημένοι ή δυσαρεστημένοι με το επάγγελμά τους. Οι παράγοντες ικανοποίησης σχετίζονται με το περιεχόμενο της εργασίας. Τα αποτελέσματα, μεταξύ των άλλων, έδειξαν τα παρακάτω σημαντικά ευρήματα. Οι βρεφονηπιοκόμοι κατά 68,39% δηλώνουν ευχαριστημένοι από την εργασία τους. Σαν σημαντικότεροι παράγοντες ικανοποίησης από την εργασία, σύμφωνα με τη συχνότητα που απαντήθηκαν, φαίνεται να είναι: α) η προσωπική ικανοποίηση από την εργασία, β) οι σχέσεις με τους συναδέλφους, γ) οι διακοπές δ) το κοινωνικό κύρος, ε) ο τρόπος οργάνωσης και διοίκησης, στ) η δυνατότητα επαγγελματικής ανέλιξης και ζ) το ύψος των αποδοχών. Η ικανοποίηση τέλος από την εργασία σχετίζεται σημαντικά με την ευχαρίστηση από τις σπουδές.

4.β. Έρευνες στο εξωτερικό

Οι έρευνες που γίνονται στο εξωτερικό γι' αυτό το θέμα είναι πάρα πολλές και δεν μπορούν να παρατεθούν σε μεγάλη έκταση στα πλαίσια αυτής της εργασίας. Είμαστε υποχρεωμένοι να τονίσουμε τη διαφορετικότητα των χωρών στην αγορά εργασίας (σε σχέση με την ελληνική) και γενικότερες διαφοροποιήσεις στο κοινωνικοοικονομικό γίνεσθαι που ενδεχομένως να υπάρχουν. Εμείς έχουμε χρέος όμως να αναφερθούμε σε κάποιες ενδεικτικά.

Σε μία έρευνα (Murnane & Singer & Willet, 1989) σε δείγμα από δασκάλους της Βόρειας Καρολίνας των ΗΠΑ μελετάται η σχέση μεταξύ μισθού και επιλογής της δουλειάς του δασκάλου. Δεν φαίνεται να είναι ο σημαντικότερος παράγοντας στην επιλογή.

Σε μία σημαντική εργασία (Dolton & Makepeace, 1993) εξετάζεται η σχέση μεταξύ της επαγγελματικής επιλογής και συμμετοχής από τις γυναίκες στο διδασκαλικό επάγγελμα. Στη Μεγάλη Βρετανία 60% των δασκάλων είναι γυναίκες. Σ' αυτή την έρευνα φαίνεται ότι η επιλογή επηρεάζεται από τις αποδοχές. Η έλλειψη των δασκάλων στη Μ. Βρετανία (όταν έγινε αυτή η έρευνα) μπορεί να μετριαστεί αν αυξηθούν οι αποδοχές των δασκάλων.

Σε μία έρευνα (Serow, 1993) μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων, σε δείγμα από 25χρονούς δασκάλους, βρέθηκε ότι η κύρια αιτία εισόδου στο επάγγελμα ήταν η αίσθηση της ικανοποίησης που προκύπτει από τη βοήθεια των άλλων.

Σε μία εξαιρετική εργασία (Cook, 1995) ανάμεσα σε Αμερικανούς φοιτητές των παιδαγωγικών τμημάτων οι κυριότεροι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου είναι οι παρακάτω:

1. Θέλουν να βοηθήσουν τα παιδιά να πετύχουν.
2. Η διδασκαλία παρέχει μια ικανοποιητική καριέρα.
3. Αγαπούν τα παιδιά και διασκεδάζουν δουλεύοντας μαζί τους.
4. Υπάρχει δημιουργία.
5. Υπάρχουν διαστήματα ελεύθερου χρόνου.

Σε μία έρευνα (Perie & Baker, 1997) σε αμερικανούς δασκάλους αναφορικά με την επαγγελματική ικανοποίηση βρέθηκαν τα παρακάτω ενδιαφέροντα συμπεράσματα:

1. «Οι εργασιακές συνθήκες που σχετίζονται με την επαγγελματική ικανοποίηση είναι η διοικητική υποστήριξη, η συμπεριφορά των μαθητών και η σχολική ατμόσφαιρα καθώς και η διδασκαλική αυτονομία.
2. Στα δημόσια σχολεία οι πιο νέοι και λιγότερο έμπειροι δάσκαλοι έχουν μεγαλύτερη επαγγελματική ικανοποίηση από τους μεγαλύτερους.
3. Εκείνο που είναι πιο σημαντικό είναι οι εργασιακές συνθήκες για την επαγγελματική ικανοποίηση των δασκάλων.
4. Παρατηρήθηκε μικρή σχέση μεταξύ επαγγελματικής ικανοποίησης και απολαβών (μισθού) των δασκάλων».

Στη συνέχεια παραθέτουμε τους 8 πιο σημαντικούς λόγους επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου, με βάση την έρευνα των Esquieu & Perier (2001).

- 1). Εργασιακή αυτονομία.
- 2). Ελεύθερος χρόνος – Διακοπές.
- 3). Εργασιακή ασφάλεια.
- 4). Κοινωνικό επάγγελμα.
- 5). Κοινωνικό Status- Αποδοχή.
- 6). Σταθερός μισθός.
- 7). Επιθυμία για επαφή και ασχολία με τα μικρά παιδιά.
- 8). Ισορροπία μεταξύ επαγγέλματος και ιδιωτικής ζωής, ιδιαίτερα σημαντικό στις μέρες μας.

Στην Αμερική, σε έρευνα του National Education Association (2001), το 73% των δασκάλων δήλωνε σαν κυριότερο λόγο επιλογής την επιθυμία να

δουλέψουν με τα μικρά παιδιά. Το επαγγελματικό status αφορούσε το 44% των απαντήσεων.

Σε έρευνα στο Χονγκ-Κονγκ (Chan Kwok-wai, 2004 όπως αναφέρεται στο Παπάνης, 2009:23), σε 80 φοιτητές παιδαγωγικών σχολών, οι 3 κύριοι παράγοντες που αφορούν την επιλογή του διδασκαλικού επαγγέλματος είναι:

- 1). Η επιρροή από τους σημαντικούς άλλους ,κατά 24,03%.
- 2). Τα προσωπικά κίνητρα, κατά 17,82% και
- 3). Οι εξωγενείς παράγοντες, όπως οι συνθήκες εργασίας (κατά 9,76%).

Επίσης σημαντικά κίνητρα θεωρούν τις υλικές ανταμοιβές όπως είναι ο μισθός, η σταθερότητα, οι διακοπές και η ευκολία να βρουν εργασία ως εκπαιδευτικοί.

Σύμφωνα με τον Beng (2004), στους λόγους επιλογής του διδασκαλικού επαγγέλματος συμπεριλαμβάνονται:

- 1). Η επαγγελματική ικανοποίηση που προσφέρει το διδασκαλικό επάγγελμα.
- 2). Η ασφάλεια και η σιγουριά.
- 3). Οι διακοπές και ο ελεύθερος χρόνος.

Σε ερευνητικό εξαστές πρόγραμμα στην Αγγλία (Hobson & Tomlinson & Roper, 2005 όπως αναφέρεται στο Παπάνης, 2009:23) σε 4790 φοιτητές παιδαγωγικών τμημάτων (2003-2009) οι εκπαιδευτικοί διακρίνονται σε τρία ευρύτερα κίνητρα:

- 1). Το 78% της έρευνας έδειξε ότι τα αλτρουιστικά κίνητρα, όπως η αγάπη για τα παιδιά, παρουσίασαν μεγαλύτερη συχνότητα σε σχέση με τα υπόλοιπα.
- 2). Την αναγνώριση και το κύρος που του προσφέρει το επάγγελμα του εκπαιδευτικού
- 3). Τα προσωπικά οφέλη όπως μακρές διακοπές και ο ελεύθερος χρόνος.

Σε μία έρευνα (Richardson & Watt, 2005) σε παιδαγωγικό τμήμα της Μελβούρνης (N=74) της Αυστραλίας σε φοιτητές υποψήφιους δασκάλους βρέθηκαν τα παρακάτω αναφορικά με την επιλογή του επαγγέλματος τους. Οι κυριότεροι λόγοι επιλογής ήταν το κοινωνικό γόητρο, η ταιριαστή καριέρα, τα προηγούμενα πρότυπα, οι οικονομικές απολαβές και ο διαθέσιμος χρόνος για οικογένεια. Δεν βρέθηκαν σημαντικές διαφυλικές διαφορές. Άλλωστε ο Brophy (1985) λέει ότι δεν υπάρχουν διαφυλικές διαφορές στην επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου.

Σε ένα δείγμα από 29 φοιτητές δασκάλους από το πανεπιστήμιο της πολιτείας Midwestern από τους Harms & Knobloch (2005) βρέθηκαν τα παρακάτω. Οι περισσότεροι όταν αποφοιτήσουν θα ήθελαν να ακολουθήσουν το επάγγελμα του

δασκάλου. Η έρευνα έδειξε ότι τα κίνητρά τους ήταν ενδογενή – εσωτερικά.

Είναι απαραίτητο να αναφερθεί μία έρευνα των Hakanen & Bakker & Schaufeli (2006). Σ' αυτή την έρευνα η μεγάλη πλειοψηφία των απαντήσεων δείχνει ότι οι δάσκαλοι είναι ενθουσιασμένοι και ικανοποιημένοι από τη δουλειά τους. Δεν υπάρχει άγχος. Μόνο ένα 5% των αμερικανών δασκάλων δηλώνει επαγγελματικά εξουθενωμένο.

Οι Sinclair & Dowson & McInerney (2006), σε δείγμα από υποψήφιους δασκάλους, παρατήρησαν ότι τα αλτρουιστικά κίνητρα υπερτερούν σε σχέση με τα κοινωνικοοικονομικά (μισθός, status). Αυτά είναι:

- 1). Η αγάπη για τα μικρά παιδιά.
- 2). Η επιθυμία να βοηθήσουν τους άλλους.
- 3). Είναι κοινωνικό επάγγελμα.

Τελειώνοντας θα θέλαμε να αναφερθούμε στην έρευνα της UNESCO (2006:1-6) για τα κίνητρα των εκπαιδευτικών σε λιγότερο αναπτυγμένες χώρες. Τα κίνητρα, σ' αυτή την έρευνα, επηρεάζονται από μία ποικιλία παραγόντων. Οι πιο σημαντικοί από αυτούς είναι η επιτυχία στη τάξη, το κοινωνικό γόητρο και status από την άσκηση ενός σεβαστού επαγγέλματος, η αφοσίωση και η αγάπη για τη διδασκαλία των παιδιών και τέλος οι συνθήκες εργασίας όπως είναι ο ελεύθερος χρόνος που προσφέρει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται να παρουσιασθεί το πλαίσιο σχεδιασμού της έρευνας. Ειδικότερα προσδιορίστηκαν ο σκοπός και οι στόχοι της, διατυπώθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα, επιλέχθηκε η μεθοδολογία και το εργαλείο συλλογής δεδομένων. Καθορίστηκε ο πληθυσμός-στόχος της και καταβλήθηκε προσπάθεια να τηρηθούν όλοι οι κανόνες της δεοντολογίας που αφορούν τη διεξαγωγή της έρευνας.

5.1 Σκοπός της έρευνας

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι διερευνηθούν οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου μετά το 2006. Και αυτό γιατί μετά το 2000 έχουμε τη μεγάλη έκρηξη στη ζήτηση αλλά και στην απορρόφηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος, όπως έχει ήδη αναφερθεί. Ειδικά μετά το 2002 έως και το 2010, υπάρχει άμεση επαγγελματική αποκατάσταση και εκτίναξη της ζήτησης όσο και της βάσης εισαγωγής στα παιδαγωγικά τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Συνεπώς για πολλούς φοιτητές ήταν η πρώτη επιλογή. Θα θέλαμε με βάση αυτά τα νέα δεδομένα να απαντήσουμε σε 5 βασικά ερευνητικά ερωτήματα. Σ' αυτά θα μας απαντήσουν ένα δείγμα από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του Παιδαγωγικού τμήματος.

5.1.1. Ερευνητικοί - Άξονες – Στόχοι

Οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου, στην εργασία μας, έχουν τρεις μεγάλους άξονες αναφοράς. Στον πρώτο άξονα αναφοράς οι λόγοι επιλογής αφορούν λόγους που προέρχονται από την υπάρχουσα ελληνική κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα. Σ' αυτούς θα μπορούσαμε να κατατάξουμε την άμεση απορρόφηση των αποφοίτων, μετά το 2002 και σε μια περίοδο ισχυρής ανεργίας, την όποια εργασιακή ασφάλεια και μονιμότητα παρέχει το δημόσιο, τις οικονομικές απολαβές καθώς και το κοινωνικό γόητρο και status που αυτό παρέχει. Αυτούς θα μπορούσαμε να τους εντάξουμε ως κοινωνικο-οικονομικούς λόγους.

Στο δεύτερο άξονα αναφοράς οι λόγοι επιλογής αφορούν το ίδιο το επάγγελμα του δασκάλου, τις εργασιακές συνθήκες που αυτό έχει. Σ' αυτούς θα μπορούσαμε να κατατάξουμε, την παροχή ελεύθερου χρόνου, τα ενδιαφέροντα μαθήματα, τις διακοπές και τις αργίες και κυρίως το γεγονός ότι πρόκειται για μια δημιουργική και αποτελεσματική απασχόληση. Λόγοι που, για πολλούς, συνιστούν ένα συναρπαστικό επάγγελμα.

Στο τρίτο άξονα αναφοράς οι λόγοι επιλογής που μπορούμε να εντάξουμε είναι οι αλτρουιστικοί λόγοι που έχουν φανεί και από άλλες έρευνες, όπως ήδη έχουμε αναφέρει στο 4^ο κεφάλαιο (Serow, 1993 και Μακρή- Μπότσαρη & Ματσαγγούρα, 2003 και Παπάνης, 2009). Στους αλτρουιστικούς συμπεριλάβαμε τους παρακάτω λόγους: Η Επαφή και η ασχολία με τα παιδιά, η Αγάπη για τα μικρά παιδιά, το γεγονός ότι πρόκειται για Κοινωνικό επάγγελμα, η Βοήθεια χαμηλότερων κοινωνικών ομάδων καθώς και η υψηλή αποστολή και προσφορά στη κοινωνία του δασκάλου και το ότι υπάρχει αναγνώριση της προσφοράς και του έργου των δασκάλων από την κοινωνία.

Άλλωστε ο Μπράτης (2010), πρόεδρος της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας, σε συνέντευξή του, χαρακτηρίζει το επάγγελμα του δασκάλου ένα συναρπαστικό επάγγελμα, αν βέβαια κανείς αγαπάει τα παιδιά. Αυτή είναι η απάντησή του στην ερώτηση γιατί κάποιος νέος να γίνει δάσκαλος σήμερα. Αυτή η συνέντευξη, στο συγκεκριμένο χρόνο που πραγματώθηκε, (Σεπτέμβριος του 2010) δίνει το κλίμα που επικρατεί στο χρόνο γραφής της παρούσας ερευνητικής εργασίας.

5.1.2 Ερευνητικά ερωτήματα

1. Οι φοιτητές είναι ενθουσιασμένοι από την επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου και τις σπουδές τους;
2. Ο κύριος λόγος επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου είναι η αγάπη για τα παιδιά;
3. Είναι συγκυριακή επιλογή ή αποτέλεσμα μακροχρόνιας επιθυμίας;
4. Στην επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου επηρεάζουν περισσότερο οι αλτρουιστικοί λόγοι επιλογής (όπως η αγάπη για τα παιδιά) ή οι κοινωνικοοικονομικοί και οι συνθήκες της εργασίας;
5. Υπάρχουν διαφυλικές διαφορές στην επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου;

5.2. Η Μεθοδολογία της έρευνας.

5.2.1 Η Μεθοδολογία της έρευνας

Η παρούσα έρευνα είναι μελέτη ποσοτική. Για τη συλλογή των πληροφοριών χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο η δομή, η αναλυτική παρουσίαση του οποίου, και η στατιστική του επεξεργασία περιγράφεται παρακάτω. Για τη συγκεκριμένη έρευνα επιλέχθηκε η ποσοτική προσέγγιση. (Cohen & Manion, 2008:123-153). Η επιλογή της προσέγγισης αυτής στηρίζεται στους παρακάτω λόγους:

- Χρησιμοποιεί μετρήσιμα εργαλεία και ως εκ τούτου έγκυρα αποτελέσματα.
- Η ποσοτική έρευνα παράγει αριθμητικά δεδομένα, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε στατιστικές αναλύσεις.
- Η ποσοτική έρευνα επικεντρώνεται στην επαλήθευση ή απόρριψη προκαθορισμένων υποθέσεων (Bird et al., 1999).

Η επιλογή των δεδομένων της έρευνας

Πληθυσμός

Πληθυσμός – Στόχος της έρευνάς μας είναι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών με έτος εισαγωγής μετά το 2006. Η έρευνά μας έγινε τον Ιούνιο του 2011. Άρα έχουμε:

ΕΤΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ 2011 (χρόνος διεξαγωγής της έρευνας)
2010	Α' ΕΤΟΣ
2009	Β' ΕΤΟΣ
2008	Γ' ΕΤΟΣ
2007	Δ' ΕΤΟΣ
2006	ΕΠΙ ΠΤΥΧΙΟ

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας στο πρώτο έτος ο αριθμός των εισακτέων στο ΠΤΔΕ ΠΑΤΡΑΣ τον Ιούνιο του 2011 είναι 210 εισακτέοι και 18 εισακτέοι ειδικών κατηγοριών. (ΠΗΓΗ ΥΠΔΒΜΘ, ανακοινώσεις εισακτέων, ΙΟΥΝΙΟΣ 2011. Διαθέσιμο on line: www.minedu.gov.gr Προσπελάστηκε 10/6/2011) Σύνολο : 912, στα 4 έτη. Αν προστεθούν και οι επί πτυχίο φοιτητές ο πληθυσμός στόχος ανέρχεται γύρω στα 950 – 1000 άτομα.

Δείγμα

Το δείγμα απαρτίζεται από φοιτητές και φοιτήτριες του ΠΤΔΕ Πάτρας. Ο λόγος είναι ότι θέλουμε να έχουμε υποψήφιους δασκάλους που επέλεξαν το επάγγελμα πρόσφατα. Όπως ήδη έχουμε αναφέρει και στην εισαγωγή, ο πληθυσμός στόχος μας είναι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που επέλεξαν το επάγγελμα του δασκάλου μετά το 2006. Ξέρουμε ότι μετά το 2002 έως και το 2010, υπάρχει άμεση επαγγελματική αποκατάσταση και εκτίναξη της ζήτησης όσο και της βάσης εισαγωγής στα παιδαγωγικά τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Συνεπώς για πολλούς φοιτητές και φοιτήτριες ήταν η πρώτη επιλογή. Θα θέλαμε με βάση αυτά τα νέα δεδομένα να απαντήσουμε στα 5 βασικά ερευνητικά ερωτήματα και στις υποθέσεις έρευνας που θέσαμε.

Το δείγμα της έρευνας μας, αποτελείται από 84 φοιτητές και φοιτήτριες του ΠΤΔΕ Πατρών ενώ η μέθοδος επιλογής του δείγματος **ήταν η τυχαία δειγματοληψία**, γιατί μόνο έτσι μπορεί να διατηρηθεί η αντιπροσωπευτικότητα του πληθυσμού αλλά και να τηρηθούν οι κανόνες και οι περιορισμοί της στατιστικής αξιοπιστίας και εγκυρότητας.

Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της έρευνας εξασφαλίσθηκαν με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (Bell, 2001: 107-109 και Cohen & Manion, 1997: 122-124):

- Το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού όπως ήδη αναλύθηκε σε προηγούμενη παράγραφο.
- Τα στοιχεία δεν αλλοιώθηκαν αφού συλλέχθηκαν με την διανομή των ερωτηματολογίων στο χώρο του Πανεπιστημίου.
- Καθορίστηκε ο χρόνος των απαντήσεων των ερωτώμενων από την πιλοτική μελέτη.
- Το ερωτηματολόγιο συλλέχθηκε από τον ίδιο τον ερευνητή «επί τόπου» (in situ).
- Η συλλογή των δεδομένων έγινε κυρίως με ερωτήσεις κλειστού τύπου και η ανάλυση τους είναι ποσοτική.
- Η όλη ερευνητική διαδικασία είχε δομηθεί έτσι ώστε τα παραπάνω να εξασφαλισθούν.

Το δείγμα επιλέχθηκε τυχαία με βάση την ιδιότητα που είχαν οι συμμετέχοντες ως φοιτητές του Παιδαγωγικού τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών (Bell, 2001: 134-138 και Cohen & Manion, 1997: 175-182).

Αναντίρρητα, το μέγεθος του δείγματος και η επιλογή της δειγματοληπτικής μεθόδου εξαρτάται από το στόχο της μελέτης, το πεδίο έρευνας, τη φύση του υπό διερεύνηση πληθυσμού, τις μεταβλητές που χρησιμοποιούνται, το βαθμό ομοιογένειας του πληθυσμού, το βαθμό της επιθυμητής ακρίβειας, αλλά και τα υλικά μέσα που έχουμε στη διάθεσή μας, για παράδειγμα χρόνο, χρήματα, άτομα (Cohen et al, 2008 and Javeau, 2000). Για την παρούσα έρευνα, πιο συγκεκριμένα, η επιλογή του δείγματος έγινε με **Βολική τυχαία δειγματοληψία**. Ο όρος αυτός αναφέρεται από τους Cohen & Manion (1997) και είναι αλλιώς γνωστός ως Δειγματοληψία ευκολίας ή Περιστασιακή δειγματοληψία (Σαχίνη - Καρδάση, 2004) ή Μέθοδος του διαθέσιμου δείγματος (Κυριαζή, 1999). Στην μέθοδο αυτή επιλέγονται τυχαία, τα πλησιέστερα άτομα που είναι διαθέσιμα, δηλαδή άτομα που δέχονται να συμμετάσχουν. Η διαδικασία συνεχίζεται μέχρι να συμπληρωθεί το απαιτούμενο μέγεθος του δείγματος (Cohen & Manion, 1997 και Κυριαζή, 1999 και Σαχίνη - Καρδάση, 2004). Οι Cohen & Manion (1997) αναφέρουν ως παράδειγμα υποκειμένων που χρησιμεύουν στην βολική δειγματοληψία τους φοιτητές ή τις φοιτήτριες διδασκαλικών σχολών. Τέλος, η επιλογή του δείγματος με βολική δειγματοληψία καθιστά την έρευνα λιγότερο δαπανηρή σε σχέση με δείγματα πιθανοτήτων που αυξάνουν το κόστος σε χρόνο και χρήμα και κάνουν πολλές φορές την έρευνα ανέφικτη (Κυριαζή, 1999 και Σαχίνη - Καρδάση, 2004). *Από την άλλη βέβαια, οφείλουμε να πούμε πως εφόσον η δειγματοληψία μας δεν ήταν συστηματική, τα συμπεράσματα και οι γενικεύσεις μας ίσως θα πρέπει να εξεταστούν υπό το πρίσμα κάποιας επιφύλαξης.*

Η διαδικασία της συλλογής των δεδομένων

Ερωτηματολόγιο

Για να αυξηθεί ο βαθμός εγκυρότητας περιεχομένου, το ερωτηματολόγιο όπως ήδη τονίστηκε, συντάχθηκε με βάση τους ερευνητικούς άξονες. Για την κατασκευή του χρησιμοποιήσαμε ως βάση τα ερωτηματολόγια από τις 2 πρόσφατες έρευνες που παρουσιάσαμε αναλυτικά στο προηγούμενο κεφάλαιο. Πρόκειται για τις έρευνες των Μακρή- Μπότσαρη & Μαρσαγγούρα (2003) και Παπάνης (2009). (Αναλυτική παρουσίαση του ερωτηματολογίου στην 5.2.2).

Η έρευνα διενεργήθηκε τον Ιούνιο του 2011, μετά από την σχετική άδεια. Τα ερωτηματολόγια διανεμηθήκαν και συλλέχθηκαν από τον ίδιο τον ερευνητή, το οποίο είχε την μορφή που παρουσιάζεται στο Παράρτημα.

Πριν την διαδικασία διανομής και λήψης των ερωτηματολογίων ο ερευνητής πραγματοποίησε μια μικρή εισαγωγή και ανέλυσε το σκοπό της έρευνας, έτσι ώστε να δοθεί η απαραίτητη προσοχή και οι απαντήσεις να συμπληρωθούν με την απαραίτητη ειλικρίνεια και υπευθυνότητα. Επιπλέον είχε επισημανθεί σε κάθε ερωτώμενο, ότι μπορεί να μην απαντήσει σε κάποιες ερωτήσεις που αυτός ή αυτή κρίνει (Bell, 2001: 135-136).

Η συνολική παρουσία του ερευνητή έπρεπε να γίνει με προσεκτικό τρόπο. Γι' αυτό το λόγο αφού παρουσιάστηκε σε συγκεκριμένο χρόνο και παρουσίασε τη Φοιτητική ταυτότητα του Πανεπιστημίου Πατρών, ενώ ανέλυσε με σαφήνεια την εκάστοτε διαδικασία, τονίστηκε η ανωνυμία της διαδικασίας και ο συνολικός διαθέσιμος χρόνος (Bell, 2001: 151). Η επαφή και η σχέση μεταξύ ερωτώμενων και ερευνητή διατηρήθηκε σε επιφανειακό και τυπικό επίπεδο, διότι «η δυσπιστία του ερωτώμενου μειώνεται αν ο συνεντευκτής μπορεί να αποδείξει τη σοβαρότητα της αποστολής του» (Javeau, 2000: 158).

Στο ερωτηματολόγιο της παρούσας έρευνας ανεξάρτητη μεταβλητή θεωρήθηκε η πρώτη ερώτηση δημογραφικών στοιχείων (φύλο) σε σχέση με τις υπόλοιπες ερωτήσεις που είναι και οι εξαρτημένες μεταβλητές. Αυτό έγινε για να απαντηθεί το 5^ο ερευνητικό ερώτημα, με βάση τις στατιστικές συσχετίσεις-συγκρίσεις.

Πιλοτική έρευνα

Η πιλοτική μελέτη έπρεπε να προηγηθεί της κύριας έτσι ώστε να καθοριστούν, τα παρακάτω (Bell, 2001: 134):

- Ο χρόνος συμπλήρωσης τους ερωτηματολογίου.
- Η ύπαρξη ασαφών ερωτήσεων.
- Οι πιθανές αντιρρήσεις για την διατύπωση ερωτήσεων.
- Η πιθανή παράλειψη κάποιου θέματος.
- Η ποιότητα των οδηγιών.
- Η ποιότητα και η εμφάνιση του ερωτηματολογίου.
- Πιθανά σχόλια πάνω στην διαδικασία.
- Να αυξηθεί η αξιοπιστία, η εγκυρότητα και η πρακτικότητα του ερωτηματολογίου έτσι ώστε να υπάρξει η καλύτερη δυνατή επιτυχία. (Cohen & Manion, 2008:439).

Έχοντας αυτά υπόψη και με βάση παρατηρήσεις των φοιτητών και των φοιτητριών του Τμήματος θα πραγματοποιούνταν η πιθανή διόρθωση τους ερωτηματολογίου της κύριας έρευνας. Το αρχικό ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε σε 8 φοιτητές του ΠΤΔΕ Πάτρας. Η πιλοτική μελέτη διενεργήθηκε σε 8 φοιτητές του ΠΤΔΕ Πάτρας, οι οποίοι είχαν «παρόμοια χαρακτηριστικά με εκείνους που θα συμμετείχαν στο τελικό δείγμα» (Κυριαζή, 1999: 142).

- Το ερωτηματολόγιο ήταν κατανοητό και σαφές από όλους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες. Δεν υπήρξαν δυσκολίες στη συμπλήρωσή του ούτε παρατηρήσεις από πλευράς των φοιτητών. Δεν χρειάστηκε να γίνουν επιπρόσθετες αλλαγές. Η τελική μορφή του ερωτηματολογίου που τελικά διανεμήθηκε παρατίθεται στο Παράρτημα και φυσικά ήταν η ίδια μ' αυτή της πιλοτικής έρευνας.

Τα κριτήρια εισαγωγής και αποκλεισμού δεδομένων

Για να επιτευχθεί η πιστότερη δυνατή καταγραφή της πραγματικότητας μέσα από μια ερευνητική διαδικασία με τη χρήση του εργαλείου που επιλέχθηκε, όπως το ερωτηματολόγιο, πρέπει να καθορισθούν αυστηρά τα χαρακτηριστικά του δείγματος και η ποιότητα των δεδομένων. Για το λόγο αυτό καθορίζονται κριτήρια-φίλτρα εισαγωγής του δείγματος στην έρευνα.

Στην παρούσα εργασία κριτήρια εισαγωγής στην έρευνά μας ήταν:

- Η ιδιότητα του ερωτώμενου ως φοιτητή/ φοιτήτριας ΠΤΔΕ Πάτρας, και κριτήρια αποκλεισμού από την επεξεργασία των δεδομένων ήταν:
- Τα μη πλήρως συμπληρωμένα ερωτηματολόγια.

Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 13 ερωτήσεις κλειστού τύπου από τις οποίες προηγούνται 4 ερωτήσεις δημογραφικών στοιχείων, οι οποίες και αφορούν τα ερευνητικά ερωτήματα. Από αυτές οι 5 ερωτήσεις μετρήθηκαν με την κλίμακα Likert της οποίας η διαβάθμιση αποτελείται από πέντε σημεία (1 έως 5, Καθόλου - Λίγο - Μέτρια - Πολύ- Πάρα πολύ). Στη πεντάβαθμη κλίμακα Likert ο βαθμός αξιοπιστίας και εγκυρότητάς της αυξάνει, καθώς ο αριθμός των εναλλακτικών απαντήσεων αυξάνεται (είναι 5 και όχι 2). Έτσι αντιπροσωπεύονται θέσεις αποδοχής από το ένα άκρο (Πάρα πολύ) μέχρι το άλλο (Καθόλου) και 1 ερώτηση ιεράρχησης. Οι τακτικές κλίμακες σύμφωνα με την Bell (2001: 208-216) και τη Javeau (2000: 119-120) επιτρέπουν να προσδιορίσουμε τις “κατώτερες” ή “ανώτερες” θέσεις: π.χ. Καθόλου - Λίγο - Μέτρια - Πολύ- Πάρα πολύ. Επίσης υπάρχουν 3 ερωτήσεις του στιλ ΝΑΙ ή

ΟΧΙ.

Οι ερωτήσεις έγιναν κλειστού τύπου, διότι οι έρευνες ποσοτικού χαρακτήρα σύμφωνα με την Κυριαζή (1999: 63-67) στηρίζονται σχεδόν αποκλειστικά σε κλειστές ερωτήσεις. Στις κλειστές ερωτήσεις υπάρχει μεγαλύτερη ευκολία στην επεξεργασία, σε σχέση με τις ανοικτές. Οι λόγοι της συγκεκριμένης επιλογής αναλύονται διεξοδικά στην 5.2.2 παράγραφο.

Στο ερωτηματολόγιο της παρούσας έρευνας ανεξάρτητη μεταβλητή θεωρήθηκε η πρώτη ερώτηση δημογραφικών στοιχείων (φύλο) σε σχέση με τις υπόλοιπες ερωτήσεις που είναι και οι εξαρτημένες μεταβλητές. Αυτό έγινε για να απαντηθεί το 5^ο ερευνητικό ερώτημα, με βάση τις στατιστικές συσχετίσεις-συγκρίσεις.

Συγκεκριμένα, η γενική ταυτότητα των ερωτώμενων (ατομικά χαρακτηριστικά) καλύπτεται από τις ερωτήσεις 1 έως 4 των στοιχείων των ερωτώμενων.

Στο έντυπο του ερωτηματολογίου προτάθηκε μία επιστολή, στην οποία θα αναφέρονταν τα στοιχεία του ερευνητή, ο σκοπός της διενέργειας της έρευνας και η υπογράμμιση της ανωνυμίας του ερωτηματολογίου. Η συνοδευτική επιστολή (Cohen & Manion, 2008: 438-439), παίζει σημαντικό ρόλο, καθώς γνωστοποιεί το στόχο της έρευνας, δίνει διαβεβαιώσεις εμπιστευτικότητας, ενθαρρύνει τους ερωτώμενους και αποδεδειγμένα επιτυγχάνει υψηλά ποσοστά ανταπόκρισης. Στο παράρτημα της εργασίας παρουσιάζεται η ανάπτυξη του ερωτηματολογίου.

5.2.2 Εργαλείο συλλογής των ερευνητικών δεδομένων

Το ερωτηματολόγιο προτιμήθηκε ως μέσον συλλογής δεδομένων, παρά τα όποια μειονεκτήματά του που σύμφωνα με τον Λελάκη (1994), εντοπίζονται στη δυσκολία επιστροφής των απεσταλμένων ερωτηματολογίων, στον κίνδυνο παραπλανητικών πληροφοριών, στην αγνόηση ορισμένων ερωτήσεων και στην κακή επιλογή του δείγματος. Επιλέχθηκε όμως, διότι σύμφωνα με τους Crouch & Hausden (1996) (όπως αναφέρεται στον Αθανασίου, 1997), 1) δεν απαιτεί πολύ χρόνο η διανομή του, 2) όλοι απαντούν στις ίδιες ερωτήσεις, 3) μπορεί να επιδοθεί σε μεγάλη ομάδα ατόμων με ποικιλία στη σύνθεσή του (φύλο, ηλικία), 4) είναι εύχρηστο και οικονομικό μέσο συλλογής πληροφοριών και 5) συλλέγονται ποικίλες πληροφορίες

που μέσω κατάλληλης επεξεργασίας μπορούν να οδηγήσουν σε ουσιαστικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Faulkner et al., (1999), στην περίπτωση των in situ ερωτηματολογίων υπάρχει μεγάλο ποσοστό ανταπόκρισης.

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου σχεδιάστηκαν με συγκεκριμένα κριτήρια, όπως τα ακόλουθα:

- Να ανταποκρίνονται στο στόχο της έρευνάς μας.
- Να διευκολύνουν την διερεύνηση των ερευνητικών μας ερωτημάτων.
- Να ανταποκρίνονται στις δυνατότητες των υποκειμένων που θα λάβουν μέρος στην έρευνα, έτσι ώστε να εξασφαλίζονται όσο το δυνατόν αντικειμενικές πληροφορίες.
- Να είναι κατανοητές ως προς το γλωσσικό κώδικα.
- Να διευκολύνουν τη συλλογή του ερευνητικού υλικού.
- Να είναι εύκολη η επεξεργασία τους.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 13 ερωτήσεις «κλειστού τύπου» και 1 ερώτηση «ανοικτού τύπου». Η επιλογή ερωτήσεων «κλειστού τύπου» έγινε, παρά τον κίνδυνο που ενέχουν, να κατευθύνουν τις απαντήσεις των ερωτώμενων σύμφωνα με τις προσδοκίες του ερευνητή, διότι αυτού του τύπου οι ερωτήσεις:

- Μας δίνουν τη δυνατότητα να διατυπώνουμε και να ταξινομούμε, τις πληροφορίες που αναζητούμε με την κάθε ερώτηση, κατά τρόπο που να εξασφαλίζουν πλήρη κάλυψη του θέματος στο οποίο αναφέρεται η ερώτηση και
- Προσφέρονται καλύτερα για στατιστική ανάλυση, αφού οι ερωτήσεις αυτού του τύπου δεν αφήνουν περιθώρια για διφορούμενες απαντήσεις, σε αντίθεση με τις ερωτήσεις «ανοικτού τύπου», οι οποίες παρουσιάζουν προβλήματα κατηγοριοποίησης, ανάλυσης και ερμηνείας.

Η επιλογή ερωτήσεων «ανοικτού τύπου» έγινε με πρόθεση «εκμαιεύσης» πληροφοριών από τους εκπαιδευτικούς και «ποιοτικής» προσέγγισης του προβλήματος, δεδομένου ότι οι ερωτήσεις του τύπου αυτού παρέχουν τη δυνατότητα να αντλήσουμε περισσότερες και ποιοτικά καλύτερες πληροφορίες, έστω και αν αυτές δημιουργούν προβλήματα στην κατηγοριοποίηση, ανάλυση και ερμηνεία τους. ***Για την κατασκευή του χρησιμοποιήσαμε ως βάση τα ερωτηματολόγια από τις 2 πρόσφατες έρευνες που παρουσιάσαμε αναλυτικά στο προηγούμενο κεφάλαιο.***

Πρόκειται για τις έρευνες των Μακρή- Μπότσαρη & Ματσαγγούρα (2003) και Παπάνης (2009). Πιο συγκεκριμένα:

Το ερωτηματολόγιο που χορηγήθηκε παρουσιάζεται παρακάτω αναλυτικά. Περιλαμβάνει 10 ερωτήσεις (προηγούνται 4 ερωτήσεις δημογραφικών στοιχείων). Από αυτές οι 3 είναι ερωτήσεις του στυλ ΝΑΙ/ ΟΧΙ, 1 πολλαπλής επιλογής, 4 με διαβάθμιση 5 επιπέδων (καθόλου, λίγο, μέτρια, πολύ, πάρα πολύ), 1 ανοικτή ερώτηση και τέλος 1 ερώτηση με 20 υποερωτήσεις αναφορικά με τους λόγους επιλογής του διδασκαλικού επαγγέλματος.

Σ' αυτή 7 λόγοι αφορούν κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες (άμεση επαγγελματική αποκατάσταση, σίγουρη και σταθερή δουλειά, κοινωνικό γόητρο, η ύπαρξη σταθερού μισθού, εργασιακή ασφάλεια, υψηλό επαγγελματικό status και η ύπαρξη ισχυρής ανεργίας) οι υπόλοιποι 5 αφορούν αλτρουιστικούς λόγους επιλογής (η αγάπη για τα μικρά παιδιά, κοινωνικό επάγγελμα, βοήθεια χαμηλότερων κοινωνικά ομάδων, η επαφή και η ασχολία με τα μικρά παιδιά και το γεγονός ότι υπάρχει αναγνώριση της προσφοράς) και οι άλλοι 8 έχουν να κάνουν με τις εργασιακές συνθήκες, το ίδιο το επάγγελμα του δασκάλου. (Έχει ενδιαφέροντα μαθήματα, ξεκούραστο επάγγελμα, δημιουργική απασχόληση, υπάρχει αρκετός ελεύθερος χρόνος για διακοπές, ελευθερία επιλογής του προσωπικού τρόπου δουλειάς, συναρπαστικό επάγγελμα, ποιότητα ζωής λόγω του ελεύθερου χρόνου που παρέχει, υπάρχουν δυνατότητες επαγγελματικής εξέλιξης).

Προηγείται ένα εισαγωγικό σημείωμα που τονίζει τη διατήρηση της ανωνυμίας της συγκεκριμένης έρευνας.

Η πλειοψηφία των ερωτήσεων είναι κλειστού τύπου που δίνουν διαβάθμιση απαντήσεων με βάση την πεντάβαθμη κλίμακα Likert: 1=Καθόλου, 2= Λίγο, 3=Αρκετά, 4= Πολύ, 5=Πάρα πολύ. Υπάρχουν ερωτήσεις με ονομαστικές μεταβλητές του τύπου: Ναι/ Όχι. Υπάρχουν, επίσης, ερωτήσεις επιλογής μιας απάντησης μεταξύ δύο ή περισσότερων προτεινόμενων εναλλακτικών απαντήσεων.

Τέλος υπάρχει μόνο μία ανοικτού τύπου ερώτηση που επιτρέπει στους ερωτώμενους να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις τους.

Το ερωτηματολόγιο χωρίστηκε σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος καταγράφονται τα ατομικά στοιχεία των φοιτητών (ερωτήσεις 1-4), εκ των οποίων η πρώτη αντιστοιχεί στην ανεξάρτητη μεταβλητή του φύλου. (Θα διερευνήσουμε στις στατιστικές συγκρίσεις – συσχετίσεις αν υπάρχουν διαφυλικές διαφορές στους λόγους επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου). Στο δεύτερο μέρος που αφορά τη

διερεύνηση των λόγων επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου καταγράφονται οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών (ερωτήσεις 9-28) και αντιστοιχούν στις εξαρτημένες μεταβλητές. Το ερωτηματολόγιο είχε μέγεθος τρεις (3) σελίδες. Το μέγεθός του θεωρήθηκε ότι θα διευκόλυνε τους φοιτητές στη συμπλήρωσή του. Ο χρόνος για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ήταν περίπου 5-10 λεπτά.

Αναλυτικότερα ο ερωτώμενος καλείται να σημειώσει τις απαντήσεις του σε ερωτήσεις στις οποίες καλείται να :

- Να προσδιορίσει χρονικά σε ποια χρονική περίοδο της ζωής τους δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνουν δάσκαλος/ δασκάλα
- Να προσδιορίσει τι είδους επιλογή αποτελεί για αυτόν το επάγγελμα του δασκάλου.
- Να δώσει το βαθμό βαρύτητας που διαδραμάτισαν κατά την διαδικασία της επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου μια λίστα από λόγους, οι οποίοι θα ομαδοποιηθούν στην συνέχεια της επεξεργασίας της έρευνας σε ομάδες και θα αποτελούν τις παρακάτω ομάδες: α) σε λόγους που αφορούν τις εργασιακές συνθήκες του διδασκαλικού επαγγέλματος β) σε αλτρουιστικούς λόγους (όπως η αγάπη για τα παιδιά) και γ) σε κοινωνικοοικονομικούς λόγους.
- Να προσδιορίσει το ενδιαφέρον για εμβάθυνση στην παιδαγωγική επιστήμη μέσα από την συνέχιση των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο.
- Να φανερώσει την αξιολόγηση των σπουδών του ως προς το τι αντίκρισμα θεωρεί ότι αυτές έχουν στην αγορά εργασίας.
- Να προσδιορίσει το βαθμό ικανοποίησης του από το επάγγελμα του δασκάλου όπως αυτό διαμορφώνεται μετά την είσοδο του στη Παιδαγωγική σχολή.
- Να δώσει το πιο σημαντικό λόγο ,σε βαθμό βαρύτητας, στην απόφαση της επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου.
- Να προσδιορίσει πόσο ενθουσιασμένος είναι από τις σπουδές του.

Στο έντυπο του ερωτηματολογίου προτάθηκε μία επιστολή στην οποία αναφέρονταν τα στοιχεία του ερευνητή, ο σκοπός της διενέργειας της έρευνας και η υπογράμμιση της ανωνυμίας του ερωτηματολογίου. Η συνοδευτική επιστολή σύμφωνα με τους Cohen & Manion (1997), παίζει σημαντικό ρόλο, καθώς γνωστοποιεί το στόχο της έρευνας, δίνει διαβεβαιώσεις εμπιστευτικότητας, ενθαρρύνει τους ερωτώμενους και αποδεδειγμένα επιτυγχάνει υψηλά ποσοστά

ανταπόκρισης. Στο παράρτημα της εργασίας παρουσιάζεται η ανάπτυξη του ερωτηματολογίου.

5.3 Περιορισμοί της έρευνας

Κατά τη διεξαγωγή αυτής της έρευνας, οι κυριότερες δυσκολίες που εντοπίστηκαν και οδήγησαν σε περιορισμούς κυρίως στη συλλογή των δεδομένων ήταν οι ακόλουθες:

- Η θέση του ερευνητή (μεταπτυχιακός φοιτητής στο ίδιο τμήμα) ίσως δημιούργησε κάποια καχυποψία ορισμένων υποκειμένων της έρευνας.
- Η έρευνα είχε συγκεκριμένο γεωγραφικό εύρος. Περιορίστηκε στο Πανεπιστήμιο Πατρών (ΠΤΔΕ Πάτρας) και όχι σε άλλα Παιδαγωγικά Τμήματα της χώρας. Οι λόγοι που επέβαλαν τον περιορισμό αυτό ήταν κυρίως οικονομικοί και η έλλειψη χρόνου. Οι Cohen & Manion (1997), αναφέρονται στο κόστος της έρευνας (μετακινήσεις) και τη σπατάλη του χρόνου.
- Περιορισμό αποτελεί η μη συμπλήρωση ορισμένων ερωτηματολογίων λόγω απροθυμίας κάποιων από τους ερωτώμενους.

Ωστόσο καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια υπέρβασης των προαναφερθέντων δυσκολιών και περιορισμών, ώστε τα δεδομένα της έρευνας να είναι πλήρη και αντιπροσωπευτικά. Εμείς θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς με τους αναγνώστες μας.

5.4 Αξιοπιστία και εγκυρότητα της έρευνας

Είναι γεγονός ότι για κάθε ερευνητή, που ασχολείται με την εκπαιδευτική έρευνα, τα ζητήματα της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας αποτελούν σημαντικό παράγοντα προβληματισμού. Το είδος της μεθοδολογίας της έρευνας που επιλέγεται καθώς και το εργαλείο συλλογής των δεδομένων που χρησιμοποιείται επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό την εγκυρότητα και την αξιοπιστία μιας έρευνας (Cohen & Manion, 1997).

- Η αξιοπιστία δείχνει το βαθμό στον οποίο μια διαδικασία παράγει ίδια αποτελέσματα κάτω από σταθερές συνθήκες σε όλες τις περιπτώσεις.
- Λέγοντας εγκυρότητα, εννοούμε την αλήθεια, το βαθμό στον οποίο μια άποψη παρουσιάζει με ακρίβεια τα φαινόμενα στα οποία αναφέρεται. Δηλαδή με άλλα

λόγια είναι ο έλεγχος του κατά πόσο ένα εργαλείο μέτρησης (εδώ το τεστ) μετρά αυτό που υποτίθεται ότι πρέπει να μετρά (Bird et al., 1999).

Στην παρούσα ερευνητική διαδικασία, η μεθοδολογία που επιλέχθηκε και οι συνθήκες διεξαγωγής της, διασφάλιζαν σε ικανοποιητικό βαθμό τα κριτήρια επιστημονικής εγκυρότητας και αξιοπιστίας της έρευνας.

Οποιαδήποτε διαδικασία συγκέντρωσης πληροφοριών κι αν επιλεγεί, πρέπει να υπολογιστεί σε τι βαθμό είναι πιθανό να είναι αξιόπιστη και έγκυρη. Έτσι *αξιοπιστία είναι «ο βαθμός στον οποίο ένα τεστ ή μία διαδικασία παράγει ίδια αποτελέσματα κάτω από σταθερές συνθήκες σε όλες τις περιπτώσεις»* (Bell, 2001:107). Γενικώς ένα εργαλείο μέτρησης είναι αξιόπιστο, εφόσον τα αποτελέσματα είναι σταθερά σε επαναληπτικούς ελέγχους.

Ο έλεγχος της αξιοπιστίας των δεδομένων γίνεται στο στάδιο της πιλοτικής διατύπωσης των ερωτήσεων. Η αξιοπιστία αξιολογείται με διάφορες μεθόδους, όπως αυτή της επαναχορήγησης του ίδιου τεστ λίγο καιρό μετά την πρώτη διεξαγωγή του, τη μέθοδο των εναλλασσομένων τύπων, όπου δίνονται ισοδύναμες εκδοχές των ιδίων θεμάτων και τα αποτελέσματα συσχετίζονται. Εδώ επιλέχθηκε επαναχορήγηση του ίδιου τεστ κατά την διάρκεια της πιλοτικής έρευνας (Bell, 2001 και Κυριαζή, 1999).

Η εγκυρότητα είναι ο έλεγχος του κατά πόσο ένα εργαλείο μέτρησης (εδώ το τεστ) μετρά ή περιγράφει αυτό που υποτίθεται ότι πρέπει να μετρά ή να περιγράφει. Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα εργαλείο μέτρησης δεν μπορεί να είναι έγκυρο όταν είναι αναξιόπιστο. Από την άλλη πλευρά, η αξιοπιστία δεν συνεπάγεται και την εγκυρότητα, καθότι μπορεί το εργαλείο να διακατέχεται από σταθερότητα και συνοχή, αλλά να μην αντιπροσωπεύει το χαρακτηριστικό για το οποίο κατασκευάστηκε (Κυριαζή, 1999).

Πιο συγκεκριμένα η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της παρούσας έρευνας επιχειρήθηκε να εξασφαλιστεί με βάση τα συγκεκριμένα κριτήρια:

1. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε και συλλέχθηκε από την ίδιο τον ερευνητή, γεγονός που κατέστησε τα δεδομένα που προέκυψαν πιο αντικειμενικά και αξιόπιστα, αφού έδωσε τη δυνατότητα παροχής επεξηγήσεων και συνεπώς ελαχιστοποιήθηκε η πιθανότητα παρανόησης των ερωτημάτων από πλευράς των ερωτώμενων.
2. Η «ανωνυμία» των ερωτηματολογίων παρείχε στους ερωτώμενους μεγάλο βαθμό ελευθερίας, για να εκφράσουν τη γνώμη τους, καθιστώντας πιο αντικειμενικές τις απαντήσεις τους.

3. Η χρήση πολλών μεταβλητών στο ερωτηματολόγιο, παρείχε τη δυνατότητα διερεύνησης πολλών πτυχών του προβλήματος.
 4. Διενεργήθηκε πιλοτική έρευνα σε μικρό αριθμό φοιτητών (8 φοιτητές). Τα άτομα που επιλέχθηκαν στην πιλοτική έρευνα είχαν τα αντιπροσωπευτικά χαρακτηριστικά της ομάδας- στόχου της έρευνας.
 5. Χρησιμοποιήθηκαν κλειστού τύπου ερωτήσεις (και μία (1) ανοικτού τύπου), ώστε ο ερωτώμενος να επιλέξει από προκαθορισμένες απαντήσεις και η ανάλυση ήταν ποσοτική.
 6. Αναφορικά με την πεντάβαθμη κλίμακα Likert ο βαθμός αξιοπιστίας και εγκυρότητας της αυξάνει καθώς ο αριθμός των εναλλακτικών απαντήσεων αυξάνεται (είναι 5 και όχι 2).
- Το δείγμα ήταν αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού, όπως ήδη αναλύθηκε σε προηγούμενη παράγραφο.
 - Τα στοιχεία δεν αλλοιώθηκαν αφού το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε και συλλέχθηκε από τον ίδιο τον ερευνητή επί τόπου.
 - Η συλλογή των δεδομένων έγινε κυρίως με ερωτήσεις κλειστού τύπου και η ανάλυση τους ήταν ποσοτική.

5.5 Κωδικοποίηση και Στατιστική Ανάλυση των Δεδομένων.

Μετά την συλλογή των δεδομένων οι απαντήσεις κωδικοποιήθηκαν. Έγινε η εισαγωγή των στοιχείων στον Ηλεκτρονικό Υπολογιστή με την χρήση του στατιστικού πακέτου του SPSS 16.0 για Windows. Μετά από κατάλληλη στατιστική επεξεργασία των ποσοτικών μεταβλητών, αναλύθηκαν οι σχέσεις των απαντήσεων με βάση τα ατομικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων (φύλο), τα οποία επιδρούν με στατιστική σημαντικότητα (Rogers, 1999 και Κόκκος, 2005).

Συγκεκριμένα, η χρήση του SPSS στην έρευνα σήμερα, χρησιμοποιείται ευρέως από ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα και διάφορες ερευνητικές δραστηριότητες και οι εφαρμογές του SPSS αφορούν τις διαδικασίες μετά από την συλλογή των δεδομένων, τα οποία αναλύονται για να βγουν ορισμένα αποτελέσματα. Για να γίνει αυτό ακολουθήθηκε η παρακάτω διαδικασία, η οποία συμπεριλαμβάνει τα παρακάτω στάδια:

1. Καταχώρηση των δεδομένων με αυστηρή αρίθμηση και καταγραφή των ερωτηματολογίων.
2. Έλεγχος των δεδομένων, για την αξιόπιστη καταχώρησή τους στο

στατιστικό πρόγραμμα.

3. Διενέργεια στατιστικών ελέγχων.

4. Ανάλυση και μελέτη των αποτελεσμάτων (πίνακες συχνοτήτων, πίνακες διμεταβλητών συχνοτήτων- crosstabs, έλεγχος χ^2).

5. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων.

Τα αποτελέσματα τελικά παρουσιάζονται παρακάτω με την μορφή:

α. Η ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

Τα αποτελέσματα συντάχθηκαν σε πίνακες στους οποίους αναφέρεται το όνομα της μεταβλητής καθώς και η αντίστοιχη ερώτηση στην οποία αναφέρεται. Επίσης αναφέρονται οι εξεταζόμενες ομάδες καθώς και τα σύνολα των απαντήσεων.

β. ΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΥΠΟΟΜΑΔΩΝ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ:

Αφορούν το ερευνητικό ερώτημα 5. Αν δηλαδή υπάρχουν διαφυλικές διαφορές στην επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου. Έγινε η συσχέτιση του φύλου με όλα τα ερωτήματα που τέθηκαν.

Για να διαπιστωθεί αν ορισμένες κατηγορίες ερωτηθέντων με βάση τα ατομικά (φύλο) τους χαρακτηριστικά, έδωσαν διαφοροποιημένες απαντήσεις σε σχέση με κάποιο χαρακτηριστικό, χρησιμοποιήθηκαν πίνακες με τους οποίους συνδυάζονται οι απαντήσεις των 2 ερωτήσεων που μας ενδιαφέρουν. Κάθε κελί δίνει τον αριθμό των ερωτηθέντων. Η στατιστική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τον έλεγχο των παρατηρούμενων διαφορών μεταξύ των εξεταζομένων ομάδων, επιλέχθηκε ώστε να είναι η καταλληλότερη όπως η X^2 (X Square), για επεξεργασία δεδομένων από ερωτηματολόγια και σχετικά μικρά δείγματα (Ανδριώτης, 2003).

Για να διαπιστωθεί αν ορισμένες κατηγορίες ερωτηθέντων έδωσαν διαφοροποιημένες απαντήσεις σε σχέση με κάποιο χαρακτηριστικό, χρησιμοποιήθηκαν crosstabs με τα οποία συνδυάζονται οι απαντήσεις των ερωτήσεων που μας ενδιαφέρουν.

Στο τέλος των crosstabs αναγράφονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τον στατιστικό έλεγχο. Πιο συγκεκριμένα τα στατιστικά αποτελέσματα αποτελούνται από:

1. Μέγεθος του δείγματος

2. Πιθανότητα στατιστικής σημαντικότητας (**p**)

Θεωρούμε σαν στατιστικώς σημαντική μία διαφορά ως προς κάποιο χαρακτηριστικό, αν και μόνο αν το αποτέλεσμα που δίνεται από το στατιστικό έλεγχο

οδηγεί σε μία πιθανότητα $p < 0.05$. Η στατιστική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τον έλεγχο των παρατηρούμενων διαφορών μεταξύ των εξεταζόμενων ομάδων, ήταν το chi- square.

Εδώ θα αναφέρουμε ότι οι παρακάτω όροι ερμηνεύονται ως εξής:

- Ο όρος **Pearson Chi-Square** αντιστοιχεί σε (X^2)
- Ο όρος **Value** αντιστοιχεί σε **Τιμή τεστ**
- Ο όρος **df** αντιστοιχεί σε **Βαθμοί Ελευθερίας**
- Ο όρος **Asymp. Sig. (2-sided)** αντιστοιχεί σε **p** (Στατιστική σημαντικότητα).

Στο τέλος, αναγράφονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τον στατιστικό έλεγχο. Συγκεκριμένα στο κεφάλαιο των στατιστικών συγκρίσεων-συσχετίσεων εμφανίζουμε, από τις συσχετίσεις, μόνο αυτές που είχαν στατιστική σημαντικότητα.

5.6 Ανάλυση των δεδομένων στον Η/Υ.

Κάθε πιθανή απάντηση σε μία ερώτηση κωδικοποιήθηκε με ένα ακέραιο αριθμό ανάλογα με τον αριθμό των δυνατών απαντήσεων. Έπειτα τα δεδομένα εισήχθησαν στον ηλεκτρονικό υπολογιστή σε μεταβλητές που η κάθε μία αντιπροσώπευε μία ερώτηση. Το πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε για την εισαγωγή των κωδικοποιημένων δεδομένων και τη στατιστική επεξεργασία τους ήταν το SPSS 16.0 για Windows. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν συντάχθηκαν σε πίνακες στους οποίους αναφέρεται το όνομα της μεταβλητής καθώς και η αντίστοιχη ερώτηση στην οποία αναφέρεται. Επίσης αναφέρονται οι εξεταζόμενες ομάδες καθώς και τα σύνολα των απαντήσεων.

Με βάση τα παραπάνω έχουν εξαχθεί και τα συμπεράσματα από την ερευνά μας τα οποία και αναλύονται στα συμπεράσματα - συζήτηση των αποτελεσμάτων της έρευνας στο έβδομο κεφάλαιο.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ, ΑΝΑΛΥΣΗ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6° ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά με μορφή πινάκων, ενώ ακολουθεί αντίστοιχο σχήμα με ανάλογη γραφική παράσταση των αποτελεσμάτων για σαφέστερη παρουσίαση τους.

A. Δημογραφικά – ατομικά στοιχεία

ΕΡΩΤΗΜΑ 1°

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

1. Φύλο:

Ανδρας

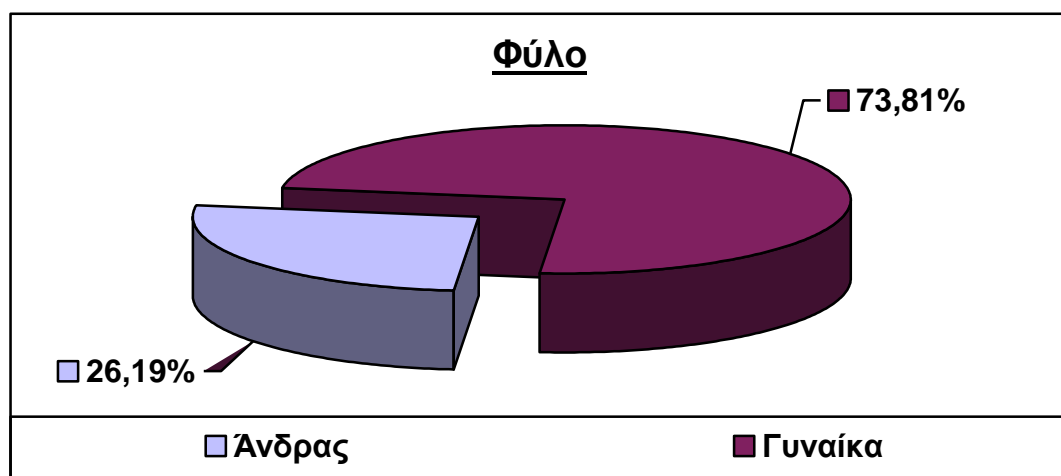
Γυναίκα

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το φύλο τους.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	$f(i)^1$	$\%f(i)$
Ανδρας	22	26,19%
Γυναίκα	62	73,81%
ΣΥΝΟΛΟ	84	100%

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (ποσοστό 73,81%) απάντησε ότι είναι γυναίκες.

ΣΧΗΜΑ 1: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το φύλο τους.

¹ Όπου $f(i)$ αντιστοιχεί η συχνότητα και $\%f(i)$ το ποσοστό.

ΕΡΩΤΗΜΑ 2^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

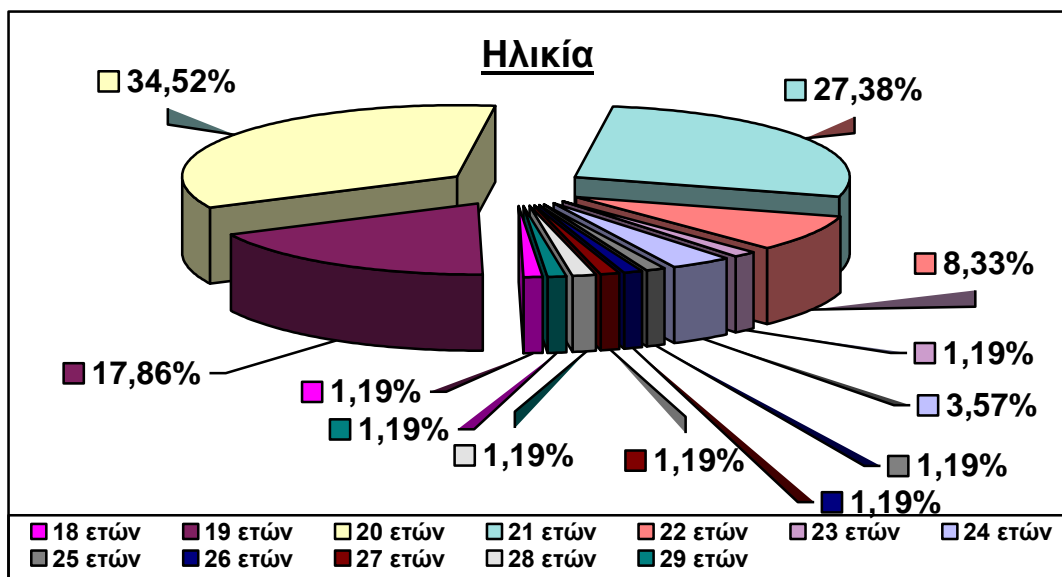
2. Ηλικία:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με την ηλικία τους.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	f(i)	%f(i)
18 ετών	1	1,19%
19 ετών	15	17,86%
20 ετών	29	34,52%
21 ετών	23	27,38%
22 ετών	7	8,33%
23 ετών	1	1,19%
24 ετών	3	3,57%
25 ετών	1	1,19%
26 ετών	1	1,19%
27 ετών	1	1,19%
28 ετών	1	1,19%
29 ετών	1	1,19%
ΣΥΝΟΛΟ	84	100%

Η πλειοψηφία (ποσοστό 34,52%) των ερωτηθέντων απάντησε ότι ανήκει στην ηλικία των 20 ετών.

ΣΧΗΜΑ 2: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με την ηλικία τους.

ΕΡΩΤΗΜΑ 3^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

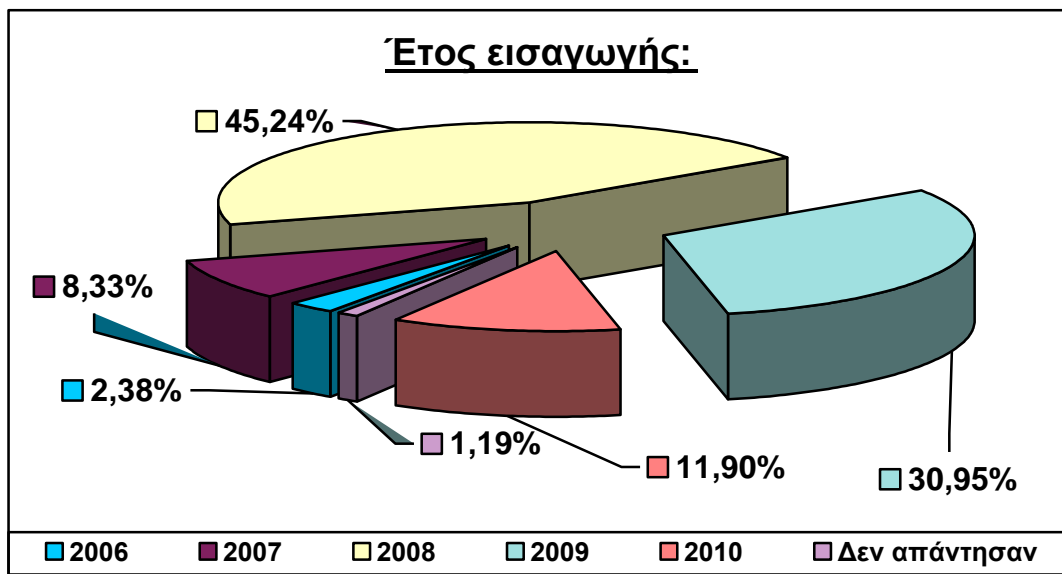
3. Έτος εισαγωγής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με έτος εισαγωγής τους στο Παιδαγωγικό Τμήμα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
2006	2	2,38%
2007	7	8,33%
2008	38	45,24%
2009	26	30,95%
2010	10	11,90%
Δεν απάντησαν	1	1,19%
ΣΥΝΟΛΟ	84	100%

Η πλειοψηφία (ποσοστό 45,24%) των ερωτηθέντων απάντησε ότι είχε ως έτος εισαγωγής στο ΠΤΔΕ το 2008.

ΣΧΗΜΑ 3: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με έτος εισαγωγής τους στο Παιδαγωγικό Τμήμα.

ΕΡΩΤΗΜΑ 4^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

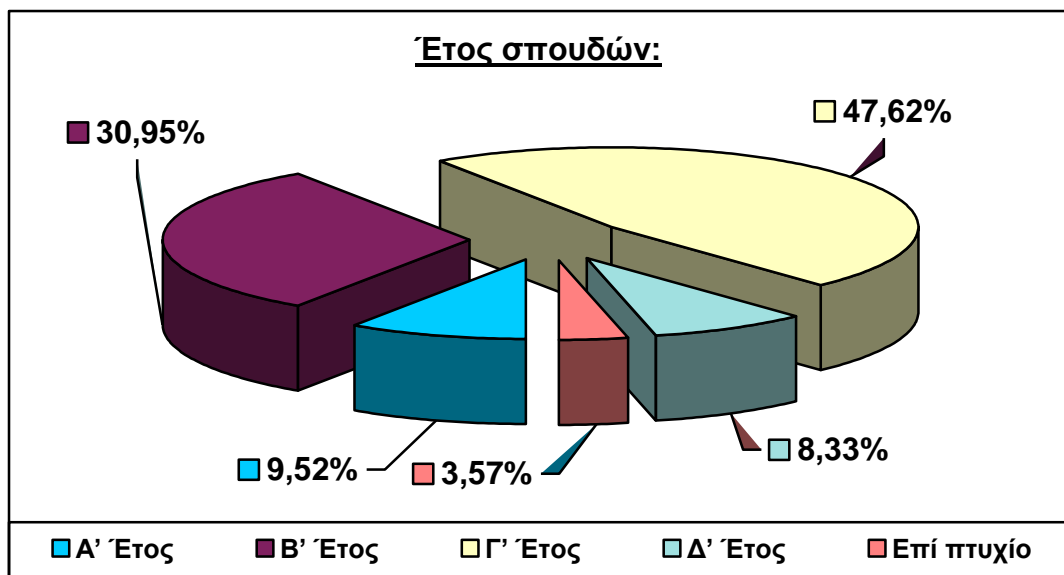
4. Έτος σπουδών: Α' Έτος: Β' Έτος: Γ' Έτος: Δ' Έτος: Επί πτυχίο:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το έτος σπουδών στο οποίο φοιτούν.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Α' Έτος	8	9,52%
Β' Έτος	26	30,95%
Γ' Έτος	40	47,62%
Δ' Έτος	7	8,33%
Επί πτυχίο	3	3,57%
ΣΥΝΟΛΟ	84	100%

Η πλειοψηφία (ποσοστό 47,62%) των ερωτηθέντων απάντησε ότι φοιτεί στο Γ' Έτος σπουδών.

ΣΧΗΜΑ 4: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το έτος σπουδών στο οποίο φοιτούν.

B. Διερεύνηση

ΕΡΩΤΗΜΑ 5^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

5. Σε ποια χρονική περίοδο της ζωής σας δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνεται δάσκαλος/ δασκάλα

	Καθόλου 1	Λίγο 2	Μέτρια 3	Πολύ 4	Πάρα πολύ 5
5.1. Στο Δημοτικό	☐	☐	☐	☐	☐
5.2. Στο Γυμνάσιο	☐	☐	☐	☐	☐
5.3. Στο Λύκειο	☐	☐	☐	☐	☐
5.4. Μετά τις πανελλήνιες εξετάσεις	☐	☐	☐	☐	☐

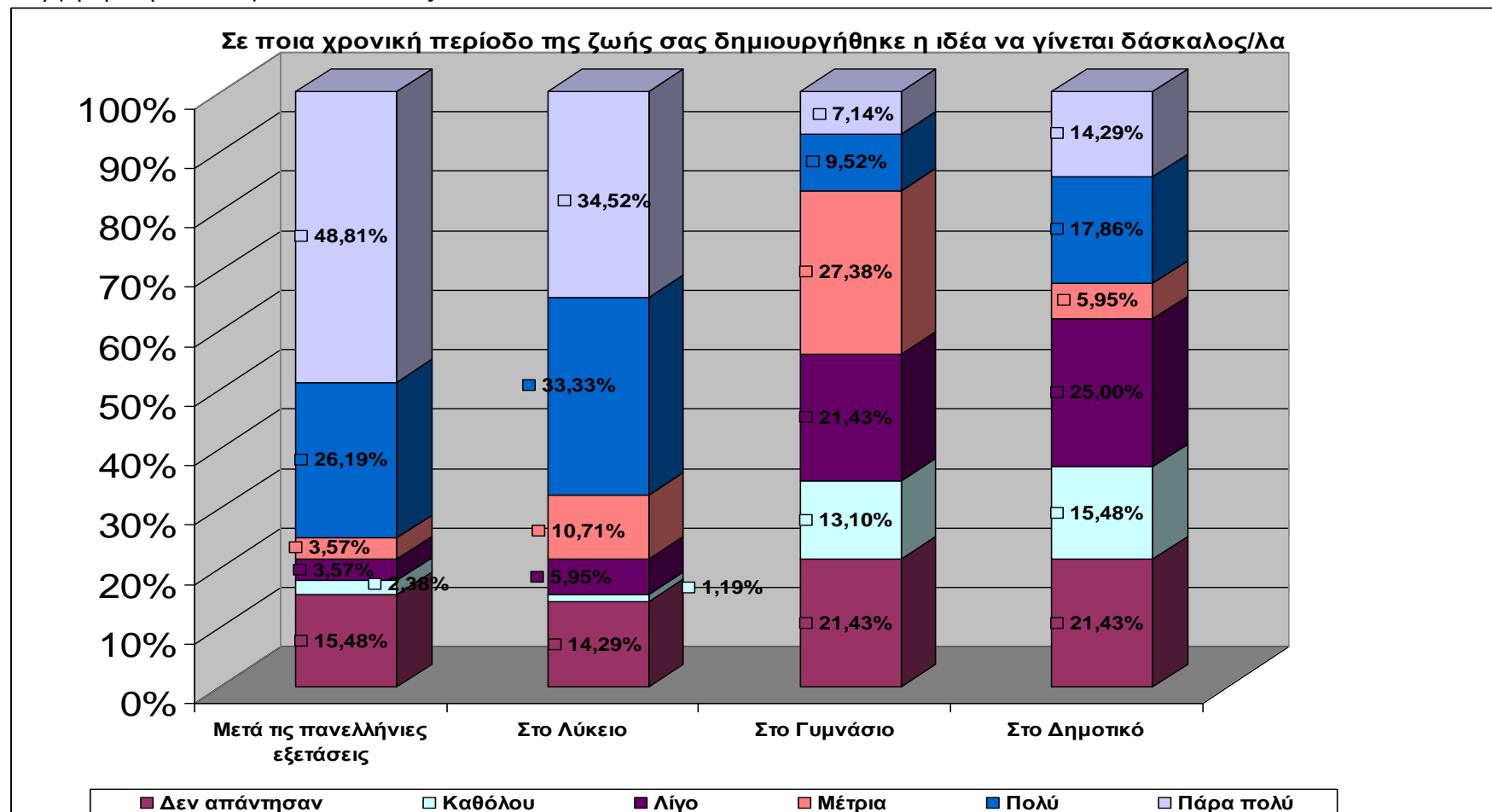
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με ποια χρονική περίοδο της ζωής τους δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνουν δάσκαλος/ δασκάλα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	Καθόλου		Λίγο		Μέτρια		Πολύ		Πάρα πολύ		Δεν απάντησαν		Μ.Ο.
	1η		2η		3η		4η		5η				
	f(i) ²	%f(i)	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)	
5.1.	13	15,48%	21	25,00%	5	5,95%	15	17,86%	12	14,29%	18	21,43%	2,879
5.2.	11	13,10%	18	21,43%	23	27,38%	8	9,52%	6	7,14%	18	21,43%	2,697
5.3.	1	1,19%	5	5,95%	9	10,71%	28	33,33%	29	34,52%	12	14,29%	4,097
5.4.	2	2,38%	3	3,57%	3	3,57%	22	26,19%	41	48,81%	13	15,48%	4,366

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 48,81% (%f) απάντησε ότι πάρα πολύ μετά τις πανελλήνιες εξετάσεις τους δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνουν δάσκαλος/ δασκάλα. (Μ.Ο.:4,366).

² Όπου f(i) αντιστοιχεί η συχνότητα και %f(i) το ποσοστό.

ΣΧΗΜΑ 5: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με ποια χρονική περίοδο της ζωής τους δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνουν δάσκαλος/ δασκάλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ 6^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

6. Το επάγγελμα του δασκάλου τι από τα παρακάτω αποτελεί για σας;

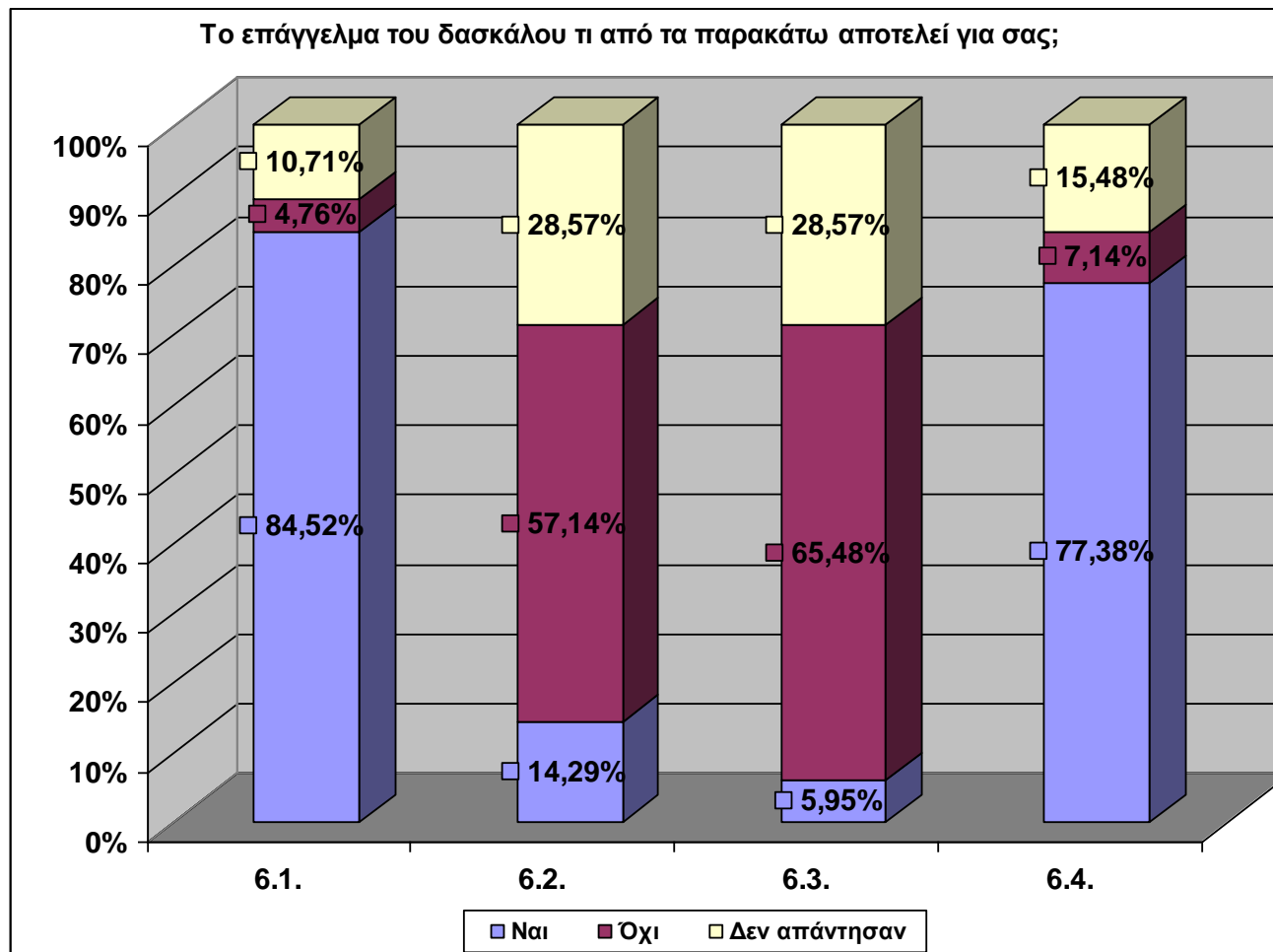
	Ναι	Όχι
6.1. Συνειδητή επιλογή	☐	☐
6.2. Λύση ανάγκης	☐	☐
6.3. Αποτυχία εισαγωγής σε άλλη σχολή	☐	☐
6.4. 1 ^η επιλογή	☐	☐

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με τι αποτελεί το επάγγελμα του δασκάλου για τους ερωτώμενους.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	Ναι		Όχι		Δεν απάντησαν	
	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)
6.1.	71	84,52%	4	4,76%	9	10,71%
6.2.	12	14,29%	48	57,14%	24	28,57%
6.3.	5	5,95%	55	65,48%	24	28,57%
6.4.	65	77,38%	6	7,14%	13	15,48%

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 84,52% (%f) απάντησε ότι αποτελεί «**συνειδητή επιλογή**», σε ποσοστό 57,14% (%f) δεν αποτελεί «**λύση ανάγκης**», σε ποσοστό 65,48%(%f) δεν αποτελεί «**αποτυχία εισαγωγής σε άλλη σχολή**» και τέλος σε ποσοστό 77,38% (%f) απάντησε ότι αποτελεί «**1^η επιλογή**».

ΣΧΗΜΑ 6: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με τι αποτελεί το επάγγελμα του δασκάλου για τους ερωτώμενους.

ΕΡΩΤΗΜΑ 7^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

	Κανένα ρόλο 1	Λιγότερο ρόλο 2	Αρκετά μεγάλο ρόλο 3	Πολύ μεγάλο ρόλο 4	Αποφασιστικό ρόλο 5
7.1. Η αγάπη για τα μικρά παιδιά	☐	☐	☐	☐	☐
7.2. Έχει ενδιαφέροντα μαθήματα	☐	☐	☐	☐	☐
7.3. Ξεκούραστο επάγγελμα	☐	☐	☐	☐	☐
7.4. Άμεση επαγγελματική αποκατάσταση	☐	☐	☐	☐	☐
7.5. Σίγουρη και σταθερή δουλειά	☐	☐	☐	☐	☐
7.6. Είναι κοινωνικό επάγγελμα	☐	☐	☐	☐	☐
7.7. Δημιουργική απασχόληση	☐	☐	☐	☐	☐
7.8. Βοήθεια χαμηλότερων κοινωνικών ομάδων	☐	☐	☐	☐	☐
7.9. Η επαφή και η ασχολία με τα παιδιά	☐	☐	☐	☐	☐
7.10. Η ύπαρξη σταθερού μισθού	☐	☐	☐	☐	☐
7.11. Η ύπαρξη ανεργίας	☐	☐	☐	☐	☐
7.12. Υπάρχει αρκετός ελεύθερος χρόνος για διακοπές	☐	☐	☐	☐	☐
7.13. Υψηλό επαγγελματικό status	☐	☐	☐	☐	☐
7.14. Η ελευθερία επιλογής του προσωπικού τρόπου δουλειάς	☐	☐	☐	☐	☐
7.15. Ποιότητα ζωής λόγω του ελεύθερου χρόνου	☐	☐	☐	☐	☐
7.16. Υπάρχει αναγνώριση της προσφοράς	☐	☐	☐	☐	☐
7.17. Κοινωνικό γόητρο	☐	☐	☐	☐	☐
7.18. Εργασιακή ασφάλεια	☐	☐	☐	☐	☐
7.19. Συναρπαστικό επάγγελμα	☐	☐	☐	☐	☐
7.20. Υπάρχουν δυνατότητες επαγγελματικής εξέλιξης	☐	☐	☐	☐	☐

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 (Αναλυτικός): Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με ποιοι παράγοντες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην επιλογή του επαγγέλματος του δάσκαλος/ δασκάλα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	Κανένα ρόλο		Λιγότερο ρόλο		Αρκετά μεγάλο ρόλο		Πολύ μεγάλο ρόλο		Αποφασιστικό ρόλο		Δεν απάντησαν		Μ.Ο.
	1η		2η		3η		4η		5η		%f(i)	f(i)	
	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)			
7.1.	1	1,19%	7	8,33%	23	27,38%	32	38,10%	20	23,81%	1	1,19%	3,759
7.2.	7	8,33%	26	30,95%	35	41,67%	9	10,71%	4	4,76%	3	3,57%	2,716
7.3.	6	7,14%	21	25,00%	30	35,71%	19	22,62%	7	8,33%	1	1,19%	3,000
7.4.	2	2,38%	10	11,90%	20	23,81%	32	38,10%	19	22,62%	1	1,19%	3,675
7.5.	2	2,38%	3	3,57%	18	21,43%	36	42,86%	24	28,57%	1	1,19%	3,928
7.6.	5	5,95%	12	14,29%	17	20,24%	29	34,52%	18	21,43%	3	3,57%	3,531
7.7.	2	2,38%	8	9,52%	23	27,38%	28	33,33%	20	23,81%	3	3,57%	3,691
7.8.	3	3,57%	18	21,43%	25	29,76%	27	32,14%	4	4,76%	7	8,33%	3,143
7.9	1	1,19%	8	9,52%	15	17,86%	31	36,90%	27	32,14%	2	2,38%	3,915
7.10	1	1,19%	4	4,76%	28	33,33%	34	40,48%	17	20,24%	0	0,00%	3,738
7.11.	5	5,95%	12	14,29%	28	33,33%	28	33,33%	10	11,90%	1	1,19%	3,313
7.12.	1	1,19%	13	15,48%	31	36,90%	21	25,00%	17	20,24%	1	1,19%	3,482
7.13	13	15,48%	34	40,48%	18	21,43%	12	14,29%	4	4,76%	3	3,57%	2,506
7.14	5	5,95%	16	19,05%	32	38,10%	14	16,67%	15	17,86%	2	2,38%	3,220
7.15.	0	0,00%	5	5,95%	30	35,71%	29	34,52%	19	22,62%	1	1,19%	3,747
7.16	8	9,52%	24	28,57%	32	38,10%	13	15,48%	4	4,76%	3	3,57%	2,765
7.17.	16	19,05%	37	44,05%	14	16,67%	12	14,29%	2	2,38%	3	3,57%	2,345
7.18.	4	4,76%	7	8,33%	33	39,29%	26	30,95%	13	15,48%	1	1,19%	3,446
7.19.	8	9,52%	19	22,62%	26	30,95%	18	21,43%	10	11,90%	3	3,57%	3,037
7. 20.	12	14,29%	31	36,90%	20	23,81%	14	16,67%	6	7,14%	1	1,19%	2,651

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό **41,67%** (%f) απάντησε πως το γεγονός ότι «έχει ενδιαφέροντα μαθήματα», διαδραμάτισε **αρκετά μεγάλο ρόλο**, όπως επίσης, σε ποσοστό **42,86%** (%f) ότι είναι «σίγουρη και σταθερή δουλειά», διαδραμάτισε **πολύ μεγάλο ρόλο** στην επιλογή του επαγγέλματος δάσκαλος/ δασκάλα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 (Ομαδοποιημένος): Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με ποιοι παράγοντες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην επιλογή του επαγγέλματος δάσκαλος/ δασκάλα.

Ομαδοποίηση Λόγων Επιλογής	ΑΠΑΝΤΗΣΗ	Μ.Ο.
2 Αλτρουιστικοί λόγοι	7.1	3,420
	7.6	
	7.8	
	7.9	
	7.16	
3 Εργασιακές συνθήκες	7.2	3,188
	7.3	
	7.7	
	7.12	
	7.14	
	7.15	
	7.19	
	7.20	
1 Κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες	7.4	3,285
	7.5	
	7.10	
	7.11	
	7.13	
	7.17	
	7.18	

Από την ομαδοποίηση των απαντήσεων στην ερώτηση 7 προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα. Η πλειοψηφία των ερωτώμενων έδωσε απαντήσεις με μεγαλύτερο Μ.Ο.(3,420) στην ομάδα των **Αλτρουιστικών λόγων**, δηλαδή ως παράγοντες που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην επιλογή του επαγγέλματος δάσκαλος/ δασκάλα. Στους αλτρουιστικούς συμπεριλάβαμε τους παρακάτω λόγους: Η Επαφή και η ασχολία με

τα παιδιά, η Αγάπη για τα μικρά παιδιά, Κοινωνικό επάγγελμα, η Βοήθεια χαμηλότερων κοινωνικών ομάδων καθώς και το γεγονός ότι υπάρχει Αναγνώριση της προσφοράς.

Στη Δεύτερη θέση των προτιμήσεων με Μ.Ο. 3,285 βρέθηκαν οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες (Άμεση επαγγελματική αποκατάσταση, Σίγουρη και σταθερή δουλειά, Ύπαρξη σταθερού μισθού, η ύπαρξη ανεργίας, Επαγγελματικό status, Κοινωνικό γόητρο, Εργασιακή ασφάλεια).

Στη Τρίτη θέση των προτιμήσεων με Μ.Ο. 3,188 βρέθηκε η ομάδα απαντήσεων στις εργασιακές συνθήκες (Έχει ενδιαφέροντα μαθήματα, Ξεκούραστο επάγγελμα, Δημιουργική απασχόληση, Αρκετός ελεύθερος χρόνος για διακοπές, Ελευθερία επιλογής του προσωπικού τρόπου δουλειάς, ποιότητα ζωής λόγω του ελεύθερου χρόνου, Συναρπαστικό επάγγελμα) ως λόγων επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου.

Θα πρέπει, βέβαια, να υπογραμμίσουμε ότι **η αγάπη για τα μικρά παιδιά παίζει πολύ μεγάλο ρόλο σε ποσοστό 38,1% στους λόγους επιλογής του επαγγέλματος**. Είναι δηλαδή πολύ μεγάλος λόγος, όχι όμως ο αποφασιστικός. Σε ποσοστό **32,14%** η επαφή και η ασχολία με τα παιδιά είναι ο πρώτος αποφασιστικός λόγος (αλτρουιστικός). Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό **41,67%** (%f) απάντησε πως το γεγονός ότι **«έχει ενδιαφέροντα μαθήματα»**, διαδραμάτισε **αρκετά μεγάλο ρόλο** όπως επίσης σε ποσοστό **42,86%** (%f) ότι είναι **«σίγουρη και σταθερή δουλειά»**, διαδραμάτισε **πολύ μεγάλο ρόλο** στην επιλογή του επαγγέλματος δάσκαλος/ δασκάλα. Την ίδια απάντηση **«σίγουρη και σταθερή δουλειά» (28,57%)** τη θεωρούν **αποφασιστικό λόγο**. Άρα τα ηνία στις απαντήσεις έχουν: η επαφή και η ασχολία με τα μικρά παιδιά, η σίγουρη και σταθερή δουλειά, η αγάπη για τα μικρά παιδιά και τα ενδιαφέροντα μαθήματα.

ΣΧΗΜΑ 7 (Ομαδοποιημένος): Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με ποιο παράγοντες (λόγοι) έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην επιλογή του επαγγέλματος δάσκαλος/ δασκάλα.

ΕΡΩΤΗΜΑ 8^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

8. Αν δεν υπήρχε οικονομική κρίση και ανεργία και τίποτα δεν εμπόδιζε τα επαγγελματικά όνειρά σας ποιο επάγγελμα θα ακολουθούσατε;

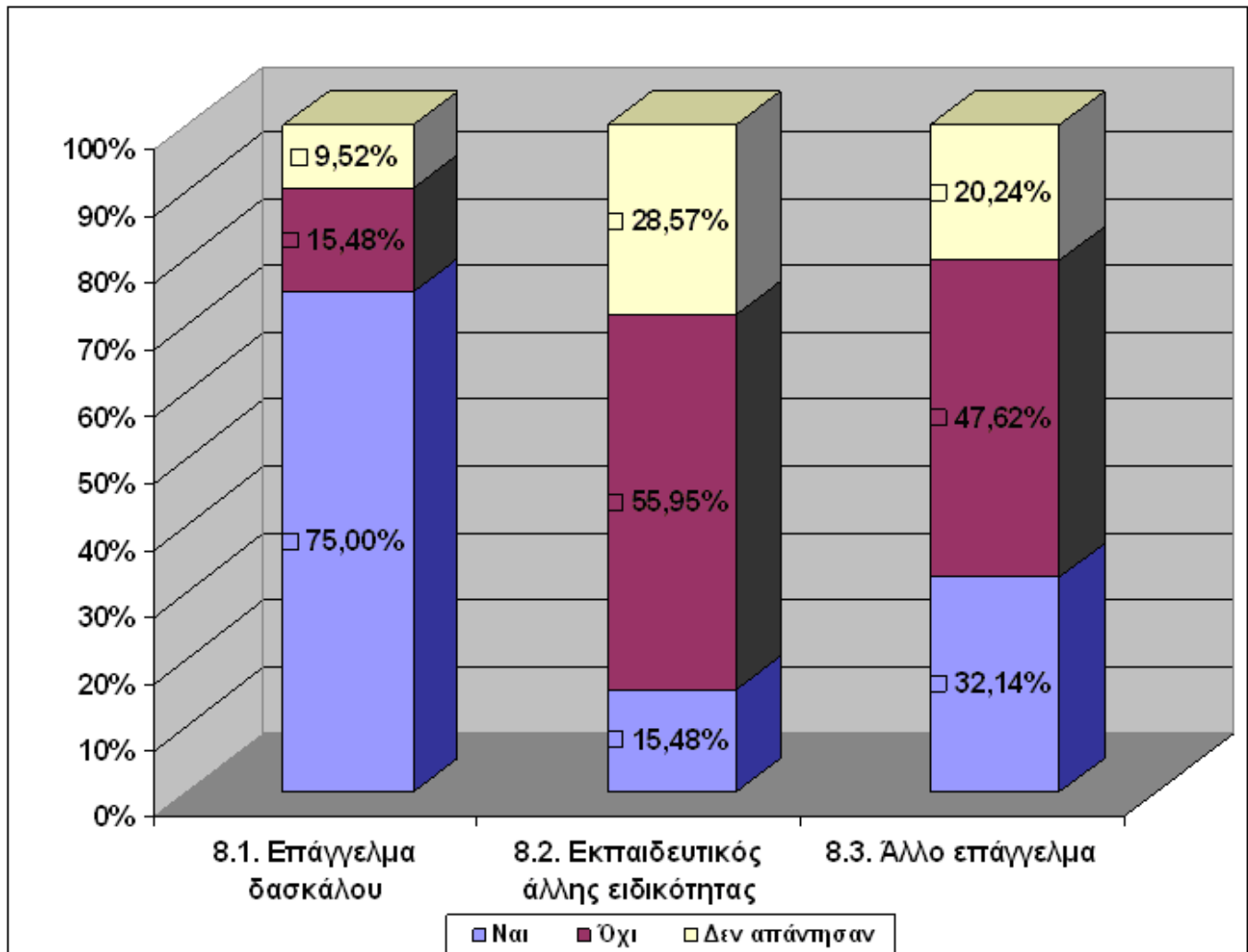
	Ναι	Όχι
8.1. Επάγγελμα δασκάλου	☐	☐
8.2. Εκπαιδευτικός άλλης ειδικότητας	☐	☐
8.3. Άλλο επάγγελμα	☐	☐

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το επάγγελμα που θα ακολουθούσαν αν δεν τους εμπόδιζε τίποτα (π.χ. οικονομική κρίση και ανεργία).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	Ναι		Όχι		Δεν απάντησαν	
	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)	f(i)	%f(i)
8.1.	63	75,00%	13	15,48%	8	9,52%
8.2.	13	15,48%	47	55,95%	24	28,57%
8.3.	27	32,14%	40	47,62%	17	20,24%

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 75,00% (%f) απάντησε θετικά ότι, αν δεν υπήρχε οικονομική κρίση και ανεργία και τίποτα δεν εμπόδιζε τα επαγγελματικά όνειρά τους, θα ακολουθούσαν το επάγγελμα του δασκάλου.

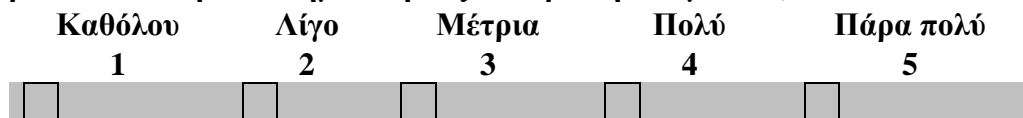
ΣΧΗΜΑ 8: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το επάγγελμα που θα ακολουθούσαν, αν δεν τους εμπόδιζε τίποτα (π.χ. οικονομική κρίση και ανεργία).

ΕΡΩΤΗΜΑ 9^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

9. Θα σας ενδιέφερε να πραγματοποιήσετε μεταπτυχιακές σπουδές για να βελτιώσετε την επιστημονική σας κατάρτιση στο μέλλον;

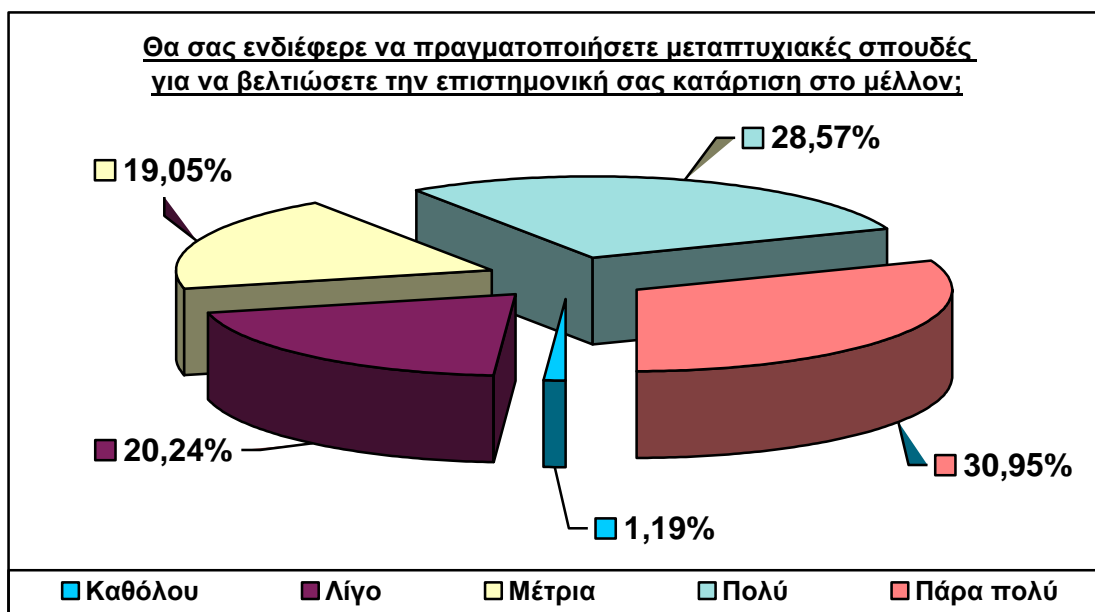

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το εάν τους ενδιαφέρει να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές για να βελτιώσουν την επιστημονική τους κατάρτιση στο μέλλον.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ f(i)	ΠΟΣΟΣΤΟ %f(i)	Μ.Ο.
Καθόλου	1	1	1,19%	3,67
Λίγο	2	17	20,24%	
Μέτρια	3	16	19,05%	
Πολύ	4	24	28,57%	
Πάρα πολύ	5	26	30,95%	
ΣΥΝΟΛΟ		84	100%	

Η αθροιστική πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 59,52% (%f) απάντησε θετικά (**Πολύ** ή **Πάρα πολύ**), σε σχέση με το εάν τους ενδιαφέρει να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές για να βελτιώσουν την επιστημονική τους κατάρτιση στο μέλλον.

ΣΧΗΜΑ 9: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το εάν τους ενδιαφέρει να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές για να βελτιώσουν την επιστημονική τους κατάρτιση στο μέλλον.

ΕΡΩΤΗΜΑ 10^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

10. Πιστεύετε ότι οι σπουδές που κάνει κανείς πρέπει να έχουν αντίκρισμα στην αγορά εργασίας;

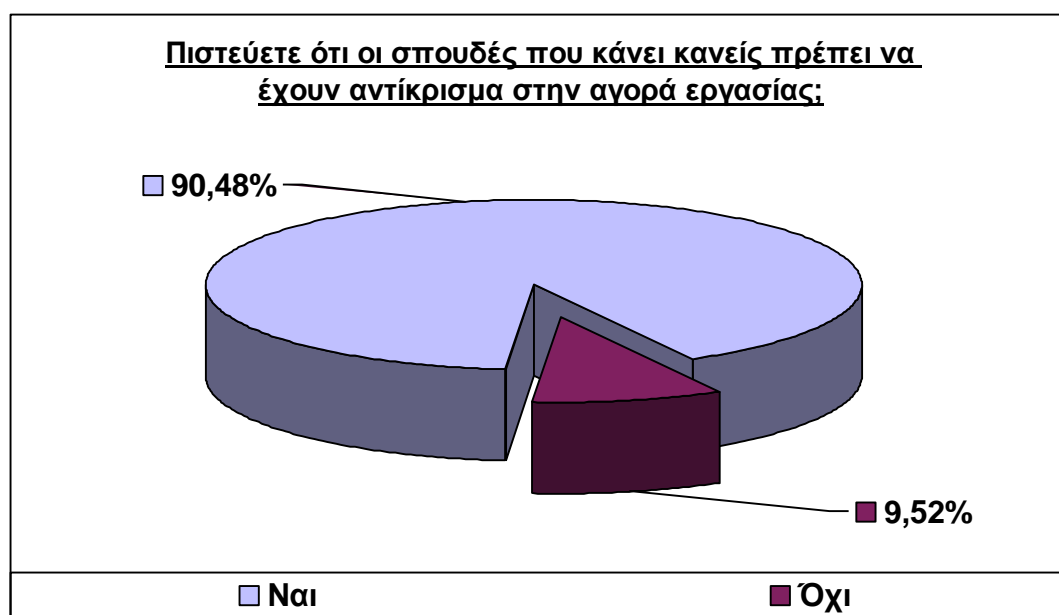
Ναι **Όχι**

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το εάν πιστεύουν ότι οι σπουδές που κάνει κανείς πρέπει να έχουν αντίκρισμα στην αγορά εργασίας.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	f(i)	%f(i)
Ναι	76	90,48%
Όχι	8	9,52%
ΣΥΝΟΛΟ	84	100%

Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (ποσοστό 90,48%) απάντησε θετικά (Ναι) ότι οι σπουδές που κάνει κανείς πρέπει να έχουν αντίκρισμα στην αγορά εργασίας.

ΣΧΗΜΑ 10: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το εάν πιστεύουν ότι οι σπουδές που κάνει κανείς πρέπει να έχουν αντίκρισμα στην αγορά εργασίας.

ΕΡΩΤΗΜΑ 11^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

11. Ποιος ο βαθμός ικανοποίησης από το επάγγελμα του δασκάλου μετά την είσοδό σας στη σχολή;

Καθόλου Λίγο Μέτρια Πολύ Πάρα πολύ

1 2 3 4 5

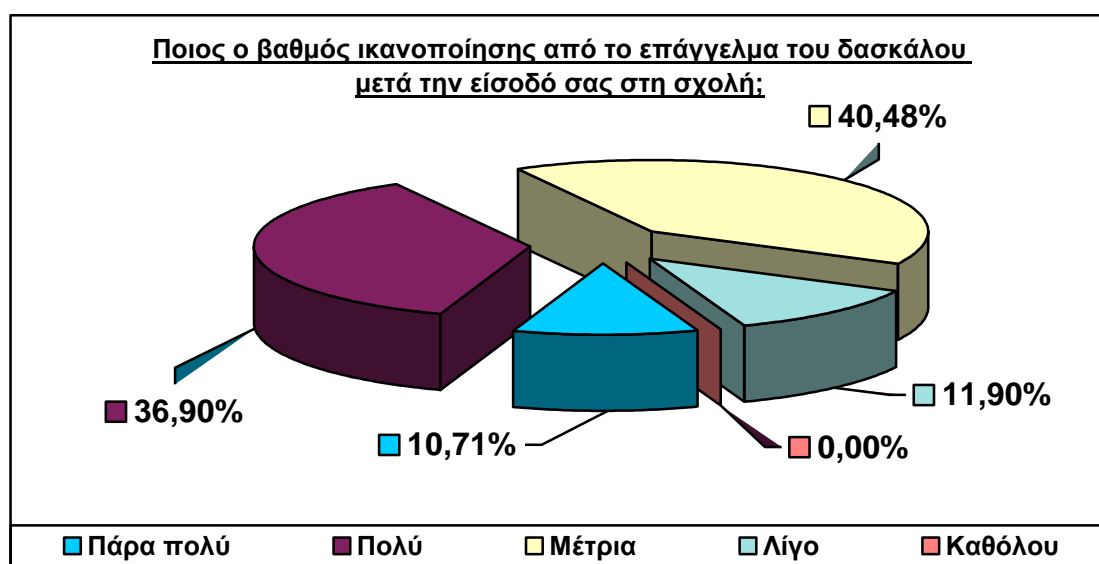

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το βαθμό ικανοποίησης από το επάγγελμα του δασκάλου μετά την είσοδό τους στη σχολή.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ f(i)	ΠΟΣΟΣΤΟ %f(i)	Μ.Ο.
Πάρα πολύ	5	9	10,71%	3,46
Πολύ	4	31	36,90%	
Μέτρια	3	34	40,48%	
Λίγο	2	10	11,90%	
Καθόλου	1	0	0,00%	
ΣΥΝΟΛΟ		84	100%	

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 40,48% (%f) απάντησε ότι ο βαθμός ικανοποίησης από το επάγγελμα του δασκάλου μετά την είσοδό τους στη σχολή είναι μέτρια.

ΣΧΗΜΑ 11: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το βαθμό ικανοποίησης από το επάγγελμα του δασκάλου μετά την είσοδό τους στη σχολή.

ΕΡΩΤΗΜΑ 12^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

12. Τι από τα παρακάτω σας επηρέασε περισσότερο στην επιλογή σας για το διδασκαλικό επάγγελμα;

(ΠΡΟΣΟΧΗ! Επιλέξτε μόνο μία απάντηση)

12.1. Οι οικονομικές απολαβές

12.2. Η αγάπη για τα παιδιά

12.3. Η ανεργία

12.4. Η προσφορά του επαγγέλματος στη κοινωνία, η δημιουργικότητά του και η αξία του.

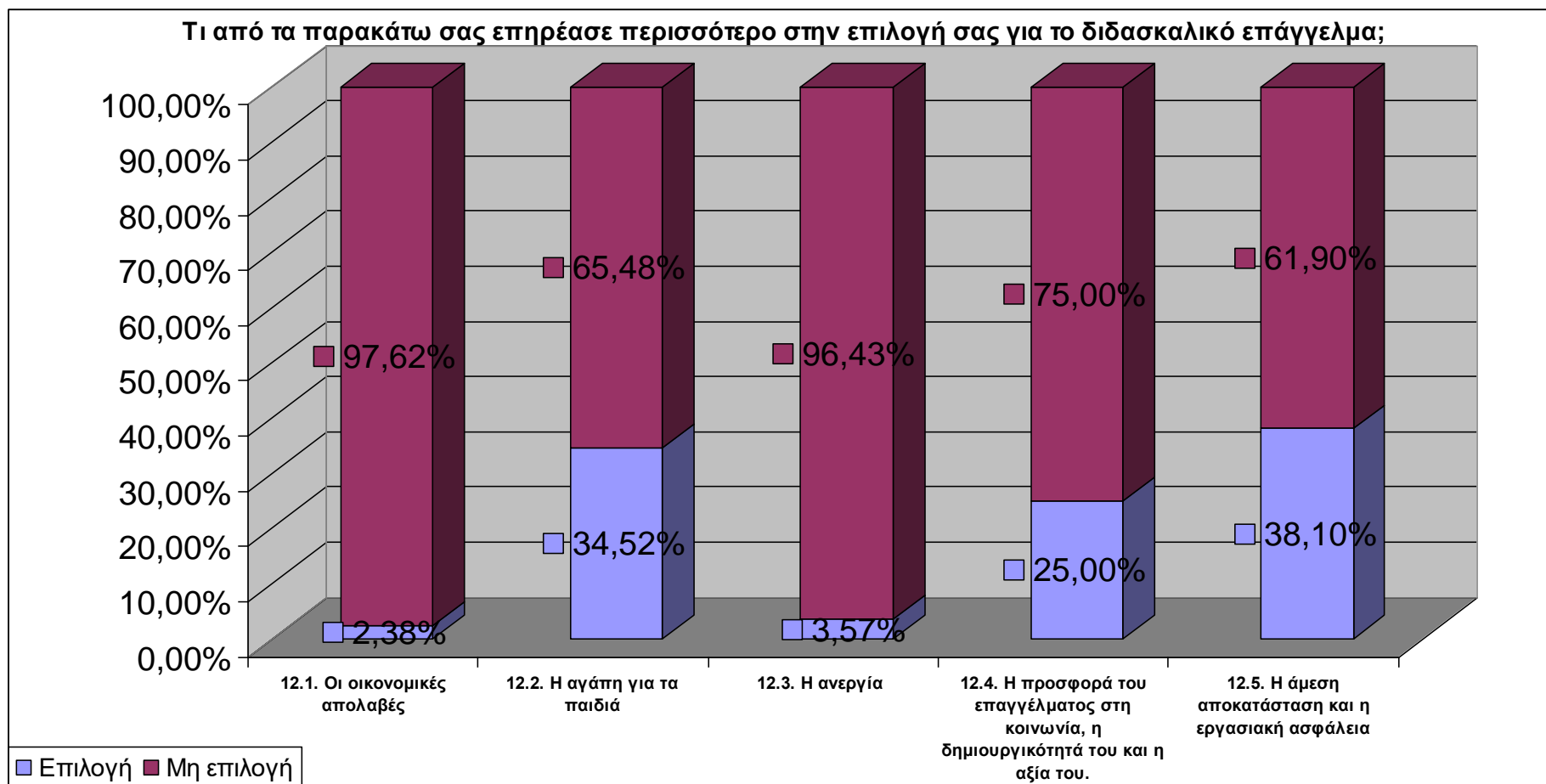
12.5. Η άμεση αποκατάσταση και η εργασιακή ασφάλεια

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το τι επηρέασε περισσότερο στην επιλογή τους για το διδασκαλικό επάγγελμα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	Επιλογή (☒)		Μη επιλογή (☐)		ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ
	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ f(i)	ΠΟΣΟΣΤΟ %f(i)	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ f(i)	ΠΟΣΟΣΤΟ %f(i)		
12.1.	2	2,38%	82	97,62%	84	100%
12.2.	29	34,52%	55	65,48%	84	100%
12.3.	3	3,57%	81	96,43%	84	100%
12.4.	21	25,00%	63	75,00%	84	100%
12.5.	32	38,10%	52	61,90%	84	100%

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 38,10% (%f) απάντησε ότι «η άμεση αποκατάσταση και η εργασιακή ασφάλεια» επηρέασε περισσότερο στην επιλογή τους για το διδασκαλικό επάγγελμα.

ΣΧΗΜΑ 12: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το τι επηρέασε περισσότερο στην επιλογή τους για το διδασκαλικό επάγγελμα.

ΕΡΩΤΗΜΑ 13^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

13. Είστε ενθουσιασμένοι από τις σπουδές σας;

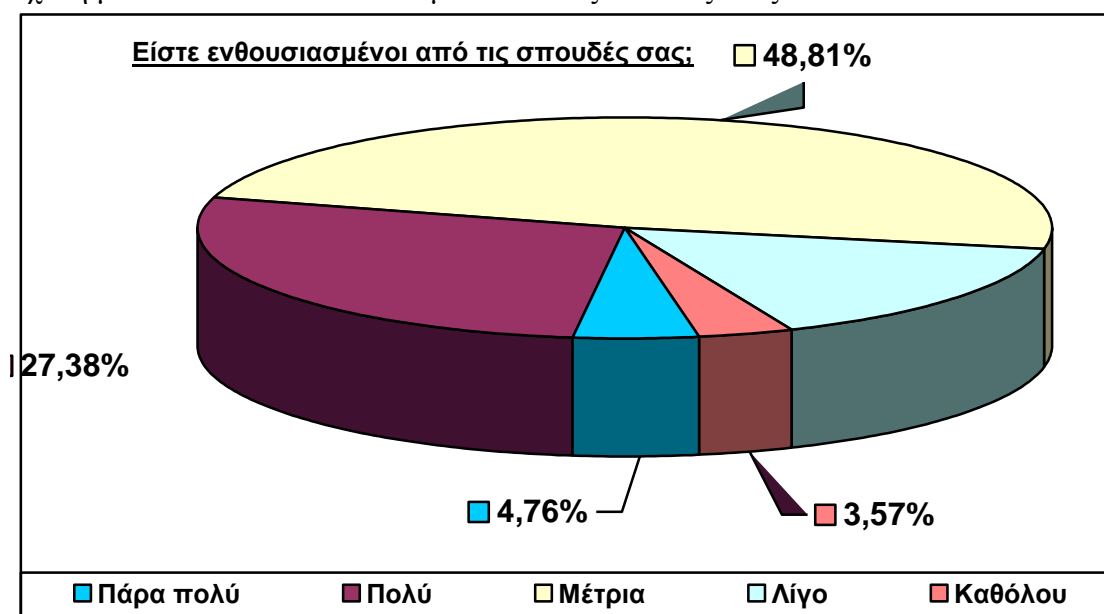
Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το εάν είναι ενθουσιασμένοι από τις σπουδές τους.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ f(i)	ΠΟΣΟΣΤΟ %f(i)	M.O.
Πάρα πολύ	5	4	4,76%	3,143
Πολύ	4	23	27,38%	
Μέτρια	3	41	48,81%	
Λίγο	2	13	15,48%	
Καθόλου	1	3	3,57%	
ΣΥΝΟΛΟ		84	100%	

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 48,81% (%f) απάντησε ότι είναι **μέτρια** ενθουσιασμένοι από τις σπουδές τους.

ΣΧΗΜΑ 13: Γραφική παράσταση της κατανομής των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το εάν είναι ενθουσιασμένοι από τις σπουδές τους.

ΕΡΩΤΗΜΑ 14^ο

ΕΚΦΩΝΗΣΗ:

14. Ο κύριος λόγος επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου είναι για σας:

(Γράψτε αυθόρμητα το πιο σημαντικό λόγο στην παραπάνω γραμμή).

ΠΙΝΑΚΑΣ 14 (αναλυτικός): Κατανομή των απαντήσεων 84 ερωτηθέντων σε σχέση με το τι επηρέασε περισσότερο στην επιλογή τους για το διδασκαλικό επάγγελμα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ f(i)	ΠΟΣΟΣΤΟ %f(i)
Η επικοινωνία με παιδιά και μαθητές	1	1,19%
Να εκπληρώσω το όνειρο μου	1	1,19%
Η επαφή με τη φαντασία και την αγνότητα των παιδιών	1	1,19%
Είναι δημιουργικό επάγγελμα, με ωραίο αντικείμενο και ενασχόληση με παιδιά.	8	9,52%
Είναι σταθερή εργασία	1	1,19%
Η προσφορά του επαγγέλματος στην κοινωνία, η δημιουργικότητα του και η αξία του και δεύτερον η αποκατάσταση	3	3,57%
Ήταν αυτό που μου ταιριάζει περισσότερο	1	1,19%
Η ποιότητα ζωής που προσφέρει	3	3,57%
Επαγγελματική αποκατάσταση	18	21,43%
Η αγάπη διδασκαλίας στα παιδιά	11	13,10%
Ενασχόληση με τα παιδιά που είναι κάτι αισιόδοξο	2	2,38%
Η δυνατότητα επαγγελματικής εξέλιξης	1	1,19%
Η άμεση αποκατάσταση σε συνδυασμό με την αδυναμία μου στα παιδιά	1	1,19%
Ο ελεύθερος χρόνος με την οικογένεια μου	1	1,19%
Αγάπη για το επάγγελμα και άμεση επαγγελματική αποκατάσταση	2	2,38%
Ασχολία με τα παιδιά και μισθός	1	1,19%
Δημιουργικότητα, συνεχή επαφή με την μάθηση, επαγγελματική αποκατάσταση	1	1,19%
Αγάπη για μάθηση, αγάπη για τα παιδιά	1	1,19%
Μπορώ να αλλάξω τον κόσμο	1	1,19%

Εργασιακή ασφάλεια	2	2,38%
Να αναπτύξω συνολικά την κριτική σκέψη στα παιδιά	1	1,19%
Το καλό εργασιακό περιβάλλον που προσφέρει	1	1,19%
Η δημιουργία νέων μικρών προσωπικοτήτων που θα βγουν στην κοινωνία	1	1,19%
Η προσφορά στο κοινωνικό σύνολο	1	1,19%
Ξεκούραστο επάγγελμα - Άμεση αποκατάσταση	1	1,19%
Η αγάπη για τα παιδιά και η προσφορά του στην κοινωνία	1	1,19%
Ο συνδυασμός της ευχάριστης εργασίας με τα παιδιά και της ασφάλειας	1	1,19%
Είναι ένα σπουδαίο επάγγελμα με σημαντική αξία και δίνει προσωπική ικανοποίηση	7	8,33%
Δημιουργικό επάγγελμα με άμεση αποκατάσταση	2	2,38%
Η αγάπη για τα παιδιά	1	1,19%
Το ενδιαφέρον να βοηθάω τα παιδιά να μάθουν	1	1,19%
Είναι λειτούργημα	1	1,19%
Δεν απάντησαν	4	4,76%
ΣΥΝΟΛΟ	84	100%

Η ερώτηση 14 αποτελεί μια ανοιχτού τύπου ερώτηση. Υπήρξαν πολλές απαντήσεις που ομαδοποιούνται στις 3 κατηγορίες. Πολλές απαντήσεις είναι ανάμικτες των 3 κατηγοριών και άλλες δεν μπορούν να ομαδοποιηθούν. Για παράδειγμα υπήρξαν πρωτότυπες απαντήσεις του στιλ να εκπληρώσω το όνειρό μου. Μπορούμε όμως να υπογραμμίσουμε: Το 21,43% απάντησε η επαγγελματική αποκατάσταση (παράδειγμα κοινωνικοοικονομικών λόγων), το 14,29% η αγάπη για τα παιδιά (αλτρουιστικοί λόγοι) και οι εργασιακές συνθήκες με 10,71%. (ελεύθερος χρόνος, εργασιακό περιβάλλον και εργασιακή ασφάλεια ,δημιουργικό επάγγελμα). Κατ' αυτό τον τρόπο αυτή η ανοικτή ερώτηση έκλεισε με βάση τις συχνότητες.

Στατιστικές Συγκρίσεις – Συσχετίσεις

Συσχέτιση φύλου και δημιουργίας χρονικά ιδέας να γίνουν δάσκαλοι (διαφοροποίηση στην απάντηση Λύκειο).

Crosstab							
		Ερώτηση 5.3 Στο Λύκειο					Σύνολο
		Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	
Ερώτηση 1. Φύλο	<i>Ανδρας</i>	1	2	5	4	5	17
	<i>Γυναίκα</i>	0	3	4	24	24	55
Σύνολο		1	5	9	28	29	72

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,074a	4	,026
Likelihood Ratio	9,980	4	,041
Linear-by-Linear Association	6,172	1	,013
N of Valid Cases	72		

a. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,24.

Με βάση την παραπάνω συσχέτιση διαπιστώνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ερωτώμενων σε σχέση με το **φύλο** τους (Ερώτηση 1) και στην απάντηση στην ερώτηση **5.3** στο Λύκειο, δηλαδή στο χρόνο που τους δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνουν δάσκαλος/ δασκάλα. Επομένως παρατηρούμε στατιστικά σημαντική διαφορά των απαντήσεων από τις γυναίκες, οι οποίες απαντούν με μεγαλύτερη συχνότητα, ότι πολύ και πάρα πολύ τους δημιουργήθηκε χρονικά η ιδέα να γίνουν δασκάλες στο Λύκειο.

Συσχέτιση φύλου και παράγοντα αγάπης για τα παιδιά ως προς την επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου.

Crosstab

		Ερώτηση 7.1. Η αγάπη για τα μικρά παιδιά				
		Κανένα ρόλο	Λιγότερο ρόλο	Αρκετά μεγάλο ρόλο	Πολύ μεγάλο ρόλο	Αποφασιστικό
Ερώτηση 1. Φύλο	<i>Ανδρας</i>	1	4	8	6	2
	<i>Γυναίκα</i>	0	3	15	26	18
	Σύνολο	1	7	23	32	20

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,006 ^a	4	,026
Likelihood Ratio	10,724	4	,030
Linear-by-Linear Association	9,912	1	,002
N of Valid Cases	83		

a. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,25.

Με βάση την παραπάνω συσχέτιση διαπιστώνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ερωτώμενων σε σχέση με το **φύλο** τους (Ερώτηση 1) και στην απάντηση στην ερώτηση **7.1.** που αφορά την αγάπη για τα μικρά παιδιά και το πόσο σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε στην επιλογή του επαγγέλματος. Επομένως παρατηρούμε στατιστικά σημαντική διαφορά των απαντήσεων από τις γυναίκες, οι οποίες απαντούν με μεγαλύτερη συχνότητα, ότι διαδραμάτισε πολύ και πάρα πολύ μεγάλο ρόλο στην απόφασή τους να γίνουν δασκάλες η αγάπη τους για τα μικρά παιδιά.

Συσχέτιση φύλου και παράγοντα επαφής και ασχολίας με τα παιδιά ως προς την επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου.

Crosstab

		Ερώτηση 7.9. Η επαφή και η ασχολία με τα παιδιά				
		Κανένα ρόλο	Λιγότερο ρόλο	Αρκετά μεγάλο ρόλο	Πολύ μεγάλο ρόλο	Αποφασιστικό
Ερώτηση 1 Φύλο	<i>Άνδρας</i>	1	4	5	9	2
	<i>Γυναίκα</i>	0	4	10	22	25
Σύνολο		1	8	15	31	27

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,759 ^a	4	,029
Likelihood Ratio	11,510	4	,021
Linear-by-Linear Association	9,377	1	,002
N of Valid Cases	82		

a. 4 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,26.

Με βάση την παραπάνω συσχέτιση διαπιστώνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ερωτώμενων σε σχέση με το **φύλο** τους (Ερώτηση 1) και στην απάντηση στην ερώτηση **7. 9.** που αφορά την επαφή και την ασχολία με τα παιδιά και το πόσο σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε στην επιλογή του επαγγέλματος. Επομένως παρατηρούμε στατιστικά σημαντική διαφορά των απαντήσεων από τις γυναίκες, οι οποίες απαντούν με μεγαλύτερη συχνότητα ότι διαδραμάτισε πολύ και πάρα πολύ μεγάλο ρόλο στην απόφασή τους να γίνουν δασκάλες, η δυνατότητα που παρέχει το επάγγελμα για επαφή και ασχολία με τα παιδιά.

Συσχέτιση φύλου και του ενδιαφέροντος για μεταπτυχιακές σπουδές στο μέλλον.

Crosstab

		Ερώτηση 9. Θα σας ενδιέφερε να πραγματοποιήσετε μεταπτυχιακές σπουδές για να βελτιώσετε την επιστημονική σας κατάρτιση στο μέλλον;				
		Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Ερώτηση 1 Φύλο	<i>Ανδρας</i>	0	10	2	6	4
	<i>Γυναίκα</i>	2	7	14	18	21
Σύνολο		2	17	16	24	25

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	12,987 ^a	4	,011
Likelihood Ratio	12,540	4	,014
Linear-by-Linear Association	4,319	1	,038
N of Valid Cases	84		

a. 4 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,52.

Με βάση την παραπάνω συσχέτιση διαπιστώνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ερωτώμενων σε σχέση με το **φύλο** τους (Ερώτηση 1) και στην απάντηση στην ερώτηση 9, που αφορά το ενδιαφέρον να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές για να βελτιώσουν την επιστημονική τους κατάρτιση στο μέλλον. Επομένως παρατηρούμε στατιστικά σημαντική διαφορά των απαντήσεων από τις γυναίκες, οι οποίες απαντούν με μεγαλύτερη συχνότητα ότι θα τους ενδιέφερε πολύ και πάρα πολύ να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές, για να βελτιώσουν την επιστημονική τους κατάρτιση στο μέλλον.

Στο κεφάλαιο των στατιστικών συγκρίσεων- συσχετίσεων εμφανίσαμε, από τις συσχετίσεις, μόνο αυτές που είχαν στατιστική σημαντικότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: «ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ»

Το ερωτηματολόγιό μας απαντήθηκε από 84 φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών. Από αυτούς η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (ποσοστό 73,81%) απάντησε ότι είναι γυναίκες.

Η πλειοψηφία (ποσοστό 34,52%) των ερωτηθέντων απάντησε ότι ανήκει στην ηλικία των 20 ετών.

Οι περισσότεροι (ποσοστό 45,24%) φοιτητές και φοιτήτριες απάντησαν ότι είχαν έτος εισαγωγής στο ΠΤΔΕ το 2008.

Οι φοιτητές απάντησαν (σε ποσοστό 47,62%) ότι φοιτούν στο Γ' Έτος σπουδών.

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 48,81% (%f) απάντησε ότι πάρα πολύ μετά τις πανελλήνιες εξετάσεις τους δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνουν δάσκαλος/ δασκάλα. Αυτό το γεγονός συμπίπτει με παλιότερες έρευνες, όπως του Βάμβουκα (1982:43-52), όπου μόνο ένα μικρό ποσοστό αποφασίζει ήδη από το Δημοτικό Σχολείο να ακολουθήσει το επάγγελμα του δασκάλου.

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 84,52% (%f) απάντησε ότι αποτελεί «**συνειδητή επιλογή**», σε ποσοστό 57,14% (%f) δεν αποτελεί «**λύση ανάγκης**», σε ποσοστό 65,48%(%f) δεν αποτελεί «**αποτυχία εισαγωγής σε άλλη σχολή**» και τέλος σε ποσοστό 77,38% (%f) απάντησε ότι αποτελεί «**1^η επιλογή**».

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό **41,67%** (%f) απάντησε πως το γεγονός ότι «**έχει ενδιαφέροντα μαθήματα**», διαδραμάτισε **αρκετά μεγάλο ρόλο**, όπως επίσης, σε ποσοστό **42,86%** (%f) ότι είναι «**σίγουρη και σταθερή δουλειά**», διαδραμάτισε **πολύ μεγάλο ρόλο** στην επιλογή του επαγγέλματος δάσκαλος/ δασκάλα.

Από την ομαδοποίηση των απαντήσεων στην ερώτηση 7 προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα. Η πλειοψηφία των ερωτώμενων έδωσε απαντήσεις με μεγαλύτερο Μ.Ο.(3,420) στην ομάδα των **Αλτρουιστικών λόγων**, δηλαδή ως παράγοντες που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην επιλογή του επαγγέλματος δάσκαλος/ δασκάλα. Στους αλτρουιστικούς συμπεριλάβαμε τους παρακάτω λόγους: Η Επαφή και η ασχολία με τα παιδιά, η Αγάπη για τα μικρά παιδιά, Κοινωνικό επάγγελμα, η Βοήθεια χαμηλότερων κοινωνικών ομάδων καθώς και το γεγονός ότι υπάρχει Αναγνώριση της προσφοράς.

Στη Δεύτερη θέση των προτιμήσεων με Μ.Ο. 3,285 βρέθηκαν οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες (Άμεση επαγγελματική αποκατάσταση, Σίγουρη και

σταθερή δουλειά, Ύπαρξη σταθερού μισθού, η ύπαρξη ανεργίας, Επαγγελματικό status, Κοινωνικό γόητρο, Εργασιακή ασφάλεια).

Στη Τρίτη θέση των προτιμήσεων με Μ.Ο. 3,188 βρέθηκε η ομάδα απαντήσεων στις εργασιακές συνθήκες (Έχει ενδιαφέροντα μαθήματα, Ξεκούραστο επάγγελμα, Δημιουργική απασχόληση, Αρκετός ελεύθερος χρόνος για διακοπές, Ελευθερία επιλογής του προσωπικού τρόπου δουλειάς, ποιότητα ζωής λόγω του ελεύθερου χρόνου, Συναρπαστικό επάγγελμα) ως λόγων επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου.

Θα πρέπει, βέβαια, να υπογραμμίσουμε ότι **η αγάπη για τα μικρά παιδιά παίζει πολύ μεγάλο ρόλο σε ποσοστό 38,1% στους λόγους επιλογής του επαγγέλματος**. Είναι δηλαδή πολύ μεγάλος λόγος, όχι όμως ο αποφασιστικός. Σε ποσοστό **32,14% η επαφή και η ασχολία με τα παιδιά είναι ο πρώτος αποφασιστικός λόγος (αλτρουιστικός)**. Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό **41,67% (%f)** απάντησε πως το γεγονός ότι «έχει ενδιαφέροντα μαθήματα», διαδραμάτισε **αρκετά μεγάλο ρόλο**, όπως επίσης, σε ποσοστό **42,86% (%f)** ότι είναι «σίγουρη και σταθερή δουλειά», διαδραμάτισε **πολύ μεγάλο ρόλο** στην επιλογή του επαγγέλματος δάσκαλος/ δασκάλα. Την ίδια απάντηση «σίγουρη και σταθερή δουλειά» (**28,57%**) τη θεωρούν **αποφασιστικό λόγο**. Άρα τα ηνία στις απαντήσεις έχουν: η επαφή και η ασχολία με τα μικρά παιδιά, η σίγουρη και σταθερή δουλειά, η αγάπη για τα μικρά παιδιά και τα ενδιαφέροντα μαθήματα.

Τα αποτελέσματα αυτά συμπίπτουν με παρεμφερείς έρευνες στην ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, όπως παρουσιάστηκαν εκτενέστατα στο κεφάλαιο 4. Σε σχέση βέβαια με την έρευνα του Παπάνη (2009), όπου το 73,6% απάντησε ως πρώτο αποφασιστικό λόγο την αγάπη για τα μικρά παιδιά και δεύτερο με 65% τη σίγουρη και σταθερή δουλειά. Σ' αυτή την έρευνα υπάρχει μια μικρή διαφοροποίηση. Πρώτος λόγος η επαφή και η ασχολία με τα μικρά παιδιά και δεύτερος έρχεται η σίγουρη και σταθερή δουλειά με τα ποσοστά που προαναφέραμε. Σαφέστατα όμως οι αλτρουιστικοί παράγοντες προηγούνται.

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 75,00% (%f) απάντησε θετικά ότι αν δεν υπήρχε οικονομική κρίση και ανεργία και τίποτα δεν εμπόδιζε τα επαγγελματικά όνειρά τους θα ακολουθούσαν το επάγγελμα του δασκάλου.

Η αθροιστική πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 59,52% (%f) απάντησε θετικά (**πάρα πολύ ή πολύ**) σε σχέση με το εάν τους ενδιαφέρει να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές, για να βελτιώσουν την επιστημονική τους κατάρτιση στο μέλλον.

Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (ποσοστό 90,48%) απάντησε θετικά (Ναι) ότι οι σπουδές που κάνει κανείς πρέπει να έχουν αντίκρισμα στην αγορά εργασίας.

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 40,48% (%f) απάντησε ότι ο βαθμός ικανοποίησης από το επάγγελμα του δασκάλου μετά την είσοδό τους στη σχολή είναι μέτριος.

Οι πιο πολλοί από τους ερωτώμενους σε ποσοστό 38,10% (%f) απάντησαν ότι «η άμεση αποκατάσταση και η εργασιακή ασφάλεια» επηρέασε περισσότερο στην επιλογή τους για το διδασκαλικό επάγγελμα.

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 48,81% (%f) απάντησε ότι είναι **μέτρια** ενθουσιασμένοι από τις σπουδές τους.

Η ερώτηση 14 αποτελεί μια ανοιχτού τύπου ερώτηση. Υπήρξαν πολλές απαντήσεις που ομαδοποιούνται στις 3 κατηγορίες. Πολλές απαντήσεις είναι ανάμικτες των 3 κατηγοριών και άλλες δεν μπορούν να ομαδοποιηθούν. Για παράδειγμα υπήρξαν πρωτότυπες απαντήσεις του στιλ να εκπληρώσω το όνειρό μου. Μπορούμε όμως να υπογραμμίσουμε: Το 21,43% απάντησε η επαγγελματική αποκατάσταση (παράδειγμα κοινωνικοοικονομικών λόγων), το 14,29% η αγάπη για τα παιδιά (αλτρουιστικοί λόγοι) και οι εργασιακές συνθήκες με 10,71%. (ελεύθερος χρόνος, εργασιακό περιβάλλον και εργασιακή ασφάλεια ,δημιουργικό επάγγελμα). Κατ' αυτό τον τρόπο αυτή η ανοικτή ερώτηση έκλεισε με βάση τις συχνότητες.

Με βάση την περιγραφική κατανομή του δείγματος ,για τα ερευνητικά μας ερωτήματα, συμπεραίνουμε συνοπτικά τα παρακάτω. **Στο σημείο αυτό έχουμε τη δυνατότητα να απαντήσουμε στα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν στο κεφάλαιο 5.**

1. Για το πρώτο ερευνητικό ερώτημα: Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 40,48% (%f) απάντησε ότι ο βαθμός ικανοποίησης από το επάγγελμα του δασκάλου μετά την είσοδό τους στη σχολή είναι **μέτριος**. Επιπλέον η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 48,81% (%f) απάντησε ότι είναι **μέτρια** ενθουσιασμένοι από τις σπουδές τους. Όμως είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι: Η αθροιστική πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 59,52% (%f) απάντησε θετικά (**πάρα πολύ ή πολύ**) σε σχέση με το εάν τους ενδιαφέρει να πραγματοποιήσουν **μεταπτυχιακές σπουδές**, για να βελτιώσουν την επιστημονική τους κατάρτιση στο μέλλον.

2. Αναφορικά με το κύριο λόγο επιλογής του επαγγέλματος παρατηρούμε τα εξής: Στην ανοιχτή ερώτηση 14 το 14,29% απάντησε αυθόρμητα η αγάπη για τα μικρά παιδιά. Στο ερώτημα 12, η εργασιακή ασφάλεια και η άμεση αποκατάσταση (38,1%) επηρέασε περισσότερο και μετά η αγάπη για τα μικρά παιδιά (34,52%). Στην αναλυτική κατανομή των λόγων στο ερώτημα 7, **η αγάπη για τα μικρά παιδιά παίζει πολύ μεγάλο ρόλο σε ποσοστό 38,1% στους λόγους επιλογής του επαγγέλματος.** Είναι δηλαδή πολύ μεγάλος λόγος, όχι όμως ο αποφασιστικός. Σε ποσοστό **32,14% η επαφή και η ασχολία με τα παιδιά είναι ο πρώτος αποφασιστικός λόγος (αλτρουιστικός).** Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό **41,67% (%f)** απάντησε πως το γεγονός ότι **«έχει ενδιαφέροντα μαθήματα»** διαδραμάτισε **αρκετά μεγάλο ρόλο**, όπως επίσης, σε ποσοστό **42,86% (%f)** ότι είναι **«σίγουρη και σταθερή δουλειά»**, διαδραμάτισε **πολύ μεγάλο ρόλο** στην επιλογή του επαγγέλματος δάσκαλος/ δασκάλα. Την ίδια απάντηση **«σίγουρη και σταθερή δουλειά» 28,57%** τη θεωρούν **αποφασιστικό λόγο.** Άρα τα ηνία στις απαντήσεις έχουν: η επαφή και η ασχολία με τα μικρά παιδιά, η σίγουρη και σταθερή δουλειά, η αγάπη για τα μικρά παιδιά και τα ενδιαφέροντα μαθήματα. **Ο πρώτος αποφασιστικός λόγος επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου ,όπως ήδη έχουμε αναφέρει σε ποσοστό 32,14% ,είναι η επαφή και η ασχολία με τα μικρά παιδιά.** Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνει την έρευνα των Κρίβα & Βοζίκη (2001). Εκεί υπογραμμίζεται το γεγονός ότι για τον Έλληνα εκπαιδευτικό η επαφή και η ασχολία με τα παιδιά αποτελεί ιδιαίτερο παράγοντα ικανοποίησης από την εργασία. *Αναφορικά με το ερευνητικό ερώτημα 2, η αγάπη για τα παιδιά είναι σημαντικός λόγος, όχι όμως ο κύριος.*

3. *Φαίνεται να αποτελεί συγκυριακή επιλογή και όχι αποτέλεσμα μακροχρόνιας απόφασης.* Η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 48,81% (%f) απάντησε ότι πάρα πολύ μετά τις πανελλήνιες εξετάσεις τους δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνουν δάσκαλος/ δασκάλα. Εδώ είναι σημαντικό να υπογραμμίσουμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (ποσοστό 90,48%) απάντησε θετικά (Ναι) ότι πιστεύουν ότι οι σπουδές που κάνει κανείς πρέπει να έχουν αντίκρισμα στην αγορά εργασίας. Όμως έχει την ιδιαίτερη αξία του να τονίσουμε ότι η πλειοψηφία των ερωτώμενων σε ποσοστό 75,00% (%f) απάντησε θετικά ότι, αν δεν υπήρχε οικονομική κρίση και ανεργία και τίποτα δεν εμπόδιζε

τα επαγγελματικά όνειρά τους, θα ακολουθούσαν το επάγγελμα του δασκάλου. Αυτό δείχνει ότι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες έχουν αγαπήσει το επάγγελμα του δασκάλου και ,μπορεί κανείς να πει, ότι είναι συγκινητικό.

4. Όπως αναφέραμε προηγουμένως, *οι αλτρουιστικοί λόγοι επηρεάζουν περισσότερο στην επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου.* Αυτό επιβεβαιώνει άλλες έρευνες, όπως έχουν εκτενέστατα αναφερθεί στο κεφάλαιο 4. Απλώς στο σημείο αυτό θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε, για παράδειγμα, σε ερευνητικό εξαετές πρόγραμμα στην Αγγλία (Hobson & Tomlinson & Roper, 2005 όπως αναφέρεται στο Παπάνης, 2009:23), σε 4790 φοιτητές παιδαγωγικών τμημάτων (2003-2009) το 78% της έρευνας έδειξε ότι τα αλτρουιστικά κίνητρα, όπως η αγάπη για τα παιδιά, παρουσίασαν μεγαλύτερη συχνότητα σε σχέση με τα υπόλοιπα. Σε έρευνα σε υποψήφιους δασκάλους, από τους Sinclair & Dowson & McInerney (2006), τα αλτρουιστικά κίνητρα υπερτερούν σε σχέση με τα κοινωνικοοικονομικά (μισθός, status). Αυτά είναι:

- 1). Η αγάπη για τα μικρά παιδιά.
- 2). Η επιθυμία να βοηθήσουν τους άλλους.

Με βάση τις στατιστικές συγκρίσεις - συσχετίσεις απαντήσαμε στο ερευνητικό ερώτημα 5, που αφορά τις διαφυλικές διαφορές στην επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου.

5. Φαίνεται να υπάρχουν κάποιες διαφυλικές διαφορές στην επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου. Αυτό φάνηκε από τις στατιστικές συσχετίσεις- συγκρίσεις.

A. Συσχέτιση φύλου και παράγοντα επαφής και ασχολίας με τα παιδιά ως προς την επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου.

Με βάση την παραπάνω συσχέτιση διαπιστώνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ερωτώμενων σε σχέση με το **φύλο** τους (Ερώτηση 1) και στην απάντηση στην ερώτηση **7. 9.** που αφορά την επαφή και την ασχολία με τα παιδιά και το πόσο σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε στην επιλογή του επαγγέλματος. Επομένως παρατηρούμε στατιστικά σημαντική διαφορά των απαντήσεων από τις γυναίκες, οι οποίες απαντούν με μεγαλύτερη συχνότητα ότι διαδραμάτισε πολύ και πάρα πολύ μεγάλο ρόλο

στην απόφαση τους να γίνουν δασκάλες η δυνατότητα που παρέχει το επάγγελμα για επαφή και ασχολία με τα παιδιά.

Β. Συσχέτιση φύλου και παράγοντα αγάπης για τα παιδιά ως προς την επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου

Με βάση την παραπάνω συσχέτιση διαπιστώνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ερωτώμενων σε σχέση με το φύλο τους (Ερώτηση 1) και στην απάντηση στην ερώτηση **7.1.** που αφορά την αγάπη για τα μικρά παιδιά και το πόσο σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε στην επιλογή του επαγγέλματος. Επομένως παρατηρούμε στατιστικά σημαντική διαφορά των απαντήσεων από τις γυναίκες, οι οποίες απαντούν με μεγαλύτερη συχνότητα ότι διαδραμάτισε πολύ και πάρα πολύ μεγάλο ρόλο στην απόφαση τους να γίνουν δασκάλες η αγάπη τους για τα μικρά παιδιά.

Αυτές οι συσχετίσεις φαίνεται να είναι λίγο διαφορετικές, ως προς τα αποτελέσματά τους, με τις έρευνες των Brophy (1985) και Richardson & Watte (2005), οι οποίοι υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν σημαντικές διαφυλικές διαφορές στους λόγους επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου.

Επίσης ενδιαφέροντα στοιχεία προέκυψαν και από τις υπόλοιπες συσχετίσεις.

Γ. Συσχέτιση φύλου και δημιουργίας χρονικά ιδέας να γίνουν δάσκαλοι (διαφοροποίηση στην απάντηση Λύκειο)

Με βάση την παραπάνω συσχέτιση διαπιστώνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ερωτώμενων σε σχέση με το φύλο τους (Ερώτηση 1) και στην απάντηση στην ερώτηση **5.3.** στο Λύκειο, δηλαδή στο χρόνο που τους δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνουν δάσκαλος/ δασκάλα. Επομένως παρατηρούμε στατιστικά σημαντική διαφορά των απαντήσεων από τις γυναίκες, οι οποίες απαντούν με μεγαλύτερη συχνότητα, ότι πολύ και πάρα πολύ τους δημιουργήθηκε χρονικά η ιδέα να γίνουν δασκάλες στο Λύκειο.

Δ. Συσχέτιση φύλου και του ενδιαφέροντος για μεταπτυχιακές σπουδές στο μέλλον;

Με βάση την παραπάνω συσχέτιση διαπιστώνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των ερωτώμενων σε σχέση με το φύλο τους (Ερώτηση 1) και

στην απάντηση στην ερώτηση 9. που αφορά το ενδιαφέρον να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές για να βελτιώσουν την επιστημονική τους κατάρτιση στο μέλλον. Επομένως παρατηρούμε στατιστικά σημαντική διαφορά των απαντήσεων από τις γυναίκες, οι οποίες απαντούν με μεγαλύτερη συχνότητα ότι θα τους ενδιέφερε πολύ και πάρα πολύ να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές, για να βελτιώσουν την επιστημονική τους κατάρτιση στο μέλλον.

Τελειώνοντας θα θέλαμε να τονίσουμε, όπως και στην αρχή, ότι η εργασία αυτή θα πρέπει να εξεταστεί στα περιορισμένα και συγκεκριμένα χωροχρονικά (Ιούνιος 2011, σε δείγμα από 84 φοιτητές και φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών) πλαίσια αυτής της διπλωματικής εργασίας και όχι με άτοπες γενικεύσεις που ποτέ δεν βοηθούν τον οποιοδήποτε αναγνώστη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. Αθανασίου, Λ. (1997). *Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή στο σχολείο και του διδακτικού έργου*. Ιωάννινα: Αυτοέκδοση
2. Ανδριώτης, Κ. (2003). *Ποσοτική Έρευνα και ανάλυση δεδομένων με την χρήση του SPSS 11,5*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
3. Βάμβουκας, Μ. (1982). *Κίνητρα διδασκαλικού επαγγέλματος*. Ηράκλειο: Αυτοέκδοση.
4. ΓΣΣΕ. (2005). Σενάρια εκπαιδευτικής πολιτικής. Ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας. *Κέντρο ανάπτυξης εκπαιδευτικής πολιτικής ΓΣΣΕ, Τ.12*.
5. Δημητριάδου, Α. (1982). *Με ποια κριτήρια επιλέγει ο Έλληνας εκπαιδευτικός το επάγγελμά του*. Θεσσαλονίκη: Αυτοέκδοση.
6. Δημητρόπουλος, Ε. (1991). *Εκπαιδευτική Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση της εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού έργου*. Αθήνα: Γρηγόρης.
7. Δημητρόπουλος, Ε. (1998). *Οι εκπαιδευτικοί και το επάγγελμά τους. Συμβολή στην ανάπτυξη μιας Επαγγελματικής Ψυχολογίας του Έλληνα Εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Γρηγόρης.
8. Δημητρόπουλος, Ε. (1999). *Συμβουλευτική και Προσανατολισμός. Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας, Εκπαιδευτικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός*. Τόμος Β. Αθήνα: Γρηγόρης.
9. Δημητρόπουλος, Ε. (2000). Πόσο Ικανοποιημένοι είναι οι εκπαιδευτικοί από το επάγγελμά τους; Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική έρευνα. *Πρακτικά του Πανελληνίου Συνεδρίου της ΠΙΕΕ*. Αθήνα: Ατραπός, 425-430.
10. Δημητρόπουλος, Ε. & Κουλούρη, Ο. & Αθανασούλα, Α. (2003). *Επαγγελματική Ανάπτυξη και ικανοποίηση των εκπαιδευτικών και η ανάγκη τους για τη συμβουλευτική και ψυχολογική στήριξη*. Εμπειρική έρευνα και

- διατύπωση μιας πρότασης. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού*, 56-57, 72-85. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
11. Δουράνου, Α. (2007). Οι απόψεις του ΟΟΣΑ για το νέο ρόλο του εκπαιδευτικού. *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, 6, 42-48.
12. Ενημέρωση. (2010). Οικονομική κρίση και Απασχόληση. *Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ*, Τ.174.
13. Έκθεση. (2010). Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση. *Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ*.
14. ΕΛΙΑΜΕΠ. (2006). *Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση*. Το ζήτημα της πρόσβασης και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Διαθέσιμο on line: www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2008/07/chapter7.pdf
προσπελάστηκε: 20/11/2010
15. Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
16. Καββαδίας, Γ. (2010). 50% κάτω οι διορισμοί των δασκάλων. Διαθέσιμο on line: www.ethnos.gr/article.asp?catid=11460&subid=z&pubid=43...
Προσπελάστηκε 29/12/2010.
17. Καλαϊτζοπούλου, Μ. (2001). *Ο εκπαιδευτικός ως στοχαζόμενος επαγγελματίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
18. Κάντας, Α. & Χατζή, Α. (1991). *Ψυχολογία της εργασίας: Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
19. Κάντας, Α. (1993). *Οργανωτική- Βιομηχανική Ψυχολογία. Μέρος 2ο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
20. Κασσωτάκης, Μ. (2004). *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

21. Κατσανέβας, Θ. (2002). *Επαγγέλματα του μέλλοντος και του παρελθόντος*. Αθήνα: Πατάκης.
22. Κάτσικας, Χ. (2006). *Οδηγός Μεταπτυχιακών Σπουδών και υποτροφιών*. Αθήνα: Σαββάλας.
23. Κάτσικας, Χ. (2009). *Ούτε ένας άνεργος δάσκαλος*. Διαθέσιμο on line: www.tanea.gr/default.asp?pid=96&ct=1&artid=4534396&nid=0#
Προσπελάστηκε 29/12/2010.
24. Κάτσικας, Χ. (2011, 3 ΜΑΪΟΥ). *ΑΣΕΠ 2012. Οι ανατροπές στις προσλήψεις των εκπαιδευτικών*. Αθήνα: ΤΑ ΝΕΑ.
25. Κατσίλης, Ι. (2000). *Περιγραφική Στατιστική. Εφαρμοσμένη στις κοινωνικές επιστήμες και στην εκπαίδευση*. Αθήνα: GUTENBERG.
26. Κατσίλης, Ι. (2006). *Επαγωγική στατιστική*. Αθήνα: GUTENBERG.
27. Κόκκος, Α. (2005). *Η εκπαίδευση ενηλίκων. Ανιχνεύοντας το πεδίο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
28. Κρίβας, Σ. (2001). Από τη βοήθεια για την επιλογή Σταδιοδρομίας στην ενίσχυση του ατόμου για την προσωπική δόμηση της Σταδιοδρομίας. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 56-57, 19-20.
29. Κρίβας, Σ. & Βοζίκη, Δ. (2001). Η επαγγελματική ικανοποίηση των βρεφονηπιοκόμων. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού*, 56-57, 72-85. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
30. Κρίβας, Σ. (2003). Από τη γραμμική διαδικασία επιλογής επαγγέλματος στην ολιστική θεώρηση για την ανάπτυξη και τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας: Η συγκρότηση ενός μοντέλου. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής- Προσανατολισμού*, 66-67, 49-64.

31. Κρίβας, Σ. (2004). *Αναζητώντας τον εαυτό μου και τους άλλους: Θεωρία και πράξη του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στο Δημοτικό Σχολείο*. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.
32. Κρίβας, Σ. (2005). *Παιδαγωγική Επιστήμη: Βασική Θεματική*. Αθήνα: Gutenberg.
33. Κυριαζή, Ν. (1999). *Η Κοινωνιολογική έρευνα Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
34. Κωνσταντίνου, Χ. (1994). *Το σχολείο ως γραφειοκρατικός μηχανισμός και ο ρόλος του εκπαιδευτικού σ' αυτόν*. Αθήνα: Σμυρνιωτάκης.
35. Κωσταρίδου- Ευκλείδη, Α. (1999). *Ψυχολογία Κινήτρων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
36. Λελάκης, Γ. (1994). *Η εκπαιδευτική έρευνα. Το ερωτηματολόγιο και οι κανόνες κατασκευής του*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
37. Μακρή-Μπότσαρη, Ε. & Ματσαγούρας, Η. (2003). *Δομή της επαγγελματικής αυτοαντίληψης και της επαγγελματικής ικανοποίησης εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*. Πρακτικά Συνεδρίου Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας. Αθήνα: Κίνητρο.
38. Ματσαγούρας, Η. (2004). *Κώδικας επαγγελματικής Δεοντολογίας των εκπαιδευτικών: Προϋπόθεση της επαγγελματικής αυτονομίας τους. Επιστήμες Αγωγής, 1, 7-26*.
39. Ματσαγούρας, Η. & Μακρή-Μπότσαρη, Ε. (2004). *Επαγγελματική ικανοποίηση και Αυτοεκτίμηση Εκπαιδευτικών: Εννοιολογική οριοθέτηση, Σπουδαιότητα και παράγοντες πρόβλεψης*. Διαθέσιμο on line: eliasmatsagouras.webnode.com/άρθρα/ προσπελάστηκε 15/11/2010.

40. Μπαμπινιώτης, Γ. (2002). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.
41. Μπουζάκης, Σ. (2001). *Συγκριτική Παιδαγωγική ΙΙΙ*. Αθήνα: Gutenberg.
42. Μπουζάκης, Σ. (2005). *Νεοελληνική Εκπαίδευση. (1821-1998)*. Αθήνα: Gutenberg.
43. Μπράτης, Δ. (2010, 10 Σεπτεμβρίου). *20 ερωτήσεις. Συνέντευξη. ΤΑ ΝΕΑ*. Διαθέσιμο on line: www.mpratis.gr/index.php/2010-09-03-18-06-01/11--20-41-προσπελάστηκε-10/9/2010.
44. Ντούσκας, Ν. (2007). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο σύγχρονο σχολείο. *Επιστημονικό Βήμα του Δασκάλου*, 6, 28-38.
45. Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών. (2009). *Οδηγός Σπουδών*. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.
46. Παπάνης, Ε. (2007). *Επιλογή επαγγέλματος*. Διαθέσιμο on line: erapanis.blogspot.com/2007/09/blog-post_3804.html. Προσπελάστηκε 13/11/2010
47. Παπάνης, Ε. (2009). *Ελληνική Κοινωνική Έρευνα: Τα κίνητρα του Δασκάλου*. Διαθέσιμο on line: erapanis.blogspot.com/2009/02/blog-post.html. Προσπελάστηκε 13/10/2010.
48. Παπάς, Β.Σ. (2006). Το στρες των εκπαιδευτικών και οι παράγοντες που συμβάλλουν στην επαγγελματική εξουθένωση. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 11, 135-142.
49. Πατινιώτης, Ν. (2007). *Γνώση και Εργασία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
50. Πλατσίδου, Μ. & Γωνίδα, Ε. (2005). *Θεωρίες κινήτρων στον εργασιακό χώρο*. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

51. Ποταμιάνος, Γ. (1999). *Θεωρίες προσωπικότητας και κλινική πρακτική*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
52. Πυργιωτάκης, Ι. (2000). *Εισαγωγή στη Παιδαγωγική Επιστήμη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
53. Ρομπόλης, Σ. (2010, 15 Οκτωβρίου). *Η παραγωγική βάση της χώρας αποσαρθρώνεται*. Σύμβουλος Επιχειρήσεων. Πάτρα.
54. Σαχίνη- Καρδάση, Α. (2004). *Μεθοδολογία έρευνας. Εφαρμογές στο χώρο της Υγείας*. Αθήνα: Βήτα
55. Σπυροπούλου, Ζ. (2006). *Ολοήμερο Σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg.
56. Τσιλφίδου, Χ. (2009). *Το κίνητρο επίτευξης στη συμμετοχή εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
57. Χατζηγεωργίου, Γ. (1999). *Γνώθι το Curriculum*. Αθήνα: Ατραπός.
58. Χρυσάκης, Μ. (2000). *Εκπαίδευση και Εργασία*. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.
59. Χρυσάκης, Μ. (2001). *Κοινωνικός και εκπαιδευτικός αποκλεισμός*. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.

Β. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Bell, J. (2001). *Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας*. Αθήνα: Gutenberg.
2. Beng, H. (2004). *Determinants of teaching as a career*. British Educational Research Association Annual conference. University of Manchester.
3. Bird, M. & Hammersley, M. & Roger, G. & Woods, P. (1999). *Εκπαιδευτική έρευνα στην πράξη: Εγχειρίδιο Μεθοδολογίας*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
4. Bishay, B. (1996). Teacher motivation and job satisfaction: A study employing the experience sampling method. *Journal of undergraduate sciences, Vol.3, 147-155*.
5. Borg, M. & Falzon, J. (1989). Stress and job satisfaction among Primary school teachers in Malta. *Educational Review, 41(3), 271-279*.
6. Brophy. (1985). *Interactions of male and female teachers. Gender influences in classroom interaction*. Orlando: Academic Press.
7. Cohen, L. & Manion, L. (1997). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Έκφραση.
8. Cohen, L. & Manion, L. (1997). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
9. Coladarci, T. (1992). Teachers' sense of efficacy and commitment to teaching. *Journal of Experimental Education, 60, 323-337*
10. Cook, A.F. (1995). *Perceptions and Beliefs Regarding Men in Elementary and Early Childhood Education*. University of Illinois at Springfield.

11. Dolton, P.H. & Makepeace, G.H. (1993). Female labour force participation and the choice of occupation: The supply of teachers. *European Economic Review*, 37(7), 1393-1411.
12. Esquieu, N. & Perier, P. (2001). *Univers Professionnel et Motivation des Enseignants – Role de la satisfaction ou de l' insatisfaction*. Catholic University of Louvain (Belgium). Faculty of psychology and sciences of education.
13. Evans, L. (1999). *Managing to motivate: A guide for school leaders*. London: Cassell.
14. Faulkner, D. & Swan, J. & Baker, S. & Bird, M. & Carty, J. (1999). *Εξέλιξη του παιδιού στο κοινωνικό περιβάλλον: Εγχειρίδιο μεθοδολογίας*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
15. Hakanen, J. & Bakker, A. & Schaufeli, W. (2006). Burnout and work engagement among teachers. *Journal of School Psychology*, 43, 495-513.
16. Halbesleben, J. & Buckley, M. (2004). Burnout in organizational life. *Journal of Management*, 30, 859-879.
17. Harris, B. (1987). *Resolving Old Dilemmas in Diagnostic Evaluation*. Educational Leadership.
18. Harms, M.B. & Knobloch, A.N. (2005). Preservice Teacher's Motivation and Leadership Behaviors Related to career Choice. *Career and Technical Education Research*, 30(2), 101-124.
19. Javeau, C. (2000). *Η έρευνα με ερωτηματολόγιο. Το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

20. Klassen, R. & Chiu, M.M. (2010). Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher Gender, Years of experience and job stress. *Science Direct. Journal of Educational, 102(3), 741-756.*
21. Kloska, A. & Raemasut, A. (1985). Teacher stress. *Maladjustment and Therapeutic Education, 3(2), 19-26.*
22. Locke, E. A. (1976). *The nature and causes of job satisfaction.*
23. Locke, E. A. & Lathan, G.P. (1990). Theory of goal setting and task performance. *Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 248-250.*
24. Murnane, R. & Singer, J. & Willet, J. (1989). The influences of Salaries and Opportunity Costs on Teachers' Career Choices: Evidence from North Carolina. *Journal Harvard Education Review, 59(3), 25-347.*
25. National Education Association. (2001). *Status of the American public school teacher.*
26. Perie, M. & Baker, D. (1997). *Job Satisfaction among America's Teachers: Effects of workplace Conditions, Background characteristics and teacher compensation.* National Center for Education Statistics. USA Department of Education.
27. Rabideau, S. (2005). *Effects of achievement motivation on behavior.* Personality Research.
28. Richardson, P. & Watt, H.C. (2005). I've decided to become a teacher: Influences on career change. *Teaching and teacher Education, 21(5), 475-489.*
29. Rogers, A. (1999). *Η εκπαίδευση ενηλίκων.* Αθήνα: Μεταίχμιο.
30. Serow, R. (1993). Why teach? Altruism and career choice among nontraditional recruits to teaching. *Journal of research & Development in Education, 26(4), 197-204.*

31. Sinclair, C. & Dowson, M. & McInerney, D.M. (2006). *Motivation to teach: Psychometric Perspectives across the first semester of teacher education.*
32. UNESCO. (2006). Teacher motivation, compensation and working conditions. *International Institute for Educational Planning. Chapter 16.*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Συνοδευτική επιστολή

Αγαπητέ / ή φοιτητή / φοιτήτρια,

το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί είναι ανώνυμο. Απευθύνεται σε φοιτητές/τριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης. Δημιουργήθηκε στα πλαίσια της μεταπτυχιακής μου εργασίας με τίτλο «Οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου μετά το 2006» στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική και Ανάπτυξη Σταδιοδρομίας» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών.

Σας ευχαριστώ, εκ των προτέρων, για τη πολύτιμη βοήθειά σας.

*Με εκτίμηση, Κωστόπουλος Ιωάννης
Δάσκαλος, Μεταπτυχιακός φοιτητής*

2. Ερωτηματολόγιο

A. Ατομικά στοιχεία

1. Φύλο: **Ανδρας** **Γυναίκα**
2. Ηλικία:
3. Έτος εισαγωγής:
4. Έτος σπουδών: Α' Έτος: Β' Έτος: Γ' Έτος: Δ' Έτος: Επί πτυχίο:

B. Διερεύνηση

5. Σε ποια χρονική περίοδο της ζωής σας δημιουργήθηκε η ιδέα να γίνεται δάσκαλος/ δασκάλα

	Καθόλου 1	Λίγο 2	Μέτρια 3	Πολύ 4	Πάρα πολύ 5
5.1. Στο Δημοτικό	☐	☐	☐	☐	☐
5.2. Στο Γυμνάσιο	☐	☐	☐	☐	☐
5.3. Στο Λύκειο	☐	☐	☐	☐	☐
5.4. Μετά τις πανελλήνιες εξετάσεις	☐	☐	☐	☐	☐

6. Το επάγγελμα του δασκάλου τι από τα παρακάτω αποτελεί για σας;

	Ναι	Όχι
6.1. Συνειδητή επιλογή	☐	☐
6.2. Λύση ανάγκης	☐	☐
6.3. Αποτυχία εισαγωγής σε άλλη σχολή	☐	☐
6.4. 1 ^η επιλογή	☐	☐

7. Στην απόφασή σας για την επιλογή του επαγγέλματος του δασκάλου οι παρακάτω λόγοι ποιο ρόλο διαδραμάτισαν;

	Κανένα ρόλο 1	Λιγότερο ρόλο 2	Αρκετά μεγάλο ρόλο 3	Πολύ μεγάλο ρόλο 4	Αποφασιστικό ρόλο 5
7.1. Η αγάπη για τα μικρά παιδιά	☐	☐	☐	☐	☐
7.2. Έχει ενδιαφέροντα μαθήματα	☐	☐	☐	☐	☐
7.3. Ξεκούραστο επάγγελμα	☐	☐	☐	☐	☐
7.4. Άμεση επαγγελματική αποκατάσταση	☐	☐	☐	☐	☐
7.5. Σίγουρη και σταθερή δουλειά	☐	☐	☐	☐	☐
7.6. Είναι κοινωνικό επάγγελμα	☐	☐	☐	☐	☐
7.7. Δημιουργική απασχόληση	☐	☐	☐	☐	☐
7.8. Βοήθεια χαμηλότερων κοινωνικών ομάδων	☐	☐	☐	☐	☐
7.9. Η επαφή και η ασχολία με τα παιδιά	☐	☐	☐	☐	☐
7.10. Η ύπαρξη σταθερού μισθού	☐	☐	☐	☐	☐
7.11. Η ύπαρξη ανεργίας	☐	☐	☐	☐	☐
7.12. Υπάρχει αρκετός ελεύθερος χρόνος για διακοπές	☐	☐	☐	☐	☐
7.13. Υψηλό επαγγελματικό status	☐	☐	☐	☐	☐
7.14. Η ελευθερία επιλογής του προσωπικού τρόπου δουλειάς	☐	☐	☐	☐	☐
7.15. Ποιότητα ζωής λόγω του ελεύθερου χρόνου	☐	☐	☐	☐	☐
7.16. Υπάρχει αναγνώριση της προσφοράς	☐	☐	☐	☐	☐
7.17. Κοινωνικό γόητρο	☐	☐	☐	☐	☐
7.18. Εργασιακή ασφάλεια	☐	☐	☐	☐	☐
7.19. Συναρπαστικό επάγγελμα	☐	☐	☐	☐	☐
7.20. Υπάρχουν δυνατότητες επαγγελματικής εξέλιξης	☐	☐	☐	☐	☐

8. Αν δεν υπήρχε οικονομική κρίση και ανεργία και τίποτα δεν εμπόδιζε τα επαγγελματικά όνειρά σας ποιο επάγγελμα θα ακολουθούσατε;

	Ναι	Όχι
8.1. Επάγγελμα δασκάλου	☐	☐
8.2. Εκπαιδευτικός άλλης ειδικότητας	☐	☐
8.3. Άλλο επάγγελμα	☐	☐

9. Θα σας ενδιέφερε να πραγματοποιήσετε μεταπτυχιακές σπουδές για να βελτιώσετε την επιστημονική σας κατάρτιση στο μέλλον;

Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

10. Πιστεύετε ότι οι σπουδές που κάνει κανείς πρέπει να έχουν αντίκρισμα στην αγορά εργασίας;

☐ Ναι	☐	☐ Όχι	☐
------------------------------	--------------------------	------------------------------	--------------------------

11. Ποιος ο βαθμός ικανοποίησης από το επάγγελμα του δασκάλου μετά την είσοδό σας στη σχολή;

Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

12. Τι από τα παρακάτω σας επηρέασε περισσότερο στην επιλογή σας για το διδασκαλικό επάγγελμα;

(ΠΡΟΣΟΧΗ! Επιλέξτε μόνο μία απάντηση)

12.1. Οι οικονομικές απολαβές	☐
12.2. Η αγάπη για τα παιδιά	☐
12.3. Η ανεργία	☐
12.4. Η προσφορά του επαγγέλματος στη κοινωνία, η δημιουργικότητά του και η αξία του.	☐
12.5. Η άμεση αποκατάσταση και η εργασιακή ασφάλεια	☐

13. Είστε ενθουσιασμένοι από τις σπουδές σας;

Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

14. Ο κύριος λόγος επιλογής του επαγγέλματος του δασκάλου είναι για σας:

(Γράψτε αυθόρμητα το πιο σημαντικό λόγο στην παραπάνω γραμμή).

Ευχαριστούμε πολύ για τη συμμετοχή σας.